

Planering och byggande

Sammanfattning

Utskottet föreslår två tillkännagivanden till regeringen med anledning av motionsyrkanden som rör översyn av dels plan- och bygglagen, dels tillgänglighetskraven för studentbostäder.

- Regeringen bör fortsätta det arbete som har inletts för att förbättra och förenkla plan- och bygglagen.
- Regeringen bör utreda möjligheten att minska de krav som ställs på studentbostäder när det gäller tillgänglighet m.m.

Utskottet föreslår att riksdagen avslår övriga motionsyrkanden som gäller bl.a. regional fysisk planering, privat initiativrätt till detaljplaner och kortare handläggningstider för plan- och byggärenden. Utskottet hänvisar i huvudsak till tidigare ställningstaganden och pågående arbete.

I betänkandet finns 30 reservationer (S, M, SD, MP, C, V, L, KD). I två reservationer (S, MP, V) föreslås att riksdagen inte gör något tillkännagivande till regeringen.

Behandlade förslag

Cirka 230 yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2015/16 och 2016/17.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	4
Redogörelse för ärendet	13
Utskottets överväganden	14
Översyn av plan- och bygglagen	14
Regional fysisk planering	22
Begränsning av detaljplanekravet	24
Överklaganderegler	27
Privat initiativrätt till detaljplan	31
Kortare handläggningstider	33
Planbestämmelser som upphävs efter genomförandetiden	36
Tillsynsbestämmelser i plan- och bygglagen	39
Planering för hållbara städer	40
Planer och bygglov för campingplatser	43
Bygglov för vindkraftverk	45
Markanvisningsfrågor	46
Bygglövsbefriade åtgärder	48
Bygglövsregler för näringsverksamhet på landsbygden	50
Skydd för kulturhistoriskt värdefull bebyggelse och traditionellt byggande	52
Riktvärden för trafikbuller	54
Gemensamma byggregler	59
Försöksområde för byggande	60
Privat verksamhet på kvartersmark för allmänt ändamål	61
Radonmätning	63
Studentbostäder	64
Cykel- och gångvägar	67
Boverkets byggregler för energihushållning	69
Byggeförsäkring	71
Serietillverkade hus	72
Fri tillgång till bygg- och anläggningsstandarder	73
Tidsbegränsade bygglov m.m.	74
Bostadsnära centrumanläggningar och etablering av externa köpcentrum	76
Parkeringsfrågor	77
Tillgänglighetsfond	79
Tillgänglighet i byggnader för äldre och personer med funktionsnedsättning	81
Gatukostnader	84
Tillfälligt undantag från PBL	85
Reservationer	88
1. Översyn av plan- och bygglagen, punkt 1 (S, MP, V)	88
2. Regional fysisk planering, punkt 2 (SD)	89
3. Regional fysisk planering, punkt 2 (C, L)	90
4. Regional fysisk planering, punkt 2 (V)	90
5. Begränsning av detaljplanekravet, punkt 3 (M, C, L, KD)	91
6. Överklaganderegler, punkt 4 (M, C, L, KD)	92
7. Privat initiativrätt till detaljplan, punkt 5 (M, C, L, KD)	94
8. Kortare handläggningstider, punkt 6 (M, C, L, KD)	95

9. Planbestämmelser som upphävs efter genomförandetiden, punkt 7 (M, C, L, KD)	95
10. Tillsynsbestämmelser i plan- och bygglagen, punkt 8 (V)	96
11. Planering för hållbara städer, punkt 9 (SD)	97
12. Planering för hållbara städer, punkt 9 (C, L)	98
13. Markanvisningsfrågor, punkt 12 (SD)	98
14. Markanvisningsfrågor, punkt 12 (V)	99
15. Bygglovsbefriade åtgärder, punkt 13 (M, C, L, KD)	100
16. Bygglovsregler för näringsverksamhet på landsbygden, punkt 14 (M, C)	101
17. Skydd för kulturhistoriskt värdefull bebyggelse och traditionellt byggande, punkt 15 (SD)	102
18. Riktvärden för trafikbuller, punkt 16 – motiveringen (V)	103
19. Gemensamma byggregler, punkt 17 (M, L)	103
20. Studentbostäder, punkt 21 (S, MP, V)	104
21. Cykel- och gångvägar, punkt 22 (L)	105
22. Boverkets byggregler för energihushållning, punkt 23 (M)	105
23. Serietillverkade hus, punkt 25 (M, L, KD)	106
24. Fri tillgång till bygg- och anläggningsstandarder, punkt 26 (C)	107
25. Tidsbegränsade bygglov m.m., punkt 27 (M, C)	107
26. Tidsbegränsade bygglov m.m., punkt 27 (SD)	108
27. Bostadsnära centrumanläggningar och etablering av externa köpcentrum, punkt 28 (V)	109
28. Tillgänglighetsfond, punkt 30 (KD)	110
29. Gatukostnader, punkt 32 (M, KD)	111
30. Tillfälligt undantag från PBL, punkt 33 (KD)	112
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag	114
Motioner från allmänna motionstiden 2015/16	114
Motioner från allmänna motionstiden 2016/17	122

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Översyn av plan- och bygglagen

Riksdagen ställer sig bakom det som utskottet anför om att regeringen bör fortsätta arbetet med att förbättra och förenkla plan- och bygglagen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2015/16:2039 av Roger Hedlund och Mikael Eskilandersson (båda SD) yrkande 2,

2015/16:3210 av Ola Johansson m.fl. (C) yrkande 9,

2015/16:3241 av Anna Kinberg Batra m.fl. (M) yrkande 27,

2016/17:3096 av Peter Helander och Helena Lindahl (båda C) yrkande 9,

2016/17:3118 av Ola Johansson m.fl. (C) yrkandena 9 och 18 samt

2016/17:3351 av Roger Hedlund och Mikael Eskilandersson (båda SD) yrkande 8 och

avslår motionerna

2015/16:1328 av Sofia Arkelsten m.fl. (M) yrkande 3,

2015/16:1538 av Lars Hjalmered (M),

2015/16:1658 av Erik Bengtzboe (M),

2015/16:1986 av Caroline Szyber m.fl. (KD, M, C, FP) yrkande 6,

2015/16:2099 av Erik Bengtzboe (M),

2015/16:2702 av Ewa Thalén Finné m.fl. (M) yrkandena 5, 8, 9, 13 och 33,

2016/17:712 av Lars Hjalmered (M) yrkandena 1 och 3,

2016/17:1094 av Jenny Petersson (M) yrkandena 1 och 2,

2016/17:1281 av Jesper Skalberg Karlsson (M),

2016/17:1475 av Boriana Åberg (M),

2016/17:1552 av Tina Ghasemi (M) yrkande 1,

2016/17:1950 av Hans Rothenberg (M) yrkande 1,

2016/17:1952 av Hans Rothenberg och Erik Bengtzboe (båda M),

2016/17:2063 av Edward Riedl (M),

2016/17:2968 av Olof Lavesson m.fl. (M) yrkande 2,

2016/17:3192 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 38 och

2016/17:3378 av Anna Kinberg Batra m.fl. (M) yrkandena 4 och 6.

Reservation 1 (S, MP, V)

2. Regional fysisk planering

Riksdagen avslår motionerna

2015/16:267 av Caroline Szyber (KD),

2015/16:373 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 6,

2015/16:1102 av Lars Tysklind (FP),

2015/16:2019 av Markus Wiechel (SD) yrkande 9,

2016/17:1736 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 5,
2016/17:2413 av Markus Wiechel (SD) yrkande 6,
2016/17:3118 av Ola Johansson m.fl. (C) yrkande 8,
2016/17:3192 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 21 och
2016/17:3351 av Roger Hedlund och Mikael Eskilandersson (båda SD)
yrkande 12.

Reservation 2 (SD)

Reservation 3 (C, L)

Reservation 4 (V)

3. Begränsning av detaljplanekravet

Riksdagen avslår motionerna

2015/16:2019 av Markus Wiechel (SD) yrkande 4,
2015/16:2369 av Anders W Jonsson m.fl. (C) yrkande 8,
2015/16:2702 av Ewa Thalén Finné m.fl. (M) yrkande 14,
2015/16:2989 av Daniel Bäckström och Anders Åkesson (båda C)
yrkande 2,
2016/17:820 av Annie Löf m.fl. (C) yrkande 9,
2016/17:2413 av Markus Wiechel (SD) yrkande 3,
2016/17:2602 av Anders Åkesson och Daniel Bäckström (båda C)
yrkande 2,
2016/17:3096 av Peter Helander och Helena Lindahl (båda C) yrkande
8,
2016/17:3118 av Ola Johansson m.fl. (C) yrkande 10,
2016/17:3192 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 19 och
2016/17:3378 av Anna Kinberg Batra m.fl. (M) yrkande 1.

Reservation 5 (M, C, L, KD)

4. Överklaganderegler

Riksdagen avslår motionerna

2015/16:494 av Olof Lavesson m.fl. (M) yrkande 1,
2015/16:1120 av Borian Åberg (M) yrkandena 1 och 2,
2015/16:1328 av Sofia Arkelsten m.fl. (M) yrkande 2,
2015/16:1350 av Sofia Fölster (M) yrkandena 1 och 2,
2015/16:1938 av Caroline Szyber m.fl. (KD) yrkande 7,
2015/16:1986 av Caroline Szyber m.fl. (KD, M, C, FP) yrkande 7,
2015/16:2019 av Markus Wiechel (SD) yrkandena 5 och 6,
2015/16:2702 av Ewa Thalén Finné m.fl. (M) yrkandena 10 och 11,
2015/16:2790 av Jan Björklund m.fl. (FP) yrkande 8,
2015/16:3210 av Ola Johansson m.fl. (C) yrkande 12,
2016/17:785 av Kent Ekeröth (SD),
2016/17:976 av Sara Karlsson m.fl. (S),
2016/17:1094 av Jenny Petersson (M) yrkandena 3 och 4,
2016/17:2413 av Markus Wiechel (SD) yrkandena 4 och 5,
2016/17:2863 av Caroline Szyber m.fl. (KD, M, C, L) yrkandena 2–4,

2016/17:2968 av Olof Lavesson m.fl. (M) yrkande 1,
 2016/17:3096 av Peter Helander och Helena Lindahl (båda C) yrkande 11,
 2016/17:3118 av Ola Johansson m.fl. (C) yrkandena 14 och 16,
 2016/17:3192 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkandena 20, 26 och 27,
 2016/17:3347 av Caroline Szyber m.fl. (KD) yrkandena 14–17 och
 2016/17:3378 av Anna Kinberg Batra m.fl. (M) yrkande 3.

Reservation 6 (M, C, L, KD)

5. Privat initiativrätt till detaljplan

Riksdagen avslår motionerna

2015/16:1986 av Caroline Szyber m.fl. (KD, M, C, FP) yrkande 8,
 2015/16:1992 av Caroline Szyber och Aron Modig (båda KD),
 2015/16:2019 av Markus Wiechel (SD) yrkande 2,
 2015/16:2702 av Ewa Thalén Finné m.fl. (M) yrkande 12,
 2015/16:2790 av Jan Björklund m.fl. (FP) yrkande 6,
 2015/16:3210 av Ola Johansson m.fl. (C) yrkande 10,
 2016/17:2413 av Markus Wiechel (SD) yrkande 1,
 2016/17:3118 av Ola Johansson m.fl. (C) yrkande 11,
 2016/17:3192 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 22 och
 2016/17:3378 av Anna Kinberg Batra m.fl. (M) yrkande 31.

Reservation 7 (M, C, L, KD)

6. Kortare handläggningstider

Riksdagen avslår motionerna

2015/16:1938 av Caroline Szyber m.fl. (KD) yrkande 10,
 2015/16:1986 av Caroline Szyber m.fl. (KD, M, C, FP) yrkande 2,
 2015/16:2161 av Catharina Bråkenhielm m.fl. (S),
 2015/16:2702 av Ewa Thalén Finné m.fl. (M) yrkandena 6 och 7,
 2016/17:2863 av Caroline Szyber m.fl. (KD, M, C, L) yrkande 5,
 2016/17:3118 av Ola Johansson m.fl. (C) yrkande 15,
 2016/17:3192 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 39,
 2016/17:3347 av Caroline Szyber m.fl. (KD) yrkandena 13 och 18 samt
 2016/17:3378 av Anna Kinberg Batra m.fl. (M) yrkande 2.

Reservation 8 (M, C, L, KD)

7. Planbestämmelser som upphävs efter genomförandetiden

Riksdagen avslår motionerna

2015/16:3210 av Ola Johansson m.fl. (C) yrkande 17,
 2016/17:2863 av Caroline Szyber m.fl. (KD, M, C, L) yrkande 1,
 2016/17:3192 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkandena 28–30 och
 2016/17:3378 av Anna Kinberg Batra m.fl. (M) yrkande 25.

Reservation 9 (M, C, L, KD)

8. Tillsynsbestämmelser i plan- och bygglagen

Riksdagen avslår motion

2016/17:1736 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 23.

Reservation 10 (V)

9. Planering för hållbara städer

Riksdagen avslår motionerna

2015/16:538 av Lars Tysklind (FP) yrkandena 1–3,

2015/16:1440 av Börje Vestlund (S),

2015/16:2039 av Roger Hedlund och Mikael Eskilandersson (båda SD) yrkande 16,

2015/16:3210 av Ola Johansson m.fl. (C) yrkandena 14 och 15,

2015/16:3237 av Per Lodenius och Anders Ahlgren (båda C),

2016/17:824 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 51,

2016/17:953 av Pyry Niemi och Agneta Gille (båda S),

2016/17:3020 av Per Lodenius och Per-Ingvar Johnsson (båda C),

2016/17:3118 av Ola Johansson m.fl. (C) yrkandena 19 och 20,

2016/17:3192 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 44 och

2016/17:3351 av Roger Hedlund och Mikael Eskilandersson (båda SD) yrkande 25.

Reservation 11 (SD)

Reservation 12 (C, L)

10. Planer och bygglov för campingplatser

Riksdagen avslår motion

2015/16:1095 av Jan R Andersson och Mikael Cederbratt (båda M).

11. Bygglov för vindkraftverk

Riksdagen avslår motion

2016/17:1262 av Jesper Skalberg Karlsson (M).

12. Markanvisningsfrågor

Riksdagen avslår motionerna

2015/16:373 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 4,

2015/16:2019 av Markus Wiechel (SD) yrkande 3,

2016/17:2413 av Markus Wiechel (SD) yrkande 2,

2016/17:3192 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 42 och

2016/17:3351 av Roger Hedlund och Mikael Eskilandersson (båda SD) yrkande 15.

Reservation 13 (SD)

Reservation 14 (V)

13. Bygglövsbefriade åtgärder

Riksdagen avslår motionerna

2015/16:1453 av Johan Nissinen (SD),

2015/16:1938 av Caroline Szyber m.fl. (KD) yrkande 13,
 2015/16:2989 av Daniel Bäckström och Anders Åkesson (båda C)
 yrkande 3,
 2016/17:85 av Johan Nissinen (SD),
 2016/17:2256 av Markus Wiechel och Johan Nissinen (båda SD)
 yrkandena 1, 3 och 4,
 2016/17:3192 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 25,
 2016/17:3347 av Caroline Szyber m.fl. (KD) yrkande 3 och
 2016/17:3378 av Anna Kinberg Batra m.fl. (M) yrkande 24.

Reservation 15 (M, C, L, KD)

14. Bygglövsregler för näringsverksamhet på landsbygden

Riksdagen avslår motionerna

2015/16:2369 av Anders W Jonsson m.fl. (C) yrkande 9,
 2015/16:2989 av Daniel Bäckström och Anders Åkesson (båda C)
 yrkande 1,
 2016/17:820 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 10,
 2016/17:823 av Kristina Yngwe m.fl. (C) yrkande 5,
 2016/17:2023 av Kristina Yngwe och Eskil Erlandsson (båda C)
 yrkandena 2 och 3,
 2016/17:2256 av Markus Wiechel och Johan Nissinen (båda SD)
 yrkande 2,
 2016/17:2602 av Anders Åkesson och Daniel Bäckström (båda C)
 yrkandena 1 och 3,
 2016/17:3142 av Ewa Thalén Finné m.fl. (M) yrkande 4,
 2016/17:3173 av Jonas Jacobsson Gjørtler m.fl. (M) yrkande 18 och
 2016/17:3377 av Bengt Eliasson (L) yrkande 6.

Reservation 16 (M, C)

15. Skydd för kulturhistoriskt värdefull bebyggelse och traditionellt byggande

Riksdagen avslår motionerna

2015/16:2039 av Roger Hedlund och Mikael Eskilandersson (båda SD)
 yrkandena 12 och 13,
 2016/17:2872 av Anders Forsberg (SD) yrkandena 1 och 2 samt
 2016/17:3351 av Roger Hedlund och Mikael Eskilandersson (båda SD)
 yrkandena 22 och 23.

Reservation 17 (SD)

16. Riktvärden för trafikbuller

Riksdagen avslår motionerna

2015/16:2019 av Markus Wiechel (SD) yrkande 8,
 2015/16:3210 av Ola Johansson m.fl. (C) yrkande 7,
 2016/17:2431 av Markus Wiechel (SD) yrkande 2,
 2016/17:2916 av Markus Wiechel (SD) yrkande 2,

2016/17:3118 av Ola Johansson m.fl. (C) yrkande 7 och
2016/17:3378 av Anna Kinberg Batra m.fl. (M) yrkande 8.

Reservation 18 (V) – motiveringen

17. Gemensamma byggregler

Riksdagen avslår motionerna

2015/16:2019 av Markus Wiechel (SD) yrkande 10,
2015/16:2790 av Jan Björklund m.fl. (FP) yrkande 5,
2016/17:2413 av Markus Wiechel (SD) yrkande 7,
2016/17:3192 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 24 och
2016/17:3378 av Anna Kinberg Batra m.fl. (M) yrkande 7.

Reservation 19 (M, L)

18. Försöksområde för byggande

Riksdagen avslår motion

2015/16:943 av Erik Andersson (M).

19. Privat verksamhet på kvarterersmark för allmänt ändamål

Riksdagen avslår motion

2015/16:534 av Erik Andersson och Maria Malmer Stenergard (båda M).

20. Radonmätning

Riksdagen avslår motionerna

2015/16:1315 av Jimmy Ståhl (SD) och
2016/17:3073 av Ola Johansson och Helena Lindahl (båda C) yrkande
3.

21. Studentbostäder

Riksdagen ställer sig bakom det som utskottet anför om tillgänglighetskrav för studentbostäder och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2015/16:438 av Edward Riedl (M),
2015/16:737 av Staffan Danielsson (C),
2015/16:1938 av Caroline Szyber m.fl. (KD) yrkande 14,
2015/16:1986 av Caroline Szyber m.fl. (KD, M, C, FP) yrkande 9,
2015/16:2019 av Markus Wiechel (SD) yrkande 31,
2015/16:2039 av Roger Hedlund och Mikael Eskilandersson (båda SD)
yrkande 8,
2015/16:2702 av Ewa Thalén Finné m.fl. (M) yrkandena 22 och 27,
2015/16:2790 av Jan Björklund m.fl. (FP) yrkande 7,
2016/17:326 av Robert Stenkvis och Stefan Jakobsson (båda SD)
yrkande 2,
2016/17:2411 av Markus Wiechel (SD) yrkande 2,
2016/17:3347 av Caroline Szyber m.fl. (KD) yrkande 27,

2016/17:3351 av Roger Hedlund och Mikael Eskilander (båda SD)
yrkande 17 och
2016/17:3378 av Anna Kinberg Batra m.fl. (M) yrkandena 16 och 17.
Reservation 20 (S, MP, V)

22. Cykel- och gångvägar

Riksdagen avslår motion
2016/17:3192 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 46.
Reservation 21 (L)

23. Boverkets byggregler för energihushållning

Riksdagen avslår motionerna
2015/16:726 av Jan Lindholm (MP),
2015/16:2019 av Markus Wiechel (SD) yrkandena 17–20,
2015/16:2702 av Ewa Thalén Finné m.fl. (M) yrkande 36,
2016/17:2416 av Markus Wiechel (SD) yrkandena 2–4,
2016/17:3271 av Penilla Gunther (KD) yrkandena 1 och 2 samt
2016/17:3378 av Anna Kinberg Batra m.fl. (M) yrkande 35.
Reservation 22 (M)

24. Bygghälsörsäkring

Riksdagen avslår motionerna
2015/16:2019 av Markus Wiechel (SD) yrkande 22 och
2016/17:2413 av Markus Wiechel (SD) yrkande 8.

25. Serietillverkade hus

Riksdagen avslår motionerna
2015/16:2019 av Markus Wiechel (SD) yrkande 21,
2015/16:2790 av Jan Björklund m.fl. (FP) yrkande 4,
2016/17:2416 av Markus Wiechel (SD) yrkande 5,
2016/17:3192 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 23 och
2016/17:3378 av Anna Kinberg Batra m.fl. (M) yrkande 30.
Reservation 23 (M, L, KD)

26. Fri tillgång till bygg- och anläggningsstandarder

Riksdagen avslår motion
2015/16:3210 av Ola Johansson m.fl. (C) yrkande 16.
Reservation 24 (C)

27. Tidsbegränsade bygglov m.m.

Riksdagen avslår motionerna
2015/16:3245 av Johanna Jönsson m.fl. (C) yrkande 9,
2016/17:820 av Annie Löf m.fl. (C) yrkande 12,
2016/17:1162 av Helene Petersson i Stockaryd (S) och
2016/17:3351 av Roger Hedlund och Mikael Eskilander (båda SD)
yrkande 6.

Reservation 25 (M, C)

Reservation 26 (SD)

28. Bostadsnära centrumanläggningar och etablering av externa köpcentrum

Riksdagen avslår motionerna

2016/17:1736 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 27 och

2016/17:1986 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkandena 3 och 4.

Reservation 27 (V)

29. Parkeringsfrågor

Riksdagen avslår motion

2016/17:1802 av Karin Svensson Smith (MP).

30. Tillgänglighetsfond

Riksdagen avslår motionerna

2016/17:1950 av Hans Rothenberg (M) yrkande 2 och

2016/17:3347 av Caroline Szyber m.fl. (KD) yrkande 20.

Reservation 28 (KD)

31. Tillgänglighet i byggnader för äldre och personer med funktionsnedsättning

Riksdagen avslår motion

2016/17:2009 av Solveig Zander (C) yrkandena 3, 4 och 8.

32. Gatukostnader

Riksdagen avslår motionerna

2016/17:3142 av Ewa Thalén Finné m.fl. (M) yrkande 5 och

2016/17:3347 av Caroline Szyber m.fl. (KD) yrkande 10.

Reservation 29 (M, KD)

33. Tillfälligt undantag från PBL

Riksdagen avslår motionerna

2015/16:1869 av Katarina Brännström (M) och

2016/17:3347 av Caroline Szyber m.fl. (KD) yrkande 4.

Reservation 30 (KD)

Stockholm den 20 april 2017

På civilutskottets vägnar

Tuve Skånberg

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Tuve Skånberg (KD), Hillevi Larsson (S), Ewa Thalén Finné (M), Carl-Oskar Bohlin (M), Lars Eriksson (S), Roger Hedlund (SD), Thomas Finnborg (M), Ola Johansson (C), Mats Green (M), Mikael Eskilandersson (SD), Robert Hannah (L), Johanna Haraldsson (S), Shadiye Heydari (S), Lotta Johnsson Fornarve (V), Rasmus Ling (MP), Faradj Koliev (S) och Eva Lindh (S).

Redogörelse för ärendet

I detta betänkande behandlar civilutskottet ett stort antal motionsförslag som väckts under allmänna motionstiden 2015/16 och 2016/17 och som gäller frågor om planering och byggande i vid bemärkelse. Flertalet av förslagen har direkt eller indirekt anknytning till det som regleras genom plan- och bygglagen (2010:900).

Som en del av behandlingen av motionerna höll utskottet den 23 mars 2017 en offentlig utfrågning om riktvärden för trafikbuller vid bostadsbyggande där företrädare för bl.a. Boverket, Folkhälsomyndigheten och Naturvårdsverket deltog.

Utskottet behandlar under skilda rubriker de olika frågor som aktualiseras i motionerna.

Förslagen i motionerna finns i bilagan.

Utskottets överväganden

Översyn av plan- och bygglagen

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen ställer sig bakom det som utskottet anför om att regeringen bör fortsätta arbetet med att förbättra och förenkla plan- och bygglagen och tillkännager detta för regeringen.

Jämför reservation 1 (S, MP, V).

Motionerna

I partimotion 2016/17:3192 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkandena 38 och 39 begärs ett tillkännagivande om att digital handläggning av plan- och byggärenden ska införas för att öka effektiviteten och allmänhetens insyn.

I partimotion 2016/17:3378 av Anna Kinberg Batra m.fl. (M) yrkandena 4 och 6 begärs tillkännagivanden dels om att förenkla de tekniska egenskapskraven och utformningskraven vid nybyggnation och ombyggnation, dels om bättre förutsättningar för att bygga om lokaler till bostäder.

Anna Kinberg Batra m.fl. (M) begär i partimotion 2015/16:3241 yrkande 27 ett tillkännagivande om behovet av ändringar i plan- och bygglagen i syfte att förenkla och effektivisera byggprocessen och uppnå ett ökat byggande.

I kommittémotion 2016/17:3096 av Peter Helander och Helena Lindahl (båda C) yrkande 9 begärs ett tillkännagivande om att minska byggkostnaderna och snabba på byggprocessen genom fortsatta nationella regelförenklingar.

Ola Johansson m.fl. (C) begär i kommittémotion 2016/17:3118 yrkandena 9 och 18 tillkännagivanden dels om att den nationella regelförenklingsprocessen ska fortsätta och att åtgärder ska vidtas för att förkorta, förändra och förenkla byggprocesser, dels om att beslutsprocessen för att ändra eller anta detaljplaner ska förenklas. Motsvarande yrkande om att den nationella regelförenklingsprocessen ska fortsätta och att åtgärder ska vidtas för att förkorta, förändra och förenkla byggprocesser framställs i kommittémotion 2015/16:3210 av Ola Johansson m.fl. (C) yrkande 9.

I kommittémotion 2016/17:3351 av Roger Hedlund och Mikael Eskilandersson (båda SD) yrkande 8 begärs ett tillkännagivande om att fortsätta förenklingar av plan- och bygglagen bör utredas. Motsvarande yrkande framställs av samma motionärer i kommittémotion 2015/16:2039 yrkande 2.

Caroline Szyber m.fl. (KD, M, C, L) begär i kommittémotion 2015/16:1986 yrkande 6 ett tillkännagivande om att kommunernas beslutsprocess för att anta och ändra detaljplaner ska förenklas.

I kommittémotion 2015/16:2702 av Ewa Thalén Finné m.fl. (M) yrkandena 5, 8, 9, 13 och 33 begärs tillkännagivanden om att åtgärder för att korta processen till byggstart ska utredas, om att kommunens beslutsprocess för att anta eller ändra detaljplaner ska förenklas, om att kravet på startbesked ska tas bort, om att tidsbegränsningar för bygglov ska ändras till 15 år och om att byggreglerna ska förenklas ytterligare.

Liknande yrkanden om tillkännagivanden om fortsatt översyn av plan- och bygglagen framställs även i motionerna 2015/16:1328 av Sofia Arkelsten m.fl. (M) yrkande 3, 2015/16:1538 av Lars Hjalmered (M), 2015/16:1658 av Erik Bengtzboe (M), 2015/16:2099 av Erik Bengtzboe (M), 2015/16:3237 av Per Lodenius och Anders Ahlgren (båda C), 2016/17:712 av Lars Hjalmered (M) yrkandena 1 och 3, 2016/17:953 av Piry Niemi och Agneta Gille (båda S), 2016/17:1094 av Jenny Petersson (M) yrkandena 1 och 2, 2016/17:1281 av Jesper Skalberg Karlsson (M), 2016/17:1475 av Borian Åberg (M), 2016/17:1552 av Tina Ghasemi (M) yrkande 1, 2016/17:1950 av Hans Rothenberg (M) yrkande 1, 2016/17:1952 av Hans Rothenberg och Erik Bengtzboe (båda M), 2016/17:2063 av Edward Riedl (M), 2016/17:2968 av Olof Lavesson m.fl. (M) yrkande 2 och 2016/17:3020 av Per Lodenius och Per-Ingvar Johnsson (båda C).

Bakgrund

En omfattande översyn av plan- och bygglagstiftningen genomfördes från hösten 2002 fram till att riksdagen våren 2010 beslutade att en ny plan- och bygglag (2010:900) skulle ersätta den tidigare gällande plan- och bygglagen (1987:10). Den nya plan- och bygglagen (PBL) trädde i kraft den 2 maj 2011. Alliansregeringen beslutade därefter om ett antal kommittédirektiv och myndighetsuppdrag med inriktning på plan- och bygglagstiftningens utformning och tillämpning i olika avseenden. Dessa uppdrag föranledde exempelvis dessa propositioner med, numera genomförda, förslag om ändringar i bl.a. PBL:

- En tydligare lag om kommunernas bostadsförsörjningsansvar (prop. 2012/13:178, bet. 2013/14:CU5, rskr. 2013/14:39)
- Fler bostäder åt unga och studenter (prop. 2013/14:59, bet. 2013/14:CU22, rskr. 2013/14:205)
- Avskaffande av den obligatoriska byggförsäkringen och ny lag om färdigställandeskydd (prop. 2013/14:125, bet. 2013/14:CU25, rskr. 2013/14:212)
- En enklare planprocess (prop. 2013/14:126, bet. 2013/14:CU31, rskr. 2013/14:366)
- Nya åtgärder som kan genomföras utan krav på bygglov (prop. 2013/14:127, bet. 2013/14:CU32, rskr. 2013/14:287)
- Samordnad prövning av buller enligt miljöbalken och plan- och bygglagen (prop. 2013/14:128, bet. 2013/14:CU33, rskr. 2013/14:381)

- En kortare instanskedja för detaljplaner och områdesbestämmelser (prop. 2015/16:55, bet. 2015/16:CU16, rskr. 2015/16:166).

Pågående arbete

Planprocessutredningens förslag

Planprocessutredningen överlämnade i april 2016 sitt betänkande Bättre samarbete mellan stat och kommun – vid planering för byggande (SOU 2015:109) till regeringen. Planprocessutredningen har haft i uppdrag att föreslå åtgärder som syftar till att öka den kommunala planläggningen för bostadsbyggande och utbudet av markanvisningar. Utredningen har också haft i uppdrag att undersöka vilka möjligheter en kommun i framtiden ska ha att ställa detaljerade krav i en detaljplan samt behovet av effektivisering av de statliga myndigheternas medverkan i plan- och byggprocessen och tidsåtgången för denna. Utredningen har föreslagit bl.a. att kommunerna ska få tydliga planeringsbesked från länsstyrelserna inför och under detaljplaneprocessen, begränsningar av vad som får regleras i en detaljplan, en tidsfrist för länsstyrelsens handläggning efter ett beslut om överprövning och att Lantmäteriet ska få i uppdrag att på begäran avge ett värdeutlåtande som ska vara vägledande för stat och kommun i förhandlingar om kommunalt förvärv av statlig mark. Därutöver har utredningen föreslagit att regeringen ska ge Boverket och länsstyrelserna i uppdrag att genomföra en kompetensutvecklingsinsats kring lagstiftning, tillämpning och arbetssätt vid detaljpaneläggning.

Sedan utredningen överlämnades har regeringen gett Boverket resurser för att under åren 2017–2020 fortsätta ett påbörjat kunskapslyft i PBL-frågor och en påbörjad satsning på vägledning för hur plan- och byggreglerna bör tillämpas för en enhetligare och smidigare plan- och byggprocess. Utredningens förslag om begränsning av kravet på detaljplan utreds vidare i utredningen En utvecklad översiktsplanering (dir. 2017:6) och ska delredovisas senast den 20 juni 2017.

Regeringen beslutade den 16 mars 2017 propositionen 2016/17:151 Fler steg för en effektivare plan- och bygglag, där Planprocessutredningens förslag om tydliga planeringsbesked tas om hand. Regeringen föreslår att reglerna i PBL om länsstyrelsens yttranden under detaljplaneprocessen kompletteras med en möjlighet för kommunen att under arbetet med att ta fram en detaljplan kunna begära ett planeringsbesked från länsstyrelsen i de frågor som staten råder över. Syftet är att det tidigt i planprocessen ska gå att klarlägga om det finns skäl för ingripande mot planeringen från statens sida. Vidare föreslås i propositionen en tidsfrist om två månader för länsstyrelsens beslut att upphäva kommunens beslut att anta, ändra eller upphäva en detaljplan eller områdesbestämmelser efter överprövning. Fler planer föreslås också kunna antas av kommunstyrelsen eller byggnadsnämnden. Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2017. Utredningens förslag om att Lantmäteriet ska göra en

värdering av en fastighet som en kommun vill förvärva av staten för bostadsbyggnadsändamål behandlas inte i propositionen. Denna fråga är föremål för fortsatt beredning i Regeringskansliet.

Bostadsplaneringskommitténs förslag

Bostadsplaneringskommittén har lagt fram betänkandet En ny regional planering – ökad samordning och bättre bostadsförsörjning (SOU 2015:59). Kommittén, som tillsattes hösten 2013, har haft i uppdrag att utreda och föreslå sådana förändringar i de regelverk som styr fysisk planering och framtagande av planeringsunderlag på regional nivå som behövs för att tillgodose bostadsförsörjningsbehovet och en långsiktigt hållbar utveckling i alla delar av landet. Kommittén föreslår bl.a. en regional fysisk planering och en nationell strategi för fysisk planering och bostadsförsörjning. Förslagen bereds i Regeringskansliet.

Fler åtgärder som kan undantas från kravet på bygglov

Boverket har haft regeringens uppdrag att föreslå ytterligare åtgärder som kan undantas från krav på bygglov när det gäller bl.a. vissa mindre byggnader, anläggningar och tillbyggnader, tillfälliga byggnader och byggnadsverk, ändring av färg, fasadbeklädnad eller taktäckningsmaterial mot gård samt plank och murar. Uppdraget redovisades i rapporten Åtgärder som kan undantas från krav på bygglov (2015:28). Boverket föreslog att bygglov inte ska krävas för fasadändringar som inte har en stor allmän påverkan, mindre tillbyggnader i form av balkonger, burspråk och uppstickande byggnadsdelar på fasader eller tak som inte har en stor allmän påverkan, transformatorstationer med en byggnadsarea av högst 10 kvadratmeter som placeras utanför områden med detaljplan eller områdesbestämmelser, fristående väderskydd med en byggnadsarea av högst 15 kvadratmeter, mindre byggnader med en byggnadsarea av högst 15 kvadratmeter, högsta taknockshöjd av 3 meter och en tidsbegränsad uppställning av 3 månader placerade på allmän plats enligt detaljplan, containrar med en liten omfattning som placeras på industriområden och förvaring av säsongskaraktär för två fritidsbåtar, husvagnar eller husbilar placerade på tomter i omedelbar närhet till ett en- och tvåbostadshus.

Regeringen beslutade den 16 februari 2017 om ändringar i plan- och byggförordningen (2011:338) som innebär att det inte ska ställas krav på bygglov för bl.a. containrar inom ett industriområde och vinterförvaring av fritidsbåtar, husvagnar och husbilar, i allt väsentligt enligt Boverkets förslag.

Övriga delar av Boverkets rapport har beretts i Regeringskansliet och regeringen beslutade den 16 mars 2017 propositionen 2016/17:151 Fler steg för en effektivare plan- och bygglag. I propositionen föreslår regeringen med utgångspunkt i Boverkets rapport att ytterligare åtgärder ska undantas från kravet på bygglov. Ändringarna innebär att det inte behövs bygglov för att på andra byggnader än en- och tvåfamiljshus inom områden med detaljplan byta en byggnads färg, fasadbeklädnad eller taktäckningsmaterial på fasad eller tak

som vetter mot en kringbyggd gård, att på en- och tvåbostadshus inom områden med detaljplan göra en liten tillbyggnad i form av balkong, burspråk eller uppstickande byggnadsdel, att uppföra en mindre byggnad på allmän plats där kommunen är markägare och att uppföra väderskydd för kollektivtrafiken.

Vidare beslutade regeringen den 16 mars 2017 att ge Boverket i uppdrag att utreda fler undantag från kravet på bygglov och se över kraven för när det ska krävas en anmälan enligt plan- och byggförordningen. De åtgärder som ska utredas gäller ett generellt undantag från bygglov vid ändring av färg, fasadbeklädnad eller taktäckningsmaterial på andra byggnader än en- och tvåbostadshus, ett generellt undantag från kravet på bygglov för montering av solcellspaneler och solfångare samt ett generellt undantag från kravet på bygglov för altaner i anslutning till en- och tvåbostadshus.

Tidsfrister för handläggning av anmälnings- och bygglovsärenden

I propositionen 2014/15:122 Nya steg för en effektivare plan- och bygglag och ökad rättssäkerhet för verksamhetsutövare vid omgivningsbuller föreslog regeringen bl.a. ytterligare ändringar i PBL för att göra plan- och bygglovsprocessen enklare och effektivare. Lagändringarna trädde i kraft den 1 januari 2016 (2015/16:CU3, rskr. 2015/16:18). Ändringarna innebar bl.a. att förfarandet att upphäva s.k. tomtindelningar förenklades och att reglerna om hur markanvisningar och exploateringsavtal ska redovisas under detaljplane-processen samordnades. Vidare bemyndigades regeringen att reglera kommunens handläggningstid för ett anmälningsärende. När riksdagen antog förslagen riktade den samtidigt ett tillkännagivande till regeringen om att vidta nödvändiga åtgärder för att koppla någon form av incitament eller sanktioner till reglerna om kommunernas handläggningstider för anmälningsärenden.

Med anledning av tillkännagivandet, och mot bakgrund av ett tidigare tillkännagivande från våren 2015 om att överväga möjligheten att koppla en sanktion till bestämmelserna om tidsfrister för handläggningen av bygglovsansökningar (bet. 2014/15:CU10, rskr. 2014/15:180), uppdrog regeringen den 18 februari 2016 åt Boverket att utvärdera hur byggnadsnämnderna tillämpar bestämmelserna i PBL om att byggnadsnämnden ska handlägga ett ärende om bygglov m.m. inom viss tid. Inom ramen för uppdraget skulle Boverket utarbeta förslag till de författningsändringar som behövs för att införa ett sanktionssystem i syfte att säkerställa att tidsfristerna hålls, både när det gäller anmälningsärenden och ärenden om lov och förhandsbesked.

Boverket redovisade sitt uppdrag den 18 april 2017. I sin rapport (2017:4) föreslår Boverket att de avgifter som byggnadsnämnden får ta ut för förhandsbesked, lov och anmälningsärenden ska reduceras med en femtedel för varje vecka som aktuell tidsfrist överskrids.

Andra nyligen avlämnade och aviserade propositioner

- I proposition 2016/17:45 Värdeåterföring vid satsningar på transportinfrastruktur har regeringen föreslagit ändringar i PBL som innebär att värdeåterföring ska kunna ske genom att en kommun som medfinansierar statlig eller landstingskommunal transportinfrastruktur i samband med genomförandet av en detaljplan, inom ramen för ett exploateringsavtal, får förhandla med en byggherre eller fastighetsägare om att ersätta kommunen för en del av den medfinansiering som kommunen lämnar (medfinansieringsersättning). Ett avtal om medfinansieringsersättning ska kunna ingås under förutsättning att den väg eller järnväg som kommunen bidrar till medför att de fastigheter som omfattas av detaljplanen kan antas öka i värde. Lagändringarna trädde i kraft den 1 april 2017 (bet. 2016/17:TU9, rskr. 2016/17:63).
- I proposition 2016/17:137 Tidsbegränsade bygglov för bostäder har regeringen föreslagit att det i plan- och bygglagen ska införas en särskild reglering om tidsbegränsade bygglov för byggnader för bostadsändamål. Syftet är att göra det möjligt att använda tillfälliga bostäder som ett komplement till permanent byggande där bostadsbehovet inte fullt ut kan tillgodoses genom ordinarie plan- och byggprocesser. Lagändringarna avser också att skapa större möjligheter till en effektivare markanvändning under pågående plan- och byggprocesser. Riksdagen har antagit regeringens förslag (bet. 2016/17:CU21, rskr. 2016/17:207). Lagändringarna träder i kraft den 1 maj 2017 och upphör att gälla den 1 maj 2023.
- Regeringen har i propositionsförteckningen för riksmötet 2016/17 aviserat att ytterligare en proposition med förslag som rör PBL ska överlämnas till riksdagen före sommaren. Propositionen är rubricerad Undantag från vissa bestämmelser i plan- och bygglagen vid tillströmning av asylsökande.

Aktuella utredningar och uppdrag i övrigt

- Regeringen har uppdragit åt en särskild utredare att analysera bl.a. hur kommunernas översiktsplanering enligt PBL kan utvecklas och stärkas för att underlätta efterföljande planering och hur dialogen mellan staten och kommunen om fysisk planering i större omfattning ska kunna hanteras inom ramen för översiktsplaneringen (En utvecklad översiktsplanering, dir. 2017:6). Utredaren ska också undersöka hur kommunen kan ges större möjligheter att besluta om en ny eller befintlig bebyggelse behöver regleras med en detaljplan. Vidare ska behovet av och förutsättningarna för att ge kommunerna möjlighet att reglera upplåtelseformer, exempelvis genom en bestämmelse i en detaljplan, studeras. Utredaren ska också analysera behovet av och förutsättningarna för att införa privat initiativrätt till detaljplaneläggning. Uppdraget i den del det gäller en begränsning av kravet på detaljplan ska redovisas senast den 20 juni 2017. Senast den 15 mars 2018 ska uppdraget om en utvecklad översiktsplanering och uppdraget att undersöka förutsättningarna för att ge kommunerna möjlighet att

reglera upplåtelseformer redovisas. Uppdraget ska slutredovisas senast den 15 november 2018.

- En särskild utredare fick i februari 2017 i uppdrag av regeringen att genom dialog med kommunala och regionala företrädare komma överens om hur mycket av det bedömda bostadsbyggnadsbehovet som det bör planeras för i respektive kommun. Utredaren ska föreslå ändringar i bostadsförsörjningslagen och PBL som gör det tydligt att det av kommunens översiktsplan ska framgå hur man avser att lösa de bedömda bostadsbyggnadsbehoven. Uppdraget ska redovisas senast den 29 september 2017.
- Regeringen har gett en särskild utredare – en förhandlingsperson – i uppdrag att verka för att få till stånd bostadsbyggande på statens fastigheter. Förhandlingspersonen ska utgå från Planprocessutredningens inventering av statens fastigheter som kan vara lämpliga för bostadsbyggande i betänkandet Bättre samarbete mellan stat och kommun, SOU 2015:109 (dir. 2017:7). Uppdraget ska redovisas den 15 februari 2018.
- Regeringen tillsatte den 23 februari 2017 en utredning (kommitté) som ska göra en översyn av de bestämmelser i PBL och plan- och byggförordningen som gäller krav på byggnadsverk, byggprodukter, tomter och allmänna platser samt genomförande av bygg-, rivnings- och markåtgärder (8 och 10 kap. PBL samt 3–5 kap. och 7 kap. plan- och byggförordningen). En översyn ska även göras av Boverkets byggregler och föreskrifter om tillämpning av europeiska konstruktionsstandarder. Utredningen ska undersöka regelverkens ändamålsenlighet, effektivitet och omfattning. Under utredningstiden har kommittén möjlighet att vid behov föreslå ändringar i regelverk som ställer krav på utformning och konstruktion av byggnader och anläggningar. Uppdraget ska slutredovisas den 13 december 2019.
- Regeringen gav den 19 januari 2017 Statskontoret i uppdrag dels att utvärdera vad Lantmäteriet hittills har gjort för att minska sina handläggningstider och hur effektiva de åtgärderna har varit, dels att granska lantmäteriverksamhetens uppdelning i flera myndigheter (en nationell och flera kommunala myndigheter). Statskontoret ska bland annat titta på om det är ändamålsenligt med denna uppdelning ur ett kompetensförsörjningsperspektiv. Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet senast den 31 maj 2017 respektive den 31 oktober 2017 (N2017/00405/SUBT).
- Regeringen gav i januari 2017 Boverket i uppdrag att utreda behovet av en reglering för hur detaljplaner ska utformas digitalt. Boverket ska även föreslå hur en sådan reglering skulle kunna se ut. Uppdraget ska redovisas senast den 31 augusti 2017 (N2017/00584/PBB).

Tidigare behandling

Motioner om en fortsatt översyn av PBL behandlades i utskottets betänkande Planering och byggande våren 2015 (2014/15:CU10). Utskottet kunde då inte se något behov av ett allmänt formulerat tillkännagivande till regeringen om

en fortsatt översyn eftersom det även var regeringens uppfattning att ett sådant arbete måste drivas vidare. Utskottet avstyrkte därför dessa motionsyrkanden. Riksdagen följde utskottet.

Under hösten 2015 beslutade riksdagen, på utskottets förslag, ett tillkännagivande om att regeringen senast den 1 januari 2017 borde utreda åtgärder som sammantaget skulle kunna förkorta plan- och bygglovsprocessen med upp till ett år (prop. 2015/16:1, bet. 2015/16:CU1, rskr. 2015/16:79). Utskottet anförde då i huvudsak följande.

Utskottet delar motionärernas uppfattning att arbetet med att reformera plan- och bygglagen (PBL) måste fortsätta och att det fortfarande finns utrymme för olika former av regelförenklingar. Det innebär bl.a. att möjligheten att förkorta handläggningstiderna under plan- och bygglovsprocessen fram till byggstart måste tas till vara. Den tidigare regeringen lade fram förslag om lagändringar och gav även flera utredningsuppdrag med denna inriktning. Den nuvarande regeringen har tagit vid och fortsatt detta arbete. Riksdagen har tidigare i höst behandlat en proposition från regeringen med förslag om ändringar i plan- och bygglagen som syftar till att göra plan- och bygglovsprocessen enklare och effektivare. Som framgår ovan har regeringen helt nyligen beslutat att överlämna en proposition till riksdagen med förslag om en kortare instanskedja för vissa överklagade PBL-ärenden.

En effektivare ordning för PBL-överprövning kan i vissa ärenden korta av tiden fram till byggstart. Inte minst mot bakgrund av den omfattande bostadsbristen i stora delar av landet finns det emellertid anledning för regeringen att nu skyndsamt fortsätta arbetet med regelförenklingar som kan leda till att tiden för ett byggprojekt fram till byggstart ytterligare kan kortas ned. Det är således önskvärt att regeringen lägger fram förslag om fler lagändringar som kan ge en snabbare handläggning av plan- och bygglovsärenden. Regeringen bör därför påskynda beredningen av utredningsförslag med denna inriktning och ge kompletterande utrednings- och myndighetsuppdrag i de frågor som behöver övervägas ytterligare. Inriktningen på arbetet bör vara att regeringen senast den 1 januari 2017 bör utreda åtgärder som sammantaget kan förkorta plan- och bygglovsprocessen fram till startbesked med upp till ett år. Utskottet vill i detta sammanhang påminna om att riksdagen såväl under riksmötet 2014/15 som tidigare under innevarande riksmöte genom tillkännagivanden framhållit flera önskvärda förändringar i plan- och bygglagstiftningen.

Vad utskottet nu anför om åtgärder för en snabbare plan- och bygglovsprocess bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

Utskottets ställningstagande

De motioner som utskottet tar upp i detta avsnitt ger alla uttryck för uppfattningen att arbetet med att reformera plan- och bygglagstiftningen måste fortsätta. Utskottet delar denna uppfattning, inte minst mot bakgrund av den akuta bostadsbristen i stora delar av landet.

Sedan PBL trädde i kraft har ett antal utredningar behandlat olika frågor som regleras genom lagen, och riksdagen har fattat beslut om relativt omfattande lagändringar. Fortfarande återstår emellertid flera angelägna frågor

som nu är föremål för överväganden i utredningar eller bereds i Regeringskansliet. Det gäller inte minst behovet av att utveckla en regional planering och nå en bättre samordning mellan beslut enligt plan- och bygglagen och övrig samhällsplanering som gäller bl.a. bostadsförsörjning. Andra viktiga frågor är möjligheterna till en snabbare handläggning av de beslut som tas med stöd av plan- och bygglagen och behovet av effektivisering av bl.a. länsstyrelsernas medverkan i plan- och byggprocessen. Enligt utskottet är det en viktig uppgift för regeringen att fortsätta arbetet med att förbättra och förenkla plan- och byggreglerna. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen. Ställningstagandet innebär bifall till motionerna 2015/16:2039 yrkande 2, 2015/16:3210 yrkande 9, 2015/16:3241 yrkande 27, 2016/17:3096 yrkande 9, 2016/17:3118 yrkandena 9 och 18, 2016/17:3351 yrkande 8 samt avslag på övriga motionsyrkanden.

Regional fysisk planering

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om en utvecklad regional fysisk planering. Utskottet hänvisar till pågående arbete.

Jämför reservation 2 (SD), 3 (C, L) och 4 (V).

Motionerna

I partimotion 2016/17:1736 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 5 begärs ett tillkännagivande om att regional fysisk planering ska införas. Samma yrkande framställs i partimotion 2015/16:373 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 6.

Jan Björklund m.fl. (L) begär i partimotion 2016/17:3192 yrkande 21 ett tillkännagivande om att kommunerna ska få tydliga planeringsbesked från länsstyrelserna i samband med detaljplaneprocessen.

I kommittémotion 2016/17:3118 av Ola Johansson m.fl. (C) yrkande 8 begärs ett tillkännagivande om att planeringssamverkan mellan kommuner, regioner och landsting ska stärkas.

Roger Hedlund och Mikael Eskilandersson (båda SD) begär i kommittémotion 2016/17:3351 yrkande 12 ett tillkännagivande om att ett regionövergripande organ bör ta över uppföljningen av kontrollplanen för lov- och anmälningspliktiga bygg- och rivningsåtgärder.

Liknande yrkanden om regional planering framställs även i motionerna 2015/16:267 av Caroline Szyber (KD), 2015/16:1102 av Lars Tysklind (L), 2015/16:2019 av Markus Wiechel (SD) yrkande 9 och 2016/17:2413 av Markus Wiechel (SD) yrkande 6.

Bakgrund

Kommunerna ansvarar för fysisk planering och planering för bostadsförsörjning. På regional nivå ansvarar landstingen eller samverkansorgan för planering av regional transportinfrastruktur, regionalt tillväxtarbete och kollektivtrafikförsörjning. I vissa län har kommunalförbund ansvar för det sistnämnda. I fyra län har länsstyrelsen ansvar för transportinfrastrukturen och tillväxtarbetet. Regionplanering enligt 7 kap. PBL bedrivs för 13 kommuner i Göteborgsregionen och enligt lagen (1987:147) om regionplanering för kommunerna i Stockholms län för samtliga kommuner i länet.

Bostadsplaneringskommitténs betänkande m.m.

Bostadsplaneringskommittén har lagt fram betänkandet En ny regional planering – ökad samordning och bättre bostadsförsörjning (SOU 2015:59). Den parlamentariska kommittén, som tillsattes hösten 2013, har haft i uppdrag att utreda och föreslå sådana förändringar i de regelverk som styr fysisk planering och framtagande av planeringsunderlag på regional nivå som behövs för att tillgodose bostadsförsörjningsbehovet och en långsiktigt hållbar utveckling i alla delar av landet.

Kommittén lämnar tre huvudförslag i sitt betänkande:

- ökad samordning mellan ett antal utpekade planeringsslag (regional planering för transportinfrastruktur, tillväxt och kollektivtrafik samt kommunernas planering för bostadsförsörjning)
- regional fysisk planering
- en nationell strategi för fysisk planering och bostadsförsörjning.

Det finns en samstämmighet kring huvuddragen i kommitténs förslag. Kommittén anser att förslagen bör genomföras genom bl.a. en ny lag om regional fysisk planering. Förslagen bereds i Regeringskansliet.

Regeringen beslutade den 16 mars 2017 propositionen 2016/17:151 Fler steg för en effektivare plan- och bygglag, där Planprocessutredningens förslag om tydliga planeringsbesked tas om hand (se SOU 2015:109). Regeringen föreslår att reglerna i PBL om länsstyrelsens yttranden under detaljplaneprocessen ska kompletteras med en möjlighet för kommunen att under arbetet med att ta fram en detaljplan kunna begära ett planeringsbesked från länsstyrelsen i de frågor som staten råder över. Syftet är att det tidigt i planprocessen ska gå att klarlägga om det finns skäl för ingripande mot planeringen från statens sida. Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2017. Propositionen bereds av civilutskottet och behandlas av riksdagen senare under våren.

Utskottets ställningstagande

Utskottet välkomnar det arbete som pågår med att skapa en ny regional planering. Det finns goda förutsättningar för att en sådan ordning skulle leda till en ökad samordning och därmed en bättre bostadsförsörjning. Frågorna bereds nu i Regeringskansliet, och detta arbete bör inte föregripas med något initiativ från riksdagen. Motionsyrkandena bör därför avslås.

Begränsning av detaljplanekravet

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motioner om att kravet på detaljplan ska begränsas. Utskottet hänvisar till pågående arbete.

Jämför reservation 5 (M, C, L, KD).

Motionerna

I partimotion 2016/17:820 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 9 begärs ett tillkännagivande om att det ska ges bättre förutsättningar att bygga i områden som inte är detaljplanelagda. Motsvarande yrkanden framställs i partimotion 2015/16:2369 av Anders W Jonsson m.fl. (C) yrkande 8, i kommittémotion 2016/17:3096 av Peter Helander och Helena Lindahl (båda C) yrkande 8 och i kommittémotion 2016/17:3118 av Ola Johansson m.fl. (C) yrkande 10.

Jan Björklund m.fl. (L) begär i partimotion 2016/17:3192 yrkande 19 ett tillkännagivande om att en ordning med fördjupade översiktsplaner ska utvecklas för att kunna ersätta detaljplaner. Samma yrkande framställs i kommittémotion 2015/16:2702 av Ewa Thalén Finné m.fl. (M) yrkande 14.

I partimotion 2016/17:3378 av Anna Kinberg Batra m.fl. (M) yrkande 1 begärs ett tillkännagivande om att översiktsplaneringen ska stärkas och detaljplanekravet avskaffas.

Liknande yrkanden framställs i motionerna 2015/16:2019 av Markus Wiechel (SD) yrkande 4, 2015/16:2989 av Daniel Bäckström och Anders Åkesson (båda C) yrkande 2, 2016/17:2413 av Markus Wiechel (SD) yrkande 3 samt 2016/17:2602 av Anders Åkesson och Daniel Bäckström (båda C) yrkande 2.

Gällande rätt

En kommun ska i vissa fall pröva om ett mark- eller vattenområde är lämpligt för bebyggelse och byggnadsverk samt reglera bebyggelsemiljöns utformning genom en detaljplan. Kravet på reglering med detaljplan framgår bl.a. av 4 kap. 2 § PBL där det anges att en detaljplan ska upprättas för bl.a.

- en ny sammanhållen bebyggelse, om det behövs med hänsyn till omfattningen av bygglövspliktiga byggnadsverk i bebyggelsen

- en bebyggelse som ska förändras eller bevaras, om regleringen behöver ske i ett sammanhang
- ett nytt byggnadsverk som inte är ett vindkraftverk, om byggnadsverket är en byggnad eller kräver bygglov och byggnadsverkets användning får betydande inverkan på omgivningen eller om det råder stor efterfrågan på området för bebyggande.

Trots den tredje punkten krävs det ingen detaljplan om byggnadsverket kan prövas i samband med en ansökan om bygglov eller förhandsbesked.

Proposition 2013/14:126 En enklare planprocess

Regeringens förslag

I proposition 2013/14:126 En enklare planprocess föreslog alliansregeringen att det inte skulle vara obligatoriskt med detaljplan i lika många fall. Enligt förslaget skulle detaljplan endast krävas för sådana åtgärder som medför en betydande miljöpåverkan eller berör en verksamhet som omfattas av lagen (1999:381) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor, den s.k. Sevesolagen. Enligt förslaget skulle också åtgärder som medför en betydande miljöpåverkan kunna undantas om åtgärden hade stöd i en översiktsplan.

Riksdagsbehandlingen av propositionen

Vid sin behandling av propositionen anförde utskottet följande (bet. 2013/14:CU31):

Civilutskottet kan konstatera att regeringens lagförslag innebär att detaljplanekravet förändras i väsentliga avseenden och reduceras till att gälla åtgärder som kan antas medföra en betydande miljöpåverkan eller rör en s.k. Sevesoverksamhet. I övrigt överläts det i princip på den enskilda kommunen att avgöra när en detaljplan behövs.

Utskottet anser att regeringens förslag utgår från en helt ny syn på detaljplanens betydelse för planering och prövning av markens användning och lämplighet för bebyggelse. Detaljplanen har hittills ansetts vara nödvändig för att i vissa angivna situationer skapa långsiktiga rättigheter och skyldigheter samt skapa en förutsägbarhet om den kommunala utvecklingen. Utskottet vill med anledning av regeringens förslag erinra om skälen till att detaljplanekravet infördes genom den äldre plan- och bygglagen (1987:10). I propositionen (prop. 1985/86:1) framhöll det föredragande statsrådet bl.a. följande vad gäller behovet av ett lagstadgat detaljplanekrav: Detaljplanen bör enligt min mening ha två huvudsyften. Det ena är att reglera förändringar av markanvändning och bebyggelse. Det andra är att mera varaktigt reglera bevarande av vissa byggnader och bebyggelsemiljöer eller reglera förutsättningar för förnyelse och ombyggnad av befintliga bebyggelseområden. I båda fallen handlar det om att för varje fastighet precisera rättigheter och skyldigheter för att man i miljöhänsende ska uppnå en god helhetsverkan och en lämplig samhällsutveckling. Det är också viktigt att dessa preciseringar sker i former som ger medborgarna och intressenterna information och möjligheter att påverka beslutet. Dessa båda skäl – helhetssyn på lämplighetsfrågan och

intressenternas inflytande – anser jag tala för att ett detaljplanekrav införs i PBL.

Statsrådet konstaterade i detta sammanhang att det inte är självklart att kommunerna av eget intresse alltid kommer att upprätta detaljplaner i tillräcklig utsträckning och att det därför borde införas bestämmelser med krav på att detaljplan ska antas i vissa situationer.

Utskottet anser att de skäl som låg till grund för att detaljplanekravet infördes i huvudsak fortfarande gör sig gällande. Den ordning som regeringen förespråkar innebär en alltför långtgående begränsning av detaljplanekravet som kan medföra en osäkerhet om när det kommer att krävas en detaljplan. Den kan också, som påpekas i en av motionerna, leda till olika tillämpningar i landets kommuner och till att likartade situationer behandlas olika inom samma kommun. Därigenom motverkas en strävan efter en ökad förutsägbarhet för fastighetsägare och byggherrar. Utskottet anser således att riksdagen bör avslå regeringens förslag om att detaljplanekravet ska begränsas på det sätt som beskrivs i propositionens avsnitt 5. Det innebär att riksdagen bör avslå lagförslaget när det gäller bestämmelserna i 4 kap. 2 och 3 a §§ samt 9 kap. 31 § 2 PBL. Riksdagen följde utskottet (rskr. 2013/14:366).

Tidigare behandling

Motioner om begränsning av detaljplanekravet har tidigare behandlats av utskottet. I civilutskottets betänkande Planering och byggande våren 2015 (2014/15:CU10) vidhöll utskottet att den lagändring som föreslogs i proposition 2013/14:126 skulle leda till en alltför långtgående begränsning av detaljplanekravet. Med den bedömningen fann utskottet inte heller anledning att föreslå något tillkännagivande om att regeringen skulle återkomma till riksdagen i frågan. Utskottet avstyrkte således motionsförslagen.

Pågående arbete

Regeringen har gett en särskild utredare i uppdrag att utreda och lämna förslag på hur översiktsplaneringen kan utvecklas för att underlätta efterföljande planering och hur dialogen mellan staten och kommunen om fysisk planering i större omfattning ska kunna hanteras inom ramen för översiktsplaneringen. Utredaren ska även utreda möjligheten att göra översiktsplanen bindande i vissa avseenden och utreda hur redovisningen av planhandlingarna bör göras för att skapa förutsättningar för ökad förutsebarhet och en hållbar samhällsutveckling. Utredaren ska föreslå hur kommunen kan ges större möjligheter att besluta om en tillkommande eller befintlig bebyggelse behöver regleras med en detaljplan. Utredaren ska även föreslå hur angränsande lagstiftning kan utformas om kravet på detaljplan begränsas. Utredaren ska vidare analysera behovet av och förutsättningarna för att ge kommunerna möjlighet att reglera upplåtelseformer, exempelvis genom en bestämmelse i en detaljplan. Slutligen ska utredaren utreda behovet av och förutsättningarna för att införa en privat initiativrätt till detaljplanläggning.

Utredaren ska senast den 20 juni 2017 redovisa uppdraget om en begränsning av kravet på detaljplan. Utredaren ska senast den 15 mars 2018 redovisa

uppdraget om en utvecklad översiktsplanering och uppdraget att ge kommunerna möjlighet att reglera upplåtelseformer. Uppdraget ska slutredovisas senast den 15 november 2018 (dir. 2017:6).

Svar på skriftlig fråga

Som svar på en skriftlig fråga anförde statsrådet Peter Eriksson den 15 november 2016 följande (2016/17:288):

Finansministern och jag presenterade den 21 juni 2016 ett program med förslag på 22 steg för fler bostäder, däribland att kravet på detaljplan ska begränsas i huvudsaklig överensstämmelse med förslaget i propositionen En enklare planprocess (prop. 2013/14:126). Som framgår av programmet behöver lagförslaget som fanns i den propositionen justeras med hänsyn till att delar av förslaget redan har genomförts genom propositionen Genomförande av Seveso III-direktivet (prop. 2014/15:60). Även förslagen till följdändringar i anslutande lagstiftning, som tidigare presenterats i departementspromemorian Nya steg för en effektivare plan- och bygglag (Ds 2014:31), behöver justeras till följd av de synpunkter som remissinstanserna framförde under remissbehandlingen av promemorian. För närvarande pågår arbete som syftar till att ta fram de författningsförslag som krävs. Min ambition är att dessa förslag ska kunna beredas så att en proposition kan överlämnas till riksdagen under 2017.

Utskottets ställningstagande

Som redovisats ovan pågår ett arbete med att begränsa kravet på detaljplan i huvudsaklig överensstämmelse med förslaget i propositionen En enklare planprocess (2013/14:126) med målsättningen att en proposition ska överlämnas till riksdagen under 2017. Mot den bakgrunden anser utskottet att det inte finns skäl att föreslå något initiativ från riksdagen med anledning av motionerna, som därför bör avslås.

Överklaganderegler

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden som gäller regler för överklagande av plan- och byggärenden. Utskottet hänvisar till tidigare ställningstagande och pågående arbete.

Jämför reservation 6 (M, C, L, KD).

Motionerna

I partimotion 2016/17:3192 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkandena 20, 26 och 27 begärs tillkännagivanden om att byggande i vissa fall ska tillåtas trots att

den antagna planen har överklagats, om att länsstyrelsen bör tas bort som överklagandeinstans och om att kretsen av vilka som kan överklaga ett beslut bör minskas.

Anna Kinberg Batra m.fl. (M) begär i partimotion 2016/17:3378 yrkande 3 ett tillkännagivande om att länsstyrelsen ska tas bort som överklagandeinstans, om att kretsen av överklagandeberättigade ska minskas, om att tidsgränser förenade med ekonomiska sanktioner ska införas för handläggningen, om att överklaganden ska avgiftsbeläggas och om att begränsa rätten att överklaga bygglov om inga nya omständigheter har tillkommit.

I partimotion 2015/16:2790 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 8 begärs ett tillkännagivande om att detaljplaner ska överklagas till mark och miljödomstolen som första instans.

Peter Helander och Helena Lindahl (båda C) begär i kommittémotion 2016/17:3096 yrkande 11 ett tillkännagivande om att länsstyrelsen bör tas bort som överklagandeinstans för bygglov inom s.k. LIS-områden (landsbygdsutveckling i strandnära lägen).

Ola Johansson m.fl. (C) begär i kommittémotion 2016/17:3118 yrkandena 14 och 16 tillkännagivanden om att den sökandes rätt ska stärkas genom att bevisbördan vänds så att myndigheten har bevisbördan för att en ansökan strider mot lagen och att det ska införas en längst handläggningstid vid överklagande. Motsvarande yrkande om omvänd bevisbörda framställs av Ola Johansson m.fl. (C) i kommittémotion 2015/16:3210 yrkande 12.

I kommittémotion 2016/17:3347 av Caroline Szyber m.fl. (KD) yrkande 14–17 begärs ett tillkännagivande om att rätten att överklaga bygglov ska begränsas om inga nya omständigheter har tillkommit.

Caroline Szyber m.fl. (KD) begär vidare i kommittémotion 2015/16:1938 yrkande 7 en översyn av instansordningen i plan- och byggärenden.

I kommittémotion 2015/16:1986 av Caroline Szyber m.fl. (KD, M, C, L) yrkande 7 begärs ett tillkännagivande om att minska antalet överklaganden, bl.a. genom att begränsa antalet personer som kan överklaga ett ärende, genom att avgiftsbelägga överklaganden och genom att ta bort länsstyrelsen som överklagandeinstans för detaljplaner och områdesbestämmelser.

Ewa Thalén Finné m.fl. (M) begär i kommittémotion 2015/16:2702 yrkandena 10 och 11 tillkännagivanden om att möjligheten att överklaga plan- och byggärenden bör begränsas och att instansordningen bör förändras genom att länsstyrelsen tas bort som överklagandeinstans för bygglov, detaljplaner och områdesbestämmelser.

Liknande yrkanden framställs även i motionerna 2015/16:494 av Olof Lavesson m.fl. (M) yrkande 1, 2015/16:1120 av Boriana Åberg (M) yrkandena 1 och 2, 2015/16:1328 av Sofia Arkelsten m.fl. (M) yrkande 2, 2015/16:1350 av Sofia Fölster (M) yrkandena 1 och 2, 2015/16:2019 av Markus Wiechel (SD) yrkandena 5 och 6, 2016/17:785 av Kent Ekeroth (SD), 2016/17:976 av Sara Karlsson m.fl. (S), 2016/17:1094 av Jenny Petersson (M) yrkandena 3 och 4, 2016/17:2413 av Markus Wiechel (SD) yrkandena 4 och 5,

2016/17:2863 av Caroline Szyber m.fl. (KD, M, C, L) yrkandena 2–4 och 2016/17:2968 av Olof Lavesson m.fl. (M) yrkande 1.

Bakgrund

Bestämmelser om överklaganden och instansordning finns i 13 kap. PBL. Vissa kommunala beslut enligt PBL får överklagas i den ordning som gäller för laglighetsprövning enligt kommunallagen. Det gäller bl.a. överklaganden av beslut om översiktsplan. Vissa andra kommunala beslut får inte överklagas alls, bl.a. beslut om avbrytande av planarbete. Övriga kommunala beslut överklagades fram till sommaren 2016 till länsstyrelsen och därefter till mark- och miljödomstolen och slutligen till Mark- och miljööverdomstolen. Sedan den 1 juni 2016 överklagas beslut att anta, ändra eller upphäva en detaljplan eller områdesbestämmelser inte längre till länsstyrelsen i första instans. I stället överklagas besluten direkt till mark- och miljödomstolen (prop. 2015/16:55, bet. 2015/16:CU16, rskr. 2015/16:166).

Instanskedjan för andra beslut än detaljplaner och områdesbestämmelser

PBL-överklagandeutredningen

Förslagen i proposition 2015/16:55 En kortare instanskedja för detaljplaner och områdesbestämmelser byggde på förslag som den s.k. PBL-överklagandeutredningen i mars 2014 lade fram i betänkandet Effektiv och rättssäker PBL-överprövning (SOU 2014:14). Utredningen hade i uppdrag att se över möjligheten att effektivisera processen för prövning av kommunala beslut som överklagats enligt plan- och bygglagen. I uppdraget (dir. 2013:53) ingick bl.a. att analysera dels om instanskedjan för överklagade kommunala beslut om planer, lov och tillsyn skulle kunna förkortas, dels om handläggningen av sådana överklaganden skulle kunna koncentreras till ett begränsat antal länsstyrelser.

När det gäller frågan om instanskedjan för överklagade beslut om lov och tillsyn gjorde utredningen bedömningen att en koncentration av prövningen av överklagade beslut var att föredra framför alternativet att besluten överklagas direkt till mark- och miljödomstolen. Som skäl för sin bedömning hänvisade utredningen till att antalet överklagade beslut om lov, förhandsbesked och tillsyn är betydligt större än antalet överklagade beslut om detaljplaner och områdesbestämmelser. Vidare ansåg utredningen att behovet av kompletteringar av materialet i överklagade ärenden, behovet av besök på platsen och sambandet med prövningar enligt miljöbalken talade mot alternativet att helt ta bort länsstyrelsen från instanskedjan. Ett överklagande till mark- och miljödomstolen som första instans ansågs även innebära betydligt högre kostnader för prövningen av överklagade beslut om lov, förhandsbesked och tillsyn.

Propositionen

När det gäller utredningens bedömning att inte ta bort länsstyrelsen från instanskedjan för beslut om lov och tillsyn anförde regeringen bl.a. följande:

Om de aktuella ärendena koncentreras till mark- och miljödomstolarna, skulle detta medföra att tiden för ett beslut att få laga kraft blir kortare. En sådan koncentration skulle dessutom innebära att, med undantag för de beslut som överklagas enligt reglerna i kommunallagen, samma instansordning för alla överklagade kommunala beslut enligt plan- och bygglagen skulle gälla. En reform med den inriktningen är emellertid betydligt mera omfattande än den som utredningen har föreslagit. Bland annat berörs en ärendemängd som är i storleksordningen åtta gånger större än antalet planärenden. Eftersom utredningen inte närmare har belyst ett sådant alternativ måste eventuella överväganden i den riktningen föregås av fördjupade studier. Det gäller bl.a. i fråga om vilka konsekvenser ett genomförande skulle kunna få för länsstyrelsernas kompetensförsörjning och för behovet av personella och ekonomiska resurser vid mark- och miljödomstolarna.

Riksdagsbehandlingen av propositionen

Utskottet anförde i sitt betänkande 2015/16:CU16 att det finns flera faktorer som talar för att helt ta bort länsstyrelsen som överklagandeinstans. Utskottet framhöll att det i många ärenden skulle kunna leda till att tiden för ett beslut att få laga kraft blir kortare. Vidare skulle det innebära att instanskedjan för överklagade beslut enligt PBL skulle bli mer enhetlig. Samtidigt kan man inte, anförde utskottet, helt bortse från de invändningar mot denna förändring som redovisas i PBL-överklagandeutredningens betänkande och som har beaktats i regeringens bedömning. Det gäller bl.a. den kraftiga ökningen av antalet mål som det skulle bli fråga om i mark- och miljödomstolarna samt konsekvenserna för länsstyrelsernas handläggning av andra ärenden. Utskottet pekade också på att regeringen konstaterat att utredningen inte tillräckligt hade belyst konsekvenserna av att helt ta bort länsstyrelsen som överklagandeinstans.

Sammantaget ansåg utskottet att det inte fanns ett tillräckligt underlag för att ta ställning till om lagen borde ändras så att även kommunala beslut om lov och tillsyn borde överklagas direkt till mark- och miljödomstolen. Ett ställningstagande skulle enligt utskottet förutsätta en närmare analys och en fortsatt beredning. Utskottet hänvisade också till att regeringen i propositionen klargjort att man var beredd till sådana fortsatta överväganden i frågan. Utskottet fann mot den här bakgrunden att det inte fanns skäl för ett tillkännagivande till regeringen när det gäller instanskedjan för överklagade kommunala beslut om lov och tillsyn.

Ett aktivitetskrav för rätt att överklaga

Näringsdepartementet har remitterat promemorian Ett aktivitetskrav för rätt att överklaga vissa beslut om lov m.m. I promemorian föreslås att det i PBL ska införas bestämmelser om att ett beslut om lov eller förhandsbesked i fråga om

en åtgärd som innebär en avvikelse från en detaljplan eller områdesbestämmelser, eller som ska utföras i ett område som inte omfattas av en detaljplan eller områdesbestämmelser, får överklagas endast av den som skriftligen har framfört synpunkter på ansökan som inte har blivit tillgodosedda. Remissvaren ska lämnas senast den 25 april 2017.

Utskottets ställningstagande

Utskottet delar motionärernas uppfattning om vikten av att överprövningen av ärenden enligt PBL är effektiv och ändamålsenlig. Som redovisats ovan gäller sedan knappt ett år nya regler som innebär att beslut att anta, ändra eller upphäva en detaljplan eller områdesbestämmelser överklagas direkt till mark- och miljödomstolen i första instans. Därigenom har motion 2015/16:2790 yrkande 8 blivit tillgodosett och motionerna 2015/16:494 yrkande 1, 2015/16:1350 yrkande 1, 2015/16:2019 yrkande 5, 2015/16:1938 yrkande 7 och 2015/16:2702 yrkande 11 blivit delvis tillgodosedda. Utskottet finner inte skäl att nu ändra det ställningstagande som utskottet gjorde under riksdagsbehandlingen av propositionen när det gäller instansordningen för att överklaga andra kommunala beslut enligt PBL. Vidare pågår ett arbete i Regeringskansliet med att införa ett aktivitetskrav för rätt att överklaga vissa beslut om lov m.m. enligt PBL. Mot den här bakgrunden bedömer utskottet att det inte finns anledning att nu vidta någon åtgärd från riksdagen. Motionsyrkandena bör därför avslås.

Privat initiativrätt till detaljplan

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om att privat initiativrätt till detaljplaner ska införas. Utskottet hänvisar till pågående arbete.

Jämför reservation 7 (M, C, L, KD).

Motionerna

I partimotion 2016/17:3192 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 22 begärs ett tillkännagivande om att privat initiativrätt till detaljplaner ska införas. Samma yrkande framställs också i partimotion 2016/17:3378 av Anna Kinberg Batra m.fl. (M) yrkande 31, i partimotion 2015/16:2790 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 6, i kommittémotion 2016/17:3118 av Ola Johansson m.fl. (C) yrkande 11, i kommittémotion 2015/16:1986 av Caroline Szyber m.fl. (KD, M, C, L) yrkande 8, i kommittémotion 2015/16:2702 av Ewa Thalén Finné m.fl. (M) yrkande 12 och i kommittémotion 2015/16:3210 av Ola Johansson m.fl. (C) yrkande 10.

Yrkanden om tillkännagivanden om att privat initiativrätt till detaljplaner ska införas framställs även i motionerna 2015/16:1992 av Caroline Szyber och

Aron Modig (båda KD), 2015/16:2019 av Markus Wiechel (SD) yrkande 2 och 2016/17:2413 av Markus Wiechel (SD) yrkande 1.

Bakgrund

I inledningen till PBL slås det fast att det är en kommunal angelägenhet att planlägga mark och vatten (1 kap. 2 §). Detta kallas ofta för det kommunala planmonopolet och innebär att det är kommunerna som antar planer inom de ramar som riksdagen beslutat. I det kommunala planmonopolet ligger också makten för kommunen att ensam bestämma om planläggning ska komma till stånd eller inte. I samband med de senare årens utredningsarbete och diskussioner om möjliga åtgärder för att åstadkomma en snabbare och effektivare planeringsprocess har det i olika sammanhang förts fram förslag om ökade möjligheter för fastighetsägare och byggare att initiera och delvis genomföra ett arbete med detaljplaner. Frågan om privat initiativrätt behandlades i Plan genomförandeutredningens betänkande En effektivare plan- och bygglovsprocess (SOU 2013:34). Det framhölls då att det finns goda skäl att ytterligare stärka den enskildes möjligheter att skapa förutsättningar för önskvärda exploateringar, men att förslagen i utredningen i övrigt skulle leda till att behovet av nya detaljplaner minskar, varför en förstärkning av den privata initiativrätten inte var lika angelägen.

Riksdagens tillkännagivande

Motioner om privat initiativrätt till detaljplaner behandlades i utskottets betänkande Planering och byggande våren 2015 (2014/15:CU10). Utskottet anförde då bl.a. följande.

Problemen med att tillräckligt snabbt genomföra planläggningen av mark som ansetts vara lämplig för exploatering pekats ofta ut som en av huvudorsakerna till ett otillräckligt bostadsbyggande. Många kommuner har otillräckliga resurser för planarbetet, vilket kan medföra att önskvärda exploateringar inte kommer till stånd trots att det finns byggherrar som har kapacitet och vilja att påbörja byggprojekten. Det svenska kommunala planmonopolet innebär att berörda fastighetsägare och byggare i dag har mycket begränsade möjligheter att initiera och på olika sätt bidra till arbetet med att ta fram en nödvändig detaljplan. I Plangenomförandeutredningen anfördes att det visserligen fanns goda skäl att stärka den privata initiativrätten i fråga om detaljplaneläggning, men att flera av utredningens andra förslag gjorde att en sådan reform inte var lika angelägen. Utredaren syftade då bl.a. på förslag om ökade möjligheter att exploatera nya områden direkt genom bygglov utan att först upprätta en detaljplan, samt om att planbestämmelser i befintliga detaljplaner ska upphöra att gälla efter genomförandetiden. Dessa förslag kom dock inte att leda till någon lagändring i samband med riksdagens beslut om ett antal ändringar i PBL våren 2014 (prop. 2013/14:126, bet. 2013/14:CU31, rskr. 2013/14:366).

Utskottet anser mot den redovisade bakgrunden att det finns skäl att nu åter överväga möjligheten att införa en rätt till privata initiativ vid detalj-

panelläggning i den svenska plan- och bygglagstiftningen. Utgångspunkten för övervägandena bör vara att utforma förslag till regler som med ett bibehållande av grunderna i det kommunala planmonopolet ger större möjlighet för en exploatör att initiera ett planeringsarbete eller att själv bidra till att en plan tas fram som sedan kan prövas och genomföras i vanlig ordning. Regeringen bör således låta utreda hur regler som medger en sådan privat initiativrätt till detaljplan kan utformas och därefter återkomma till riksdagen med förslag i frågan. Vad utskottet nu anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Riksdagen följde utskottet.

Pågående arbete

Regeringen har gett en särskild utredare i uppdrag att utreda behovet av och förutsättningarna för att införa en privat initiativrätt till detaljpanelläggning (dir. 2017:6). Enligt direktiven ska kommunen dock alltid ha kvar rätten att besluta om vilka planer som ska antas. Uppdraget ska redovisas senast den 15 november 2018.

Utskottets ställningstagande

Som angetts ovan har regeringen sedan riksdagens tillkännagivande gett en särskild utredare i uppdrag att utreda behovet av och förutsättningarna för att införa en privat initiativrätt till detaljpanelläggning. Enligt utskottets bedömning bör det pågående arbetet med frågan inte föregripas genom någon åtgärd från riksdagens sida. Motionsyrkandena bör därför avslås.

Kortare handläggningstider

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om att åtgärder ska vidtas för att förkorta handläggningstiderna för plan- och byggärenden. Utskottet hänvisar till pågående arbete.

Jämför reservation 8 (M, C, L, KD).

Motionerna

I partimotion 2016/17:3378 av Anna Kinberg Batra m.fl. (M) yrkande 2 begärs ett tillkännagivande om att åtgärder ska vidtas för att korta handläggningstiden för plan- och byggärenden.

I kommittémotion 2016/17:3118 av Ola Johansson m.fl. (C) yrkande 15 begärs ett tillkännagivande om att det ska införas en maximal handläggningstid för överklagande.

Caroline Szyber m.fl. (KD) begär i kommittémotion 2016/17:3347 yrkandena 13 och 18 tillkännagivanden om att ansökningsavgiften för bygglov

ska reduceras om den lagstadgade handläggningstiden inte följs och om att en tidsfrist för handläggningen av överklaganden ska införas. Ett yrkande om att avgiften ska reduceras om den lagstadgade handläggningstiden inte följd framställs även i kommittémotion 2015/16:1938 av Caroline Szyber m.fl. (KD) yrkande 10.

I kommittémotion 2015/16:1986 av Caroline Szyber m.fl. (KD, M, C, L) yrkande 2 begärs ett tillkännagivande om att det ska införas kortare tidsgränser för kommunernas och länsstyrelsernas handläggning av plan- och byggärenden.

Ewa Thalén Finné m.fl. (M) begär i kommittémotion 2015/16:2702 yrkandena 6 och 7 tillkännagivanden dels om att det ska införas kortare tidsgränser för kommunernas och länsstyrelsernas handläggning av plan- och byggärenden, dels om att ansökningsavgiften för bygglov ska reduceras om den lagstadgade handläggningstiden inte följs.

Liknande yrkanden om tillkännagivanden om kortare handläggningstid för plan- och byggärenden framställs även i motionerna 2015/16:2161 av Catharina Bråkenhielm m.fl. (S) och 2016/17:2863 av Caroline Szyber m.fl. (KD, M, C, L) yrkande 5.

Bakgrund

I PBL finns bestämmelser om tidsfrister för handläggning av ärenden om lov och förhandsbesked och om den avgift som byggnadsnämnden får ta ut i bl.a. sådana ärenden. Byggnadsnämnden ska handlägga ärenden om lov och förhandsbesked skyndsamt och meddela sitt beslut om lov eller förhandsbesked inom tio veckor från det att den fullständiga ansökningen kom in till nämnden. Om det är nödvändigt på grund av utredningen i ärendet, får tiden förlängas en gång med högst tio veckor utöver de ursprungliga tio veckorna. Sökanden ska informeras om förlängningen och skälen för den innan den ursprungliga tidsfristen har gått ut (9 kap. 27 §).

Byggnadsnämnden får ta ut avgifter för bl.a. beslut om lov och förhandsbesked (12 kap. 8 §). Byggnadsnämndens avgift får inte överstiga kommunens genomsnittliga kostnad för den typ av besked, beslut eller handläggning som avgiften avser (12 kap. 10 §). Avgiften ska betalas av den som är sökande eller gjort anmälan i det ärende som beskedet, beslutet eller handläggningen avser. Avgiften får tas ut i förskott (12 kap. 11 §).

Bestämmelserna om tidsfrister i ärenden om lov och förhandsbesked infördes genom den nya plan- och bygglag som beslutades 2010 och som trädde i kraft den 2 maj 2011. Frågan om sanktioner mot en kommun som inte uppfyller tidsfristen hade behandlats i det föregående utredningsarbetet, men inte lett fram till något förslag. I propositionen (prop. 2009/10:170) anförde regeringen att det inte bedömdes nödvändigt att koppla några sanktioner till tidsfristen. Målet om en ökad effektivitet i beslutsprocessen borde enligt regeringen kunna nås ändå.

När det gäller åtgärder som kräver anmälan ska Byggnadsnämnden, enligt 6 kap. 7 § plan- och byggförordningen (2011:338) handlägga en anmälan skyndsamt och meddela sitt beslut om startbesked inom fyra veckor från den tidpunkt då samtliga behövliga uppgifter kom in till nämnden. Om frågan är av större vikt eller av principiell betydelse, får dock nämnden meddela sitt beslut om startbesked inom åtta veckor från den tidpunkten.

Riksdagens tillkännagivanden

Frågan om kortare handläggningstider behandlades av utskottet våren 2015 i betänkandet Planering och byggande (2014/15:CU10). Utskottet kunde då konstatera att de nya reglerna med tidsfrister för handläggningen av bygglovsansökningar hade tillämpats under närmare fyra år och att det fanns indikationer på att handläggningen fortfarande tog alltför lång tid i många kommuner och att reglerna om tidsfrister inte efterlevdes. Utskottet ansåg därför att det fanns skäl att närmare överväga möjligheten att koppla en sanktion till bestämmelserna om tidsfrister för handläggningen av bygglovsansökningar. Utskottet föreslog därför ett tillkännagivande till regeringen. Riksdagen följde utskottet.

I betänkandet anförde utskottet bl.a. följande.

Enligt utskottets mening bör det införas en ordning som innebär att bygglovsavgiften reduceras om byggnadsnämnden inte meddelar sitt beslut inom den tidsfrist som finns angiven i lagen. Inriktningen bör givetvis vara att utforma ett system med reducerade avgifter som inte strider mot det övergripande kravet på enkelhet i beslutssystemets uppbyggnad.

Utskottet anser att regeringen bör låta utarbeta ett förslag om en komplettering av PBL med regler om reduktion av bygglovsavgiften och därefter återkomma till riksdagen med ett förslag i frågan. Övervägandena bör även omfatta övriga ärenden om lov och förhandsbesked där en tidsfrist gäller.

Under hösten 2015 beslutade riksdagen också, på utskottets förslag, ett tillkännagivande om att regeringen skulle vidta nödvändiga åtgärder för att koppla någon form av incitament eller sanktioner till reglerna om handläggningstiderna för anmälningsärenden (prop. 2014/15:122, bet. 2015/16:CU3, rskr. 2015/16:18). Utskottet anförde bl.a. följande.

Enligt uppgift från Näringsdepartementet håller man inom Regeringskansliet på att utarbeta en lämplig tidsfrist för anmälningsärenden. Utgångspunkten är att tidsfristen ska vara kortare än tidsfristen i ärenden om lov och förhandsbesked och ambitionen är att regeringen ska meddela beslut om tidsfristen senast vid årsskiftet.

Liksom motionärerna anser utskottet att någon form av incitament eller sanktioner bör kopplas till de kommande reglerna om kommuners tidsfrister för att handlägga ett anmälningsärende. Sådana incitament eller sanktioner kan antas bidra till att tidsfristerna kommer att efterlevas. Detta gäller särskilt eftersom det förekommer uppgifter om stora variationer i handläggningstiderna för anmälningsärenden mellan olika kommuner i landet.

Enligt utskottet bör regeringen således vidta nödvändiga åtgärder för att koppla någon form av incitament eller sanktioner till kommande regler

om kommuners handläggningstider för anmälningsärenden. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

Pågående arbete

Regeringen uppdrog den 18 februari 2016 åt Boverket att utvärdera hur byggnadsnämnderna tillämpar bestämmelserna i PBL om att byggnadsnämnden ska handlägga ett ärende om bygglov m.m. inom en viss tid (N2016/01418/PUB). Inom ramen för uppdraget skulle Boverket utarbeta förslag till de författningsändringar som behövs för att införa ett sanktionssystem i syfte att säkerställa att tidsfristerna hålls, både när det gäller anmälningsärenden och ärenden om lov och förhandsbesked. Boverket redovisade sitt uppdrag den 18 april 2017. I sin rapport (2017:4) föreslår Boverket att de avgifter som byggnadsnämnden får ta ut för förhandsbesked, lov och anmälningsärenden ska reduceras med en femtedel för varje vecka som aktuell tidsfrist överskrids.

Utöver det pågående uppdraget till Boverket fick länsstyrelserna under åren 2013–2016 extra resurser för att korta handläggningstiderna för överklagade ärenden enligt PBL, t.ex. bygglov och detaljplaner. För 2016 och 2017 har regeringen tillfört länsstyrelserna 30 miljoner kronor per år och därefter 25 miljoner kronor per år för att ge resurser för detaljplanering och handläggning av överklagade ärenden hos länsstyrelserna.

Utskottets ställningstagande

Som anförts ovan har regeringen gett Boverket i uppdrag att utvärdera hur byggnadsnämnderna tillämpar reglerna i PBL om att ärenden om bygglov ska handläggas inom en viss tid. Uppdraget omfattar också frågan om att avgiften i anmälningsärenden ska reduceras om tidsfristen i ett sådant ärende inte följs. Utskottet anser att det pågående arbetet inte bör föregripas genom någon åtgärd från riksdagens sida. Motionsyrkandena bör därför avslås.

Planbestämmelser som upphävs efter genomförandetiden

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om att bestämmelser i detaljplaner om utformning av byggnadsverk och tomter i fler fall ska upphöra att gälla när detaljplanens genomförandetid löpt ut. Utskottet hänvisar till tidigare ställningstagande och pågående arbete.

Jämför reservation 9 (M, C, L, KD).

Motionerna

I partimotion 2016/17:3378 av Anna Kinberg Batra m.fl. (M) yrkande 25 begärs ett tillkännagivande om att bestämmelser i detaljplaner om utformning av byggnadsverk och tomter i fler fall ska upphöra att gälla när detaljplanens genomförandetid löpt ut.

Jan Björklund m.fl. (L) begär i partimotion 2016/17:3192 yrkandena 28–30 tillkännagivanden om att bestämmelser i detaljplanen som avser utformning av byggnadsverk och tomter ska upphöra att gälla när detaljplanens genomförandetid löpt ut, om att små byggnader som inte ryms inom detaljplanen ska tillåtas om det inte innebär ett permanent ingrepp och om att det ska införas förenklade regler när det gäller att ställa om en fastighets tillåtna användningsområde inom en detaljplan.

Ola Johansson m.fl. (C) begär i kommittémotion 2015/16:3210 yrkande 17 ett tillkännagivande om att underlätta för kommunerna att göra ändringar i detaljplaner sedan genomförandetiden gått ut.

Ett yrkande om att bestämmelser i detaljplaner om utformning av byggnadsverk och tomter i fler fall ska upphöra att gälla när detaljplanens genomförandetid löpt ut framställs också i motion 2016/17:2863 av Caroline Szyber m.fl. (KD, M, C, L) yrkande 1.

Bakgrund

I proposition 2013/14:126 En enklare planprocess föreslog den förra regeringen att de bestämmelser i en detaljplan som avser utformning av byggnadsverk och tomter skulle upphöra att gälla när detaljplanens genomförandetid löper ut, förutsatt att bestämmelserna reglerar ett annat område än ett sådant bebyggelseområde som är särskilt värdefullt från historisk, kulturhistorisk, miljömässig eller konstnärlig synpunkt.

Regeringen anförde i propositionen bl.a. följande som skäl för förslaget.

Enligt regeringens uppfattning blir planbestämmelser om utformning ofta snabbt inaktuella, dvs. i första hand sådana frågor som reglerar den arkitektoniska eller estetiska utformningen. Regeringen anser att sådana planbestämmelser som huvudregel bör upphöra att gälla efter genomförandetidens slut på det sätt som Plangenomförandeutredningen har föreslagit. Med en sådan ordning skulle det efter genomförandetidens slut inte finnas några planbestämmelser om utformning som huvudregel, vilket enligt regeringens uppfattning skulle tydliggöra möjligheten att pröva sådana frågor som avser den yttre utformningen i ärenden om förhandsbesked och bygglov. Om möjligheten ökar att behandla utformningsfrågorna i lovskedet, bör detta leda till att kommunerna avstår från att göra detaljplanerna fullt så detaljerade som ofta sker i dag. Att planbestämmelser som avser arkitektonisk eller estetisk utformning upphör att gälla efter genomförandetidens slut bör enligt regeringens uppfattning således leda till en ökad flexibilitet, dels genom att inaktuella begränsningar i gamla detaljplaner upphör att gälla, dels genom att nya planer görs mindre detaljerade.

Vid sin behandling av propositionen anförde utskottet följande (bet. 2013/14:CU31).

Plangenomförandeutredningen föreslog att flertalet s.k. frivilliga planbestämmelser ska upphöra att gälla efter genomförandetidens slut. Detta förslag mötte en omfattande remisskritik och majoriteten av remissinstanserna avstyrkte förslaget. Det framhölls bl.a. att bygglovsprövningen riskerade att bli mer skönmässig och oförutsägbar. Vidare framhölls att den föreslagna ordningen skulle kunna inverka negativt på rättssäkerheten.

Regeringens lagförslag innebär en förändring i förhållande till utredningsförslaget såtillvida att endast de bestämmelser i en detaljplan som avser utformning av byggnadsverk och tomter ska upphöra att gälla när genomförandetiden löper ut. Vissa av de synpunkter som framkom under remissbehandlingen har därigenom blivit tillgodosedda. Enligt utskottets uppfattning kvarstår emellertid de principiella invändningar som framkom mot en ordning som innebär att vissa bestämmelser i en detaljplan inte ska tillämpas trots att planen i övrigt fortfarande är gällande. Detta kan leda till en stor osäkerhet för dem som avser att söka bygglov inom planområdet om vilka krav på utformning som kommunen fortfarande avser att hävda i samband med bygglovsförfarandet. Utskottet anser att det är särskilt allvarligt att regeringen föreslår att de nya bestämmelserna ska få retroaktiv verkan och således även gälla äldre detaljplaner. Detta kan leda till att kommunen för att hävda vissa krav på arkitektonisk eller estetisk utformning känner sig tvungen att förlänga genomförandetider eller upprätta nya detaljplaner med långa genomförandetider. En sådan utveckling är inte önskvärd eftersom långa genomförandetider gör det svårare att göra ändringar i en detaljplan. Därigenom motverkas önskemålet om en mer flexibel hantering av detaljplaneinstrumentet.

Civilutskottet delar således motionärernas uppfattning att regeringens förslag om att vissa planbestämmelser ska upphöra att gälla efter det att genomförandetiden gått ut inte bör vinna riksdagens stöd.

Vad utskottet anför innebär att regeringens lagförslag vad gäller 4 kap. 25 a § PBL bör avslås av riksdagen.

Riksdagen följde utskottet (rskr. 2013/14:366).

Tidigare behandling

Ett motsvarande motionsförslag behandlades våren 2015 av utskottet i motionsbetänkandet Planering och byggande (2014/15:CU10). Utskottet pekade då igen på att det bl.a. finns principiella invändningar mot den föreslagna ordningen som skulle innebära att vissa bestämmelser i en detaljplan inte ska tillämpas trots att planen i övrigt fortfarande gäller. Detta gällde särskilt eftersom en sådan bestämmelse föreslogs få retroaktiv verkan. Utskottet avstyrkte därför motionsförslaget. Riksdagen följde utskottet.

Pågående arbete

Planprocessutredningen överlämnade i april 2016 sitt betänkande Bättre samarbete mellan stat och kommun – vid planering för byggande (SOU 2015:109) till regeringen. Planprocessutredningen har haft i uppdrag bl.a. att undersöka om en kommuns möjlighet att ställa detaljerade krav i en detaljplan

bör begränsas. Bakgrunden till det uppdraget var att detaljplaner i dag ofta utformas med så hög detaljeringsgrad att de kan bli svårhanterbara om förutsättningarna för byggande ändras. En anledning till den höga detaljeringsgraden är att detaljplanens bestämmelser ofta utformas utifrån ett specifikt byggprojekt.

I betänkandet anförs att det i vissa fall kan vara lämpligt med en långtgående styrning av bebyggelsens yttre utformning vad gäller t.ex. färgsättning och arkitektonisk utformning i övrigt. Lagsystemet måste därför ge kommunerna möjlighet att hävda sådana krav vad gäller byggnaders utseende. Det är dock utredningens bedömning att en sådan reglering inte behöver ske i detaljplanen, eftersom krav på färgsättning, detaljer i fasadutformning etc. kan ställas vid bygglovsprövningen. Utredningen föreslår därför begränsningar i möjligheterna att i en detaljplan reglera en ny byggnads utformning när det gäller färg och material, liksom möjligheterna att i en detaljplan reglera byggnadsverk och tomters tekniska egenskaper.

Planprocessberedningens betänkande bereds för närvarande i Regeringskansliet. Utredningens förslag om begränsning av kravet på detaljplan utreds vidare av en särskild utredare inom ramen för uppdraget En utvecklad översiktsplanering, dir. 2017:6. Uppdraget ska delredovisas senast den 20 juni 2017.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser att det inte finns skäl att frångå utskottets tidigare ställningstagande om att det finns principiella invändningar mot en ordning där vissa bestämmelser i en detaljplan inte ska tillämpas trots att planen i övrigt fortfarande gäller. Däremot välkomnar utskottet det arbete som pågår med att ytterligare utreda frågan om att införa begränsningar i möjligheterna att i en detaljplan reglera en ny byggnads utformning när det gäller färg och material, liksom möjligheterna att i en detaljplan reglera byggnadsverk och tomters tekniska egenskaper. Det pågående arbetet bör inte föregripas med någon åtgärd från riksdagen. Motionsyrkandena bör därför avslås.

Tillsynsbestämmelser i plan- och bygglagen

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om att effektivisera tillsynen över olovliga boenden. Utskottet hänvisar till befintliga regler.

Jämför reservation 10 (V).

Motionen

I partimotion 2016/17:1736 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 23 begärs ett tillkännagivande om att PBL bör ses över för att effektivisera tillsynen över olovliga boenden, exempelvis i källarutrymmen och industrifastigheter.

Gällande rätt

Tillsynsmyndighet för plan- och bygglagstiftningen är framför allt byggnadsnämnden, men även länsstyrelsen, Boverket, regeringen och Arbetsmiljöverket. Tillsynsmyndigheterna är skyldiga att ta upp en fråga om ingripande och påföljd så snart det finns anledning att anta att någon inte har följt en bestämmelse, en dom eller ett beslut.

Tillsynen regleras närmare i 11 kap. PBL. Det är byggnadsnämnden som utövar tillsyn över att den som bedriver en verksamhet eller vidtar en åtgärd följer plan- och bygglagstiftningen. Byggnadsnämnden ska besluta om byggsanktionsavgift för vissa överträdelser. Den har också möjlighet att använda sig av olika förelägganden och förbud för att åstadkomma rättelse, utförande av en åtgärd eller för att stoppa fortsatt arbete, åtgärd eller användning. Förelägganden och förbud kan i de flesta fall förenas med verkställighetsmedel, så som exempelvis vite och handräckning. Tillsynsmyndigheten har rätt att få tillträde till fastigheter och byggnadsverk samt utföra de åtgärder som behövs för arbetet på platsen. Tillsynsmyndigheten har också rätt att av byggherren få de upplysningar och handlingar som behövs för sitt tillsynsarbete.

Utskottets ställningstagande

Utskottet bedömer att den befintliga lagstiftningen tillgodoser de krav som förs fram i motionen. Det finns därför inte anledning för riksdagen att ta något initiativ. Riksdagen bör därför avslå motionsyrkandet.

Planering för hållbara städer

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden som gäller planering för hållbara städer. Utskottet hänvisar till befintliga regler och pågående arbete. Jämför reservation 11 (SD) och 12 (C, L).

Motionerna

I partimotion 2016/17:824 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 51 begärs ett tillkännagivande om att regeringen ska öka ekosystemtjänsternas värde i planeringen.

I partimotion 2016/17:3192 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 44 begärs ett tillkännagivande om vikten av att inkludera de miljöer som villaträdgårdar

och kolonilotter utgör i stadsplaneringen och att i stadsplaneringen beakta värdet av stadsnära odling.

I kommittémotion 2016/17:3118 av Ola Johansson m.fl. (C) yrkandena 19 och 20 begärs tillkännagivanden om att regeringen ska verka för bl.a. ekologisk hållbarhet i planeringen och främja energieffektivt byggande med material och metoder som ger minsta möjliga miljöpåverkan. Yrkandena framställs även i kommittémotion 2015/16:3210 av Ola Johansson m.fl. (C) yrkandena 14 och 15. Liknande yrkanden framställs också i kommittémotionerna 2015/16:2039 av Roger Hedlund och Mikael Eskilander (båda SD) yrkande 16 och 2016/17:3351 av Roger Hedlund och Mikael Eskilander (båda SD) yrkande 25 samt motionerna 2015/16:538 av Lars Tysklind (L) yrkandena 1–3 och 2015/16:1440 av Börje Vestlund (S).

Bakgrund

Enligt bestämmelser i PBL ska vid planläggning hänsyn tas till miljö- och klimataspekterna (2 kap. 3 §). Vid planläggning och i ärenden om bygglov eller förhandsbesked ska bebyggelse och byggnadsverk också lokaliseras till mark som är lämpad för ändamålet med hänsyn till bl.a. risken för olyckor, översvämning och erosion (2 kap. 5 §). Dessutom ska det av en översiktsplan framgå hur kommunen i den fysiska planeringen avser att ta hänsyn till och samordna översiktsplanen med relevanta nationella och regionala mål, planer och program av betydelse för en hållbar utveckling inom kommunen (3 kap. 5 § 4).

Boverket fick 2014 i uppdrag att ta fram en kunskapsmanställning, exempelsamling och vägledning för tillämpningen av de bestämmelser i PBL som har en tydlig koppling till hållbar utveckling i syfte att säkerställa ett ökat och tydligt fokus på hållbar utveckling vid tillämpningen av PBL. Uppdraget har mynnat ut i att Boverket har tagit fram vägledningen Hållbar utveckling i översiktsplaneringen och rapporten Kunskapsmanställning och exempelsamling till hållbarhetsbestämmelserna i plan- och bygglagen (2014:31).

Alliansregeringen gav i februari 2014 i uppdrag åt Boverket, Naturvårdsverket, Statens energimyndighet, Tillväxtverket och Trafikverket att upprätta och förvalta en plattform för frågor om hållbar stadsutveckling (S2013/3465/PBB, S2013/3466/PBB, S2014/1631/PBB). Den ska bidra till tvärssektoriell samverkan, samordning, kunskapsutveckling, kunskapspridning och erfarenhetsutbyte. Arbetet ska möta städernas, tätorternas och stadsregionernas olika förutsättningar och behov. Plattformen ska även stödja de regionala strukturfondsprogrammets arbete med hållbar stadsutveckling. Plattformen ska verka tills vidare och lämna årliga rapporter till Regeringskansliet. Boverket har en samordnande roll. I december 2016 lämnade plattformen sin tredje årsrapport, med en redovisning av de aktiviteter som genomförts under 2016.

Även i miljömålsarbetet har frågor om en hållbar stadsutveckling aktualiserats i flera sammanhang. Boverket fick i januari 2014 i uppdrag av alliansregeringen att ta fram ett förslag till en strategi för miljö kvalitetsmålet God bebyggd miljö. Uppdraget redovisades i december 2014 (rapport 2014:32). Boverket föreslog då fyra speciellt viktiga insatsområden: hållbar samhällsplanering, bebyggelsestruktur och transporter, energi- och resurshållning samt nybyggnad och utveckling av befintlig bebyggelse. Boverket föreslog också ett flertal åtgärder med inriktning på en hållbar stadsutveckling, bl.a. i fråga om stadsmiljöprogram och stadsmiljöavtal. Den nya regeringen beslutade mot den bakgrunden i januari 2015 att ge Trafikverket i uppdrag att ta fram förslag till ramverk för stadsmiljöavtal med fokus på hållbara transporter i städer (N2015/532/TS). Detta uppdrag har lett till att regeringen har avsatt 2 miljarder kronor till och med 2018 för att medfinansiera hållbara persontransporter i städer. Pengarna fördelas av Trafikverket.

Regeringen planerar att under 2017 lämna skrivelsen Levande städer till riksdagen. I skrivelsen avser regeringen att redogöra för politikens inriktning när det gäller hållbara städer.

Bostadsplaneringskommitténs betänkande

Bostadsplaneringskommittén har haft i uppdrag att föreslå ändringar i de regelverk som styr fysisk planering och framtagande av planeringsunderlag på regional nivå och som behövs för att tillgodose bostadsförsörjningsbehovet och en långsiktigt hållbar utveckling. I sitt betänkande En ny regional planering – ökad samordning och bättre bostadsförsörjning (SOU 2015:59) konstaterar Bostadsplaneringskommittén att kraven på bostadsförsörjning och hållbar utveckling bättre kan tillgodoses genom ökad samordning mellan berörda planeringsslag och mellan den kommunala, regionala och nationella nivån. Bättre samordning mellan olika planeringsslag bör enligt utredningen kunna leda till en mer långsiktig och effektiv samhällsplanering, vilket kan bidra till bättre bostadsförsörjning och en hållbar utveckling. I betänkandet föreslås därför en ny lag om regional fysisk planering som ska bidra till att kraven på hållbar utveckling bättre tillgodoses. Betänkandet bereds i Regeringskansliet.

Genomgripande översyn av byggreglerna

Regeringen tillsatte den 23 februari 2017 en utredning (kommitté) som ska göra en översyn av de bestämmelser i PBL och plan och byggförordningen som gäller krav på byggnadsverk, byggprodukter, tomter och allmänna platser samt genomförande av bygg-, rivnings- och markåtgärder (8 och 10 kap. PBL samt 3–5 kap. och 7 kap. i plan- och byggförordningen). Utredningen ska bl.a. analysera hur regelverket kan utformas för att minska klimat- och miljöpåverkan under byggprocessen och vid val av byggmaterial. Uppdraget i denna del ska redovisas senast den 30 november 2018.

Tidigare behandling

Motionsförslag med anknytning till klimatfrågor och hållbar planering behandlades våren 2015 av utskottet i motionsbetänkandet Planering och byggande (2014/15:CU10). Utskottet ansåg då att gällande bestämmelser i PBL utgör en god grund när kommunerna ska ta ställning till klimatrelaterade frågor i den fysiska planeringen på olika nivåer. Utskottet framhöll att det givetvis är angeläget att kraven på att beakta klimataspekterna verkligen får avsett genomslag i kommunernas planeringsarbete. Utskottet framhöll också vikten av en hållbar stadsutveckling och att den fysiska planeringen bidrar till en samordning av satsningarna på bostäder, kollektivtrafik och övrig infrastruktur. Utskottet pekade i det sammanhanget på Boverkets vägledning för att ge kommuner, länsstyrelser och andra berörda aktörer stöd vid tolkningen av och avvägningarna mellan de olika hållbarhetsdimensionerna i PBL i syfte att säkerställa ett tydligt fokus på hållbar utveckling. Utskottet avstyrkte mot den här bakgrunden motionsförslagen.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser fortfarande att bestämmelserna i PBL utgör en bra grund när kommunerna ska ta ställning till klimatrelaterade frågor i den fysiska planeringen på olika nivåer. Utskottet välkomnar att Bostadsplaneringskommittén i sitt betänkande En ny regional planering – ökad samordning och bättre bostadsförsörjning (SOU 2015:59) föreslår en ny lag om regional planering som ska bidra till att kraven på hållbar utveckling bättre tillgodoses. Utskottet ser också positivt på att regeringen har tillsatt en utredning som bl.a. ska analysera hur regelverket kan utformas för att minska klimat- och miljöpåverkan under byggprocessen och vid val av byggmaterial. Mot bakgrund av den lagstiftning som redan finns på området och det arbete som pågår med att ytterligare tillgodose hållbarhetsintresset i planeringen saknas det anledning för riksdagen att ta något initiativ på området. Motionsyrkandena bör därför avslås.

Planer och bygglov för campingplatser

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkandet. Utskottet hänvisar till befintliga möjligheter att med stöd av plan- och bygglagen besluta om minskad bygglovsplikt samt nyligen genomförda åtgärder.

Motionen

I motion 2015/16:1095 av Jan R Andersson och Mikael Cederbratt (båda M) begärs ett tillkännagivande om en förenklad planprocess för campingplatser i syfte att underlätta för långtidscampare som bor i husvagn.

Gällande rätt

Termen ”byggnad” definieras i 1 kap. 4 § PBL som en varaktig konstruktion som består av tak eller av tak och väggar och som är varaktigt placerad på mark eller helt eller delvis under mark eller är varaktigt placerad på en viss plats i vatten samt är avsedd att vara konstruerad så att människor kan uppehålla sig i den. Enligt rättspraxis betraktas en husvagn som står uppställd på samma ställe under en längre tid än en normal semesterperiod (cirka fem–sex veckor) och används för bostadsändamål normalt som en sådan byggnad (se även prop. 2009/10:170 s. 144). Detta medför att det kan krävas bygglov för en husvagn som står på en campingplats under en hel säsong. Det förekommer dock att olika kommuner gör olika tolkningar av i vilken omfattning ett sådant bygglov krävs. Vidare kan noteras att kommuner enligt 4 kap. 15 § och 9 kap. 7 § PBL har vissa möjligheter att i en detaljplan besluta om minskad bygglovsplikt.

Nyligen beslutade ändringar

Boverket fick i september 2014 i uppdrag att föreslå ytterligare åtgärder som kan undantas från krav på bygglov för bl.a. vissa mindre byggnader, anläggningar och tillbyggnader, tillfälliga byggnader och byggnadsverk, ändring av färg, fasadbeklädnad eller taktäckningsmaterial mot gård samt plank och murar. Uppdraget kompletterades senare med en utredning av om även vinterförvaring av fritidsbåtar, husvagnar och husbilar ska undantas från kravet på bygglov (S2014/6518/PBB). Uppdraget redovisades i juli 2015. Boverket föreslog att bygglov inte ska krävas för uppställning av fritidsbåtar, husvagnar och husbilar i omedelbar närhet till ett en- och tvåbostadshus, om uppställningen sker under den säsong de inte används (s.k. säsongskaraktär) och med högst två valfria enheter. För att placera en enhet närmare grannens tomtgräns än 4,5 meter ska krävas att grannen ger sitt medgivande. Vid en närmare placering än 4,5 meter mot allmän platsmark ska åtgärden även i fortsättningen kräva bygglov. Regeringen beslutade den 16 februari 2017 om ändringar i plan- och byggförordningen i enlighet med Boverkets förslag när det gäller vinterförvaring av fritidsbåtar, husvagnar och husbilar.

Tidigare behandling

Samma motionsyrkande behandlades i civilutskottets betänkande Planering och byggande våren 2015 (2014/15:CU10). Utskottet avslög då yrkandet med hänvisning till att det pågick visst arbete med frågan och att det redan fanns vissa möjligheter enligt PBL för en kommun att i en detaljplan besluta om minskad bygglovsplikt för ett område.

Utskottets ställningstagande

Som utskottet konstaterade förra gången yrkandet behandlades finns det redan vissa möjligheter enligt PBL för en kommun att i en detaljplan besluta om minskad bygglovsplikt för ett område. Vissa ändringar i plan- och byggförordningen som förenklar uppställning av fritidsbåtar, husvagnar och husbilar också nyligen gjorts. Utskottet anser att det inte finns anledning att föreslå något initiativ från riksdagen i fråga om planer och bygglov för campingplatser. Motionen bör därför avslås.

Bygglov för vindkraftverk

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkandet. Utskottet hänvisar till gällande ordning.

Motionen

I motion 2016/17:1262 av Jesper Skalberg Karlsson (M) begärs ett tillkännagivande om att regeringen ska se över hur bygglov kan göras mer ändamålsenliga för etablering av vindkraftparker. Motionären föreslår en ordning som finns i Norge, där bygglovet gäller fundamentet och själva kraftverken kan bytas ut när exempelvis tekniken förbättras.

Gällande rätt

Det är många lagar som reglerar uppförande av vindkraftverk. Vissa lagar är dock mer centrala, som miljöbalken och PBL. År 2009 genomfördes lagändringar som syftade till att underlätta utbyggnaden av vindkraft samtidigt som kraven på en rättssäker och omsorgsfull prövning inte skulle minska. Ändringarna innebar i huvudsak att den dåvarande dubbelprövningen vid tillståndsgivning enligt den äldre PBL, miljöbalken och ellagen (1997:857) togs bort (prop. 2008/09:146, bet. 2008/09:MJU27, rskr. 2008/09:258).

Kommunen ska med en detaljplan pröva ett mark- eller vattenområdes lämplighet för ett vindkraftverk, om vindkraftverket omfattas av krav på bygglov eller anmälan enligt föreskrifter, det råder stor efterfrågan på området för bebyggande och kraftverket inte kan prövas i samband med prövning av ansökan om bygglov, förhandsbesked eller anmälan. För alla vindkraftverk, utom s.k. miniverk, krävs antingen bygglov enligt PBL eller miljötillstånd enligt miljöbalken. För vissa anläggningar krävs både bygglov och anmälan enligt miljöbalken. I 6 kap. 1 § plan- och byggförordningen (2011:338) anges att det krävs bygglov för att uppföra vindkraftverk med en vindturbin som är större än tre meter, har en höjd på över 20 meter och ska monteras fast på byggnad eller placeras på ett avstånd från gränsen som är mindre än kraftverkets höjd över marken.

Utskottets ställningstagande

Som redovisats ovan är det en mängd bestämmelser som reglerar etablering av nya vindkraftverk, varav plan- och bygglagstiftningen är en del. Det finns inte något behov av ett tillkännagivande till regeringen. Motionsyrkandet bör därför avslås.

Markanvisningsfrågor

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden med förslag som rör kommunala markanvisningar. Utskottet hänvisar till pågående arbete.

Jämför reservation 13 (SD) och 14 (V).

Motionen

I partimotion 2016/17:3192 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 42 begärs ett tillkännagivande om att det bör införas krav på att kommunerna ska fastställa en markanvisningspolicy för att förbättra insynen och konkurrensen i samband med markanvisningar.

I partimotion 2015/16:373 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 4 begärs ett tillkännagivande om att kommunen bör ges möjlighet att återta en byggherres markanvisning om marken inte används.

I kommittémotion 2016/17:3351 av Roger Hedlund och Mikael Eskilandersson (båda SD) yrkande 15 begärs ett tillkännagivande om att kommunala markanvisningar ska prioritera byggande av studentbostäder.

I motion 2015/16:2019 av Markus Wiechel (SD) yrkande 3 begärs ett tillkännagivande om att regeringen bör utreda om det går att uppmuntra byggherrar att ta bättre vara på markanvisningar genom att göra det dyrare att äga byggrätter som inte tas i anspråk. Samma yrkande framställs i motion 2016/17:2413 av Markus Wiechel (SD) yrkande 2.

Bakgrund

I 1 § andra stycket lagen (2014:899) om riktlinjer för kommunala markanvisningar definieras begreppet markanvisning enligt följande: ”Med markanvisning avses i denna lag en överenskommelse mellan en kommun och en byggherre som ger byggherren ensamrätt att under en begränsad tid och under givna villkor förhandla med kommunen om överlåtelse eller upplåtelse av ett visst av kommunen ägt markområde för bebyggande.”

Genom markanvisningsavtalet accepterar byggherren de villkor som kommunen ställt upp för markanvisningen. I samband med att detaljplanen antas sker sedan en definitiv överlåtelse av den kommunala marken till byggherren, samtidigt som ett slutligt avtal om plangenomförande ingås mellan kommunen och byggherren. När det gäller själva plangenomförandet hanterar ett sådant

avtal ofta samma frågor som ett exploateringsavtal, t.ex. vem som ska ansvara för och finansiera åtgärderna. I markanvisningsavtal får kommunen, liksom i exploateringsavtal, inte ställa egna krav på byggnaders tekniska egenskaper som går utöver det som är reglerat i PBL, plan- och byggförordningen och Boverkets föreskrifter (8 kap. 4 a § PBL). Enligt lagen (2014:899) om riktlinjer för kommunala markanvisningar måste kommunen även ha en markanvisningspolicy. Där ska kommunens utgångspunkter och mål med markanvisningsverksamheten framgå liksom hur markanvisningarna ska genomföras samt principer för markprissättningen.

Pågående arbete

Planprocessutredningen överlämnade i april 2016 sitt betänkande Bättre samarbete mellan stat och kommun – vid planering för byggande (SOU 2015:109) till regeringen. Planprocessutredningen har haft i uppdrag av regeringen att föreslå bl.a. åtgärder för att öka utbudet av markanvisningar. Utredningens uppdrag har omfattat att analysera kommunernas system för markanvisning och att föreslå åtgärder som syftar till att öka utbudet av mark som är lämplig för bostadsbyggande. Utredningens bedömning är att det inte finns något behov av ny lagstiftning som rör kommunala markanvisningar. Utredningen pekar på att det sedan införandet av lagen om riktlinjer för kommunala markanvisningar har skett förbättringar av bl.a. tydlighet och transparens i markanvisningarna. Ändå finns det enligt utredningen en potential till effektiviseringar inom ramen för det gällande regelverket, genom ett mer systematiskt samarbete mellan kommuner om t.ex. erfarenhetsåterföring av goda exempel. I vissa kommuner pågår enligt utredningen redan en sådan erfarenhetsöverföring. Vad som saknas i dag, framhåller utredningen, är strukturerade vägledningar och riktlinjer för hur markanvisningar bör och kan genomföras i olika situationer. Utredningen anser också att det bör utredas vidare om det är lämpligt att, under vissa förutsättningar, införa ett statligt stöd till kommuner som bedriver en aktiv markpolitik. Ett sådant stöd skulle enligt utredningen kunna skapa incitament att förvärva mark och underlätta bostadsbyggandet i vissa situationer.

Planprocessutredningens betänkande bereds i Regeringskansliet.

Utskottets ställningstagande

En betydande del av den mark som är aktuell för nyproduktion av bostäder ägs av kommunerna. Det finns därför goda skäl att fundera på hur utbudet av markanvisningar kan öka. En förutsättning för detta är, som motionärerna pekar på, att det ges förutsättningar för kommunerna att bedriva en aktiv markpolitik. Mot bakgrund av att Planprocessutredningens betänkande bereds i Regeringskansliet anser utskottet emellertid att det inte finns anledning att föregripa regeringens arbete genom att föreslå ett initiativ från riksdagen när det gäller markanvisningsfrågor. Motionsyrkandena bör därför avslås.

Bygglovsbefriade åtgärder

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om att ytterligare åtgärder ska undantas från kravet på bygglov. Utskottet hänvisar till nyligen genomförda förslag och till pågående arbete.

Jämför reservation 15 (M, C, L, KD).

Motionerna

I partimotion 2016/17:3192 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 25 begärs ett tillkännagivande om att fler åtgärder bör befrias från krav på bygglov.

I partimotion 2016/17:3378 av Anna Kinberg Batra m.fl. (M) yrkande 24 begärs ett tillkännagivande om att komplementbyggnader och komplementbostadshus upp till 32 kvadratmeter ska kunna byggas utan krav på bygglov.

I kommittémotion 2016/17:3347 av Caroline Szyber m.fl. (KD) yrkande 3 begärs ett tillkännagivande om att fler åtgärder bör undantas från kravet på bygglov. Samma yrkande framställs i kommittémotion 2015/16:1938 av Caroline Szyber m.fl. (KD) yrkande 13.

Liknande yrkanden framställs även i motionerna 2015/16:1453 av Johan Nissinen (SD), 2015/16:2989 av Daniel Bäckström och Anders Åkesson (båda C) yrkande 3, 2016/17:85 av Johan Nissinen (SD) samt 2016/17:2256 av Markus Wiechel och Johan Nissinen (båda SD) yrkandena 1, 3 och 4.

Bakgrund

Enligt PBL krävs det bygglov för nybyggnad, tillbyggnad och vissa andra ändringar av en byggnad (9 kap. 2 §). I plan- och byggförordningen (2011:338) anges ytterligare krav på bygglov för åtgärder på andra anläggningar än byggnader (6 kap. 1 §). Från de generella kraven på bygglov finns flera undantag, bl.a. när det gäller ekonomibygnader för jordbruk, skogsbruk eller annan liknande näring, om åtgärden vidtas i ett område som inte omfattas av detaljplan (9 kap. 3 § PBL). Vidare finns det undantag från bygglovskravet bl.a. för att i omedelbar närhet till ett en- eller tvåbostads-hus uppföra eller bygga till en komplementbyggnad som inte får större byggnadsarea än 15 kvadratmeter (s.k. friggebod). Riksdagen beslutade våren 2014 om att ytterligare åtgärder skulle undantas från kravet på bygglov (prop. 2013/14:127, bet. 2013/14:CU32, rskr. 2013/14:287). Lagändringarna, som trädde i kraft den 2 juli 2014, innebär att bl.a. större komplementbyggnader och mindre bostäder på sammanlagt 25 kvadratmeter kan uppföras utan bygglov. Vidare infördes bygglovsbefrielse för en- och tvåbostadshus i fråga om tillbyggnad med högst 15 kvadratmeter och byggande av högst två takkupor samt för enbostadshus i fråga om inredning av ytterligare en bostad.

Pågående arbete

Boverket har haft regeringens uppdrag att föreslå ytterligare åtgärder som kan undantas från krav på bygglov rörande bl.a. vissa mindre byggnader, anläggningar och tillbyggnader, tillfälliga byggnader och byggnadsverk, ändring av färg, fasadbeklädnad eller taktäckningsmaterial mot gård samt plank och murar. Uppdraget redovisades i rapporten Åtgärder som kan undantas från krav på bygglov (2015:28). Boverket föreslår att bygglov inte ska krävas för en rad åtgärder, bl.a. ändring av färg, fasadbeklädnad eller taktäckningsmaterial på fasader eller tak som inte har en stor allmän påverkan och för mindre tillbyggnader i form av balkonger, burspråk och uppstickande byggnadsdelar på fasader eller tak som inte har en stor allmän påverkan.

Regeringen beslutade den 16 februari 2017 om ändringar i plan- och byggförordningen som innebär att det inte ska ställas krav på bygglov för bl.a. containrar inom ett industriområde och vinterförvaring av fritidsbåtar, husvagnar och husbilar, i allt väsentligt enligt förslag som Boverket lämnat.

Övriga delar av Boverkets rapport har beretts i Regeringskansliet och regeringen beslutade den 16 mars 2017 proposition 2016/17:151 Fler steg för en effektivare plan- och bygglag. I propositionen föreslår regeringen att ytterligare åtgärder ska undantas från kravet på bygglov. Ändringarna innebär att det inte behövs bygglov för att på andra byggnader än en- och tvåfamiljshus inom områden med detaljplan byta en byggnads färg, fasadbeklädnad eller taktäckningsmaterial på fasad eller tak som vetter mot kringbyggd gård, att på en- och tvåbostadshus inom områden med detaljplan göra en liten tillbyggnad i form av balkong, burspråk eller uppstickande byggnadsdel, att uppföra en mindre byggnad på allmän plats där kommunen är markägare och att uppföra väderskydd för kollektivtrafiken. Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2017. Propositionen bereds av civilutskottet och ska behandlas av riksdagen senare under våren.

Vidare beslutade regeringen den 16 mars 2017 att ge Boverket i uppdrag att utreda fler undantag från kravet på bygglov och se över kraven för när det ska krävas en anmäla enligt plan- och byggförordningen. De åtgärder som ska utredas gäller ett generellt undantag från bygglov vid ändring av färg, fasadbeklädnad eller taktäckningsmaterial på andra byggnader än en- och tvåbostadshus, ett generellt undantag från kravet på bygglov för montering av solcellspaneler och solfångare samt ett generellt undantag från kravet på bygglov för altaner i anslutning till en- och tvåbostadshus.

Tidigare behandling

Motionsyrkanden om att fler åtgärder ska undantas från bygglovskravet i PBL behandlades av utskottet våren 2015 i betänkandet Planering och byggande (2014/15:CU10). Yrkandena avstyrktes då med hänvisning till Boverkets pågående arbete.

Utskottets ställningstagande

Som framgått ovan har regeringen redan, genom ändringar i plan- och byggförordningen, genomfört vissa av de förslag som Boverket lämnat i sin rapport, och en proposition har nyligen överlämnats till riksdagen. Utskottet välkomnar också det uppdrag som har lämnats till Boverket att utreda vilka ytterligare åtgärder som kan undantas från kravet på bygglov. Detta arbete bör inte föregripas genom någon åtgärd från riksdagens sida. Mot denna bakgrund bör motionsyrkandena avslås.

Bygglagsregler för näringsverksamhet på landsbygden

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsförslag om ändrade bygglagsregler för näringsverksamhet på landsbygden. Utskottet hänvisar till befintliga regler och pågående arbete.

Jämför reservation 16 (M, C).

Motionerna

I partimotion 2016/17:820 av Annie Löof m.fl. (C) yrkande 10 begärs ett tillkännagivande om att undantaget från krav på bygglov för byggnader kopplade till lantbruksverksamhet bör utökas. Samma yrkande framställs i partimotion 2015/16:2369 av Anders W Jonsson m.fl. (C) yrkande 9.

Kristina Yngwe m.fl. (C) begär i kommittémotion 2016/17:823 yrkande 5 ett tillkännagivande om att undantaget från krav på bygglov för byggnader kopplade till lantbruksverksamhet bör förtydligas så att det framgår att bestämmelsen omfattar hästnäringen.

Vidare begär Kristina Yngwe och Eskil Erlandsson (båda C) i kommittémotion 2016/17:2023 yrkandena 2 och 3 tillkännagivanden om att kravet på bygglov för nybyggnation och ombyggnation av lantbruksfastigheter bör ses över.

I kommittémotion 2016/17:3142 av Ewa Thalén Finné m.fl. (M) yrkande 4 begärs ett tillkännagivande om att regeringen bör göra en översyn av bygglagsreglerna för djurstallar och ridhus i syfte att underlätta för näringsverksamhet på landsbygden. Samma yrkande framställs av Jonas Jacobsson Gjørtler m.fl. (M) i kommittémotion 2016/17:3173 yrkande 18.

Liknande yrkanden framställs också i motionerna 2015/16:2989 av Daniel Bäckström och Anders Åkesson (båda C) yrkandena 1 och 3, 2016/17:2256 av Markus Wiechel och Johan Nissinen (båda SD) yrkande 2, 2016/17:2602 av Anders Åkesson och Daniel Bäckström (båda C) yrkandena 1 och 3 samt 2016/17:3377 av Bengt Eliasson (L) yrkande 6.

Gällande rätt

I föregående avsnitt (Bygglovsbefriade åtgärder) finns en allmän beskrivning av när det krävs bygglov.

Tidigare behandling

Ett motionsyrkande om att fler åtgärder på landsbygden ska undantas från bygglovskravet i PBL behandlades av utskottet våren 2015 i betänkandet Planering och byggande (2014/15:CU10).

Utskottet konstaterade då att det, när det gäller ekonomibyggnader för jordbruk, skogsbruk eller annan liknande näring, finns ett undantag från de generella kraven på bygglov om åtgärden vidtas i ett område som inte omfattas av en detaljplan. Utskottet hänvisade även till ändringar i PBL som gjordes våren 2014. Dessa ändringar syftade till att utveckla en enklare hantering av bestämmelserna om bygglov. När det gäller åtgärder inom detaljplanelagt område infördes genom ändringarna en större möjlighet för en kommun att ge bygglov trots att den sökta åtgärden avviker från detaljplanen. Förändringarna syftade bl.a. till att underlätta åtgärder som utgör ett lämpligt komplement till den användning som har bestämts i detaljplanen. Vidare hänvisade utskottet till Boverkets då pågående uppdrag att utreda möjligheten till ytterligare undantag från krav på bygglov. Mot denna bakgrund avstyrkte utskottet motionsyrkandet. Riksdagen följde utskottet.

Utskottet ställningstagande

När det gäller ekonomibyggnader för jordbruk, skogsbruk eller annan liknande näring finns det redan ett undantag från de generella kraven på bygglov om åtgärden vidtas i ett område som inte omfattas av detaljplan.

Boverket har nu också redovisat sitt uppdrag i rapporten Åtgärder som kan undantas från krav på bygglov (2015:28). I rapporten föreslog Boverket att ett antal åtgärder ska undantas från kravet på bygglov. Dessa åtgärder är inte specifikt inriktade på att underlätta för näringsverksamhet på landsbygden, men kan ändå underlätta sådan verksamhet. Regeringen beslutade den 16 mars 2017 proposition 2016/17:151 Fler steg för en effektivare plan- och bygglag. I propositionen föreslår regeringen med utgångspunkt i Boverkets rapport att ytterligare åtgärder ska undantas från kravet på bygglov. Undantagen gäller exempelvis balkonger, burspråk eller skorstenar som sticker upp från taket.

Vidare beslutade regeringen den 16 mars 2017 att ge Boverket i uppdrag att utreda fler undantag från kravet på bygglov och se över kraven för när det ska krävas en anmälan enligt plan- och byggförordningen. De åtgärder som ska utredas gäller ett generellt undantag från bygglov vid ändring av färg, fasadbeklädnad eller taktäckningsmaterial på andra byggnader än en- och tvåbostadshus, ett generellt undantag från kravet på bygglov för montering av solcellspaneler och solfångare samt ett generellt undantag från kravet på bygglov för altaner i anslutning till en- och tvåbostadshus.

Mot bakgrund av att det redan finns lagstiftning på området och då det pågår ett brett arbete med att undanta fler åtgärder från kravet på bygglov, anser utskottet att det inte finns skäl att föreslå något initiativ från riksdagens sida. Motionsyrkandena bör därför avslås.

Skydd för kulturhistoriskt värdefull bebyggelse och traditionellt byggande

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om skydd för kulturhistoriskt värdefull bebyggelse och uppmuntrande av traditionsenliga byggnationer. Utskottet hänvisar till tidigare ställningstagande och pågående arbete.

Jämför reservation 17 (SD).

Motionerna

I kommittémotion 2016/17:3351 av Roger Hedlund och Mikael Eskilanderesson (båda SD) yrkandena 22 och 23 begärs tillkännagivanden dels om att skyddet för historiska byggnader i PBL ska stärkas, dels om att det estetiska och kulturella arvet ska värnas genom kulturell planering. Samma yrkanden framställs av Roger Hedlund och Mikael Eskilanderesson i kommittémotion 2015/16:2039 yrkandena 12 och 13.

Liknande yrkanden framställs i motion 2016/17:2872 av Anders Forsberg (SD) yrkandena 1 och 2.

Vissa bestämmelser i plan- och bygglagen m.m.

En allmän utgångspunkt i PBL är att planläggning med hänsyn till bl.a. natur- och kulturvärden ska främja en ändamålsenlig struktur och en estetiskt tilltalande utformning av bebyggelse, grönområden och kommunikationsleder (2 kap. 3 § första stycket 1). Vidare ska bebyggelse och byggnadsverk utformas och placeras på ett sätt som är lämpligt med hänsyn till t.ex. stads- och landskapsbilden, natur- och kulturvärdena på platsen och intresset av en god helhetsverkan (2 kap. 6 § första stycket 1).

En byggnad som är särskilt värdefull från historisk, kulturhistorisk, miljömässig eller konstnärlig synpunkt får inte förvanskas (8 kap. 13 §). Denna bestämmelse gäller även för bebyggelseområden. Det finns även krav på att ett byggnadsverk ska hållas i vårdat skick och underhållas. Underhållet ska anpassas till omgivningens karaktär och byggnadsverkets värde från historisk, kulturhistorisk, miljömässig och konstnärlig synpunkt. Om byggnadsverket är särskilt värdefullt från historisk, kulturhistorisk, miljömässig eller konstnärlig synpunkt, ska det underhållas så att de särskilda värdena bevaras (8 kap. 14 §).

Vidare gäller att ändring av en byggnad och flyttning av en byggnad ska utföras varsamt så att man tar hänsyn till byggnadens karaktärsdrag och tar till vara byggnadens tekniska, historiska, kulturhistoriska, miljömässiga och konstnärliga värden (8 kap. 17 §). I en detaljplan får kommunen ange rivningsförbud och skyddsbestämmelser för byggnader som är särskilt värdefulla från historisk, kulturhistorisk, miljömässig eller konstnärlig synpunkt eller som ingår i ett bebyggelseområde av denna karaktär (4 kap. 16 §). Kommunen kan också i detaljplanen ange utökad lovplikt för åtgärder som kan påverka skyddsvärdet (4 kap. 15 §, 9 kap. 8 och 10 §§).

Den 1 januari 2015 ändrades 4 kap. 16 och 42 §§ så att det tydligare framgår i vilka fall som kommunen i detaljplaner eller områdesbestämmelser får bestämma de preciserade krav som behövs för att följa lagens krav på varsamhet respektive bestämma om skydd för särskilt värdefulla byggnadsverk, tomter, bebyggelseområden och allmänna platser (se prop. 2013/14:126 avsnitt 9.1)

Även miljöbalken innehåller bestämmelser till skydd för kulturvärden i bebyggelsen. Det gäller bl.a. 3 kap. miljöbalken om hushållning med mark- och vattenområden där det ställs krav på att områden och miljöer som har allmän betydelse på grund av deras kulturvärden så långt som möjligt ska skyddas mot åtgärder som påtagligt kan skada dem. Om området är av riksintresse ska det skyddas mot sådana åtgärder. I 4 kap. miljöbalken pekas också ett antal särskilt värdefulla områden ut.

Ytterligare bestämmelser om skydd av kulturhistoriskt värdefulla byggnader finns i kulturmiljölagen (1988:950). En byggnad som har ett synnerligen högt kulturhistoriskt värde eller som ingår i ett bebyggelseområde med ett synnerligen högt kulturhistoriskt värde får med stöd av denna lag förklaras för byggnadsminne av länsstyrelsen.

Pågående arbete

Regeringen gav i maj 2014 en särskild utredare i uppdrag att göra en översyn av den statliga politiken för arkitektur, form och design (dir. 2014:69). Enligt ett tilläggsdirektiv från mars 2015 skulle utredaren även analysera och lämna förslag på dels hur arkitektur, form och design kan bidra till en hållbar samhällsutveckling, präglad av sammanhållning, inkludering och tillgänglighet, dels hur processer kring arkitektur, form och design i högre grad kan präglas av dialog och delaktighet (dir. 2015:24). Syftet med uppdraget var att stärka arkitekturens, formens och designens värden och betydelse för individen, livsmiljön och den hållbara samhällsutvecklingen.

Utredningen överlämnade sitt betänkande Gestaltad livsmiljö (SOU 2015:88) i oktober 2015. I betänkandet föreslås bl.a. insatser genom stöd till kommunala arkitektur-, form- och designprogram, breddad rekrytering till utbildningarna, metodstöd för nya upphandlingsformer och forskningsutlysning i hållbart samhällsbyggande. Vidare föreslås nya funktioner inom området, bl.a. att en riksarkitekt tillsätts inom Statens fastighetsverk med särskilt

ansvar för att utveckla samverkan kring arkitektonisk kvalitet i statligt byggande och fastighetsförvaltning. Förslagen bereds i Regeringskansliet och enligt propositionsförteckningen för riksmötet 2016/17 ska propositionen Politik för arkitektur, form och design överlämnas till riksdagen hösten 2017.

Regeringen har vidare i februari 2017 gett Boverket i uppdrag att undersöka kommuners arkitektur- och gestaltungsfrågor inom ramarna för planerings- och bygglovsprocesser enligt PBL. Uppdraget är en del av underlagsarbetet med att ta fram en nationell arkitekturpolicy. Boverket ska även titta på den samverkan som sker mellan kommuner och berörda parter i syfte att skapa goda livsmiljöer. Uppdraget ska redovisas den 31 maj 2017.

Tidigare behandling

Liknande motionsyrkanden om bl.a. stärkt skydd för kulturhistoriska byggnader har behandlats av utskottet vid tidigare tillfällen, senast våren 2015 i betänkandet Planering och byggande (bet. 2014/15:CU10). Utskottet instämde då i uppfattningen att det är viktigt att vårda och bevara det kulturhistoriskt värdefulla byggnadsbeståndet men ansåg att PBL och andra lagar ger tillräckligt utrymme för att ta hänsyn till detta samhällsintresse. Utskottet hänvisade också till att det pågick visst arbete inom de aktuella områdena. Mot den bakgrunden fann utskottet inte skäl att föreslå något tillkännagivande varken när det gäller frågan om stärkt skydd för kulturhistoriskt värdefulla byggnader eller frågan om att uppmuntra traditionsenliga byggnationer. Utskottet avstyrkte därför motionsförslagen.

Utskottets ställningstagande

Som framgått ovan har utskottet tidigare behandlat och avstyrkt liknande motionsyrkanden. Utskottet delar fortfarande motionärernas uppfattning om vikten av att vårda och bevara det kulturhistoriskt värdefulla byggnadsbeståndet men anser att PBL och andra lagar ger tillräckligt utrymme för att ta hänsyn till detta samhällsintresse. Det pågår också arbete på området. Utskottet finner mot denna bakgrund inte skäl att föreslå något tillkännagivande. Motionsyrkandena bör därför avslås.

Riktvärden för trafikbuller

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om att vissa riktvärden för trafikbuller ska höjas. Utskottet hänvisar till att regeringen har aviserat att den avser att senast i maj höja vissa riktvärden för trafikbuller.

Jämför motivreservation 18 (V).

Motionerna

I partimotion 2016/17:3378 av Anna Kinberg Batra m.fl. (M) yrkande 8 begärs ett tillkännagivande om att bullerlagstiftningen ska reformeras, bl.a. genom att gränsvärdena för utomhusbuller vid bostadsbyggnader höjs.

I kommittémotion 2016/17:3118 av Ola Johansson m.fl. (C) yrkande 7 begärs ett tillkännagivande om att riktvärdena för utomhusbuller vid bostadsbyggnader bör höjas.

I kommittémotion 2015/16:3210 av Ola Johansson m.fl. (C) yrkande 7 begärs ett tillkännagivande om att riktvärdena för utomhusbuller vid studentbostäder ska höjas till 65 dBA ekvivalent ljudnivå vid bostadsbyggnadens fasad.

Liknande yrkanden om höjda gränsvärden för utomhusbuller framställs även i motionerna 2015/16:2019 av Markus Wiechel (SD) yrkande 8, 2016/17:2431 av Markus Wiechel (SD) yrkande 2 och 2016/17:2916 av Markus Wiechel (SD) yrkande 2.

Bakgrund

Riksdagen beslutade i juni 2014 om ändringar i PBL och miljöbalken som syftar till att underlätta planering och byggande av bostäder i bullerutsatta miljöer (prop. 2013/14:128, bet. 2013/14:CU33, rskr. 2013/14:381). Lagändringarna trädde i kraft den 2 januari 2015. Ändringarna innebär bl.a. nya krav i PBL på förebyggande av olägenhet för människors hälsa i fråga om omgivningsbuller vid lokalisering, utformning och placering av bostadsbyggnader. Det ställs även nya krav på redovisning av bullervärden vid planläggning och bygglovsprövning. Vid tillsyn av omgivningsbuller vid en bostadsbyggnad enligt miljöbalken ska tillsynsmyndigheten som huvudregel inte få besluta om förelägganden eller förbud om beräknade bullervärden har angetts i en planbeskrivning till en detaljplan eller i ett bygglov och omgivningsbullret inte överskrider dessa värden.

I propositionen redovisade regeringen sin avsikt att fatta beslut om föreskrifter med vissa riktvärden för buller. Ett förslag till förordning med riktvärden för trafikbuller remitterades i juni 2014 till 130 remissinstanser.

Regeringen fattade den 9 april 2015 beslut om en förordning med bestämmelser om riktvärden för buller utomhus för spårtrafik, vägar och flygplatser vid bostadsbyggnader. Förordningen (2015:216) om trafikbuller vid bostadsbyggnader trädde i kraft den 1 juni 2015. Utformningen av förordningen skiljer sig i några avseenden från det förordningsförslag som remitterades sommaren 2014 av den tidigare regeringen. När det gäller riktvärden för buller från spårtrafik och vägar vid en bostadsbyggnads fasad anges lägre nivåer i den beslutade förordningen än i det remitterade förslaget.

Tidigare behandling

Riksdagens tillkännagivande 2014

Våren 2015 behandlade utskottet motioner om riktvärden för trafikbuller. Utskottet föreslog ett tillkännagivande till regeringen om att den skulle besluta om ändringar i förordningen om trafikbuller vid bostadsbyggnader. Ändringarna var avsedda att underlätta bostadsbyggande i närheten av spårtrafik och vägar. Riksdagen följde utskottet. Utskottet anförde bl.a. följande (bet. 2014/15:CU10):

Regeringens förordning avviker från det förslag som remitterades av den tidigare regeringen i framför allt två avseenden. Det gäller dels det riktvärde som generellt ska gälla för bullernivån vid en bostadsbyggnads fasad, dels det särskilda riktvärde som ska gälla för en bostad om högst 35 kvadratmeter. I det första fallet har regeringen sänkt den godtagbara ljudnivån vid byggnadens fasad med 5 dBA i förhållande till det remitterade förslaget. Även när det gäller de särskilda bestämmelserna som är avsedda för små lägenheter har den godtagbara ljudnivån sänkts med 5 dBA. I detta fall har regeringen även valt att låta bestämmelserna gälla för alla bostäder om högst 35 kvadratmeter i stället för bostadsbyggnader avsedda för studenter enligt det remitterade förslaget.

Utskottet anser att det som framkommit under remissbehandlingen av ärendet inte ger tillräckliga skäl att ändra de aktuella riktvärdena på det sätt som regeringen beslutat i förordningen. De synpunkter som framförts av flera tunga remissinstanser talar för att de riktvärden som finns i det remitterade förslaget i huvudsak bör komma till uttryck i förordningen. Kritiken mot det remitterade förslaget utgår framför allt från farhågor för hälsoeffekterna av buller. Det är därför viktigt att understryka att riktvärdena endast gäller ljudnivåer utomhus och att befintliga regler med högt ställda krav på en bra ljudmiljö inomhus givetvis ska ligga fast.

Utskottet anser således att huvudregeln bör vara att buller från spårtrafik och vägar inte bör överskrida 60 dBA ekvivalent ljudnivå vid en bostadsbyggnads fasad. Det överensstämmer med vad som föreslagits i det remitterade förslaget till förordning. När det sedan gäller den särskilda bestämmelsen om en högre bullernivå som i det remitterade förslaget avsåg bostadsbyggnad som är avsedd för studenter har det vid remissbehandlingen framförts vissa synpunkter på lämpligheten att i förordningen använda denna avgränsning av byggnadstyp. Några remissinstanser har framhållit att byggnadens framtida användning inte kan garanteras genom en planbestämmelse eller ett bygglov.

Utskottet gör emellertid bedömningen att den rådande bristen på studentbostäder gör det mindre troligt att bostadsbyggnader avsedda för studenter i någon nämnvärd omfattning kommer att användas för andra ändamål under överskådlig tid. Inte heller i den situationen att en viss omvandling av studentbostäder till andra boendeformer verkligen kommer till stånd anser utskottet att detta kan leda till sådana problem att den förordade särregleringen för studentbostäder bör undvikas.

Enligt utskottets bedömning bör alltså en särregel med en högre ljudnivå för bostadsbyggnad som är avsedd för studenter vid universitet eller högskola kunna användas i förordningen. Regeringen bör emellertid noga följa tillämpningen av förordningen och vid behov ta nödvändiga initiativ. Det kan exempelvis finnas behov att överväga om den förordade bestämmelsen även bör föranleda en komplettering av de bestämmelser om en samordnad prövning av buller enligt miljöbalken och plan- och

bygglagen som riksdagen beslutade våren 2014 och som trädde i kraft den 2 januari 2015 (prop. 2013/14:128, bet. 2013/14:CU33, rskr. 2013/14:381). En ändrad användning av en bostadsbyggnad som ursprungligen var avsedd för studenter vid universitet eller högskola bör inte föranleda ändrade krav i fråga om ljudnivån vid byggnadens fasad.

Mot denna bakgrund föreslår utskottet att riksdagen genom ett tillkännagivande ställer sig bakom en uppmaning till regeringen att besluta om en ändring i förordningen om trafikbuller vid bostadsbyggnader som är avsedd att underlätta byggande i närheten av spårtrafik och vägar. Utskottet anser att ändringen bör ha följande innebörd.

Huvudregeln om ett riktvärde för buller från spårtrafik och vägar ska ändras från 55 dBA till 60 dBA ekvivalent ljudnivån vid en bostadsbyggnads fasad. Den särskilda regel som avser en bostad om högst 35 kvadratmeter kan då utgå. Det ska däremot införas en särskild regel för en bostadsbyggnad som är avsedd för studenter vid universitet och högskola enligt vad utskottet anför. För en sådan bostadsbyggnad ska riktvärdet anges till 65 dBA ekvivalent ljudnivå vid bostadsbyggnadens fasad.

Regeringen bör noga följa tillämpningen av den nya förordningen och överväga eventuella behov av en ytterligare komplettering av regleringen av omgivningsbuller som möjliggör ett byggande utifrån de riktvärden som anges i förordningen.

De av utskottet förordade ändringarna i förordningen om trafikbuller vid bostadsbyggnader kommer generellt sett att underlätta bostadsbyggande på orter där det råder stor bostadsbrist. Den föreslagna särregeln för studentbostäder kommer att möjliggöra byggande i attraktiva lägen där nu gällande bestämmelser lägger hinder i vägen.

Riksdagens tillkännagivande hösten 2016

Hösten 2016 behandlade utskottet på nytt motioner om riktvärden för trafikbuller. Utskottet föreslog på nytt ett tillkännagivande till regeringen om att regeringen omgående bör besluta om en ändring i förordningen om trafikbuller vid bostadsbyggnader enligt det tillkännagivande som riksdagen gjorde våren 2015. Riksdagen följde utskottet. Utskottet anförde bl.a. följande (bet. 2016/17:CU1):

Riksdagens tillkännagivande från våren 2015 innebar att regeringen borde besluta om vissa ändringar i förordningen om trafikbuller vid bostadsbyggnader. Ändringarna syftade till att underlätta byggande i närheten av spårtrafik och vägar och utskottet ansåg att ändringarna generellt sett skulle komma att underlätta bostadsbyggande på orter där det råder stor bostadsbrist.

Det har nu gått över ett år sedan riksdagens tillkännagivande till regeringen i frågan. Utskottet anser att det är mycket anmärkningsvärt att regeringen ännu inte har ändrat förordningen på det sätt som framgår av riksdagens tillkännagivande. Regeringens saktfärdighet har inneburit att byggbar mark inte kunnat tas i anspråk för bostadsbyggande och att byggprojekt har försenats eller fått en annan utformning är byggherrens förstahandsval. Detta är naturligtvis mycket olyckligt med hänsyn till den akuta brist på bostäder som nu råder. Mot denna bakgrund anser utskottet att regeringen omgående bör besluta om en ändring i förordningen om trafikbuller vid bostadsbyggnader enligt riksdagens tillkännagivande från 2015.

Vad utskottet anfört bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen. Ställningstagandet innebär ett bifall till motionen.

Uppdrag till Boverket m.m.

Boverket har haft regeringens uppdrag att redovisa konsekvenserna av att ändra förordningen om trafikbuller vid bostadsbyggnader i enlighet med det förslag som remissbehandlades under 2014. Uppdraget redovisades i december 2016 i promemorian Förändring av förordning (2015:216) om trafikbuller vid bostadsbyggnader (dnr 4873/2016). Boverket konstaterar att de ändringar i lagstiftningen som har genomförts och det förhållandet att riktvärden för trafikbuller vid bostadsbyggnader regleras i en förordning har inneburit en väsentligt minskad osäkerhet om vad som gäller i fråga om omgivningsbuller vid planering och byggande av bostäder. Enligt Boverket skapar förordningen en tydlighet för de aktörer som berörs. Boverket bedömer att förordningen om trafikbuller vid bostadsbyggnader är utformad på ett som gör att trafikbuller inte längre är ett hinder för bostadsbyggande. Boverket bedömer att bostadsbyggandet skulle öka marginellt om förordningen ändrades i enlighet med det remitterade förslaget.

Den 23 februari 2017 beslutade regeringen att Boverket senast den 31 maj 2017 ska ta fram eventuella författningsförslag som verket ser behov av med anledning av det i december 2016 redovisade uppdraget. Enligt regeringens beslut ska Boverket även i övrigt utvärdera tillämpningen av plan- och bygglagstiftningen när det gäller omgivningsbuller utanför bostadsbyggnader och vid behov lämna författningsförslag senast den 30 november 2017.

I syfte att komplettera kunskapsunderlaget höll civilutskottet den 23 mars 2017, som ett led i riksdagsbehandlingen av motionerna, en offentlig utfrågning om riktvärden för trafikbuller vid bostadsbyggnader. I utfrågningen deltog företrädare för bl.a. Boverket, Folkhälsomyndigheten och Naturvårdsverket.

Utskottets ställningstagande

Det råder akut brist på bostäder i många av landets tillväxtregioner. Bostadsbristen riskerar att hämma den ekonomiska tillväxten i landet som helhet. Ett av hindren mot bostadsbyggande har varit den osäkerhet som har funnits när det gäller hanteringen av buller från bl.a. trafik vid planering och byggande av nya bostäder. Det är därför positivt att Boverket kan konstatera att förordningen om trafikbuller vid bostadsbyggnader har medfört att osäkerheten minskat. Samtidigt bör möjligheten att planera nya bostäder inte begränsas mer än vad som är nödvändigt. Enligt utskottets mening är alla åtgärder som i någon mån kan bidra till att bostadsbyggandet ökar angelägna. Utskottet står därför fast vid sitt tidigare ställningstagande att riktvärdena för trafikbuller utomhus bör höjas i vissa delar. Det är dock viktigt att understryka att de riktvärden som avses endast gäller ljudnivåer utomhus och att befintliga regler med högt ställda krav på en bra ljudmiljö inomhus givetvis inte bör ändras.

Utskottet har nu erfårit att regeringen avser att senast i maj 2017 ändra 3 § i förordningen om trafikbuller vid bostadsbyggnader så att riktvärdet för buller från spårtrafik och vägar höjs till 60 dBA ekvivalent ljudnivå vid en bostadsbyggnads fasad och riktvärdet för en bostad om högst 35 kvadratmeter höjs till 65 dBA ekvivalent ljudnivå vid bostadsbyggnadens fasad. Mot den här bakgrunden är det utskottets bedömning att riksdagen för närvarande kan avstå från att på nytt markera sitt ställningstagande för regeringen. Motionerna bör därför avslås.

Gemensamma byggregler

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsförslag om åtgärder för gemensamma byggregler. Utskottet hänvisar till pågående arbete.

Jämför reservation 19 (M, L).

Motionerna

I partimotion 2016/17:3378 av Anna Kinberg Batra m.fl. (M) yrkande 7 föreslås ett tillkännagivande om harmonisering av byggregler med andra nordiska och europeiska länder. Motionärerna framhåller att gemensamma byggregler skapar förutsättningar för att fler byggföretag bygger i Sverige, vilket främjar konkurrens och lägre byggpriser. I partimotion 2016/17:3192 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 24 framställs samma yrkande.

I partimotion 2015/16:2790 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 5 föreslås ett tillkännagivande om gemensamma nordiska byggregler. Samma yrkande förs fram i motionerna 2015/16:2019 av Markus Wiechel (SD) yrkande 10 och 2016/17:2413 av Markus Wiechel (SD) yrkande 7.

Bakgrund

Boverket fick i december 2014 särskilda medel för att leda ett projekt för harmonisering av byggregler i Norden. Boverket har sedan tidigare ett utbyte med de nordiska länderna och har genom olika möten identifierat gemensamma områden där det finns skäl att samarbeta mer för att uppnå ett gemensamt harmoniserat regelverk. Avsikten med det nu inledda projektet är att fördjupa detta samarbete. I ett första steg har de nordiska ländernas olika regler om tillgänglighet behandlats.

Boverket har i sin slutrapport Nordiskt samarbete för harmonisering av byggregler om tillgänglighet (Rapportnummer 2016:10) redovisat att det finns många skäl som talar för en harmonisering av de nordiska tillgänglighetsreglerna. Boverket föreslår även åtgärder där syftet är att kunna gå vidare med frågan om nordisk harmonisering.

Boverkets rapport bereds inom Regeringskansliet.

Tidigare behandling

Motsvarande motionsyrkande om gemensamma nordiska byggregler behandlades av utskottet våren 2015 i betänkande 2014/15:CU10. Med hänvisning till att särskilda medel avsatts för att Boverket ska kunna ta initiativ till ett arbete som syftar till en ökad harmonisering av byggreglerna avstyrktes motionsyrkandet. Riksdagen följde utskottet.

Utskottets ställningstagande

I likhet med motionärerna anser utskottet att en ökad harmonisering av byggreglerna inom framför allt de nordiska länderna bör kunna bidra till ett effektivare byggande och lägre byggkostnader. Som framgått ovan bereds Boverkets rapport inom Regeringskansliet. Mot denna bakgrund anser utskottet att något tillkännagivande från riksdagen i frågan inte behövs. Utskottet avstyrker därför de aktuella motionsförslagen.

Försöksområde för byggande

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsförslag om att Täby kommun ska medges dispens från bestämmelser i plan- och bygglagstiftningen. Utskottet hänvisar till sina tidigare ställningstaganden till motsvarande motionsförslag.

Motionen

I motion 2015/16:943 av Erik Andersson (M) föreslås ett tillkännagivande om att Täby kommun ska ingå i ett försöksprojekt med fria detaljplaner. Motionären framhåller att fria detaljplaner skulle medföra en avsevärt förkortad byggprocess för nya bostäder eftersom ledet med att ta fram en detaljplan slopas.

Tidigare behandling

Liknande motionsyrkanden om ”frilän” med dispens från plan- och bygglagens bestämmelser har behandlats av utskottet vid flera tillfällen, senast våren 2015 i betänkande 2014/15:CU10. Utskottet fann inte skäl att frångå sitt tidigare ställningstagande i betänkande 2012/13:CU9, i vilket utskottet anförde följande angående ett förslag om att Södermanland skulle bli ett frilän:

Utskottet anser liksom motionärerna att det är angeläget att pröva olika vägar som kan leda till en förenklad plan- och byggprocess och lägre byggkostnader. Detta arbete bör emellertid i huvudsak inriktas på att finna lösningar som kan tillämpas i hela landet och som i förekommande fall kan leda till ändringar i PBL eller i annan lagstiftning. Ett antal aktuella

utredningar och myndighetsuppdrag är också inriktade på denna typ av frågor. Det utesluter givetvis inte att även olika lokala pilotprojekt och experimentbyggnade kan bidra till värdefulla erfarenheter som sedan kan tillämpas i större skala. Bestämmelserna i PBL ger redan i dag ett visst utrymme för undantag från bestämmelserna om krav på byggnadsverk m.m. Enligt 8 kap. 26 § PBL får regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer i det enskilda fallet ge dispens från bestämmelserna i kapitlet om krav på byggnadsverk, byggprodukter, tomter och allmänna platser. Villkoren för sådan dispens framgår av plan- och byggförordningen (2011:338), förkortad PBF. Enligt 3 kap. 24 § PBF får Boverket i det enskilda fallet ge dispens från vissa bestämmelser om krav på byggnadsverk om det finns särskilda skäl och dispensen avser uppförande eller ändring av en byggnad i experimentsyfte, och inte medför en oacceptabel risk för människors hälsa eller säkerhet.

Civilutskottet hänvisar till de dispensregler som finns i plan- och bygglagstiftningen. Utskottet är däremot inte berett att ställa sig bakom förslaget om att en mycket omfattande dispens ska gälla för planering och bostadsbyggande i Södermanland. Motionen avstyrks således.

Utskottets ställningstagande

Utskottet vidhåller sina tidigare ställningstaganden i den aktuella frågan. Det är således inte lämpligt att införa en ordning som innebär att det i en hel kommun medges en omfattande dispens från bestämmelserna i plan- och bygglagstiftningen. I den nyligen överlämnade propositionen Fler steg för en effektivare plan- och bygglag (prop. 2016/17:151) föreslås dessutom att fler åtgärder än i dag ska undantas från kravet på bygglov. Utskottet avstyrker således motionen.

Privat verksamhet på kvartersmark för allmänt ändamål

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsförslag om att införa större möjligheter till planavvikelse i plan- och bygglagen. Utskottet hänvisar till lagändringar som trädde i kraft den 1 januari 2015 och som tillgodoser motionsförslaget.

Motionen

I motion 2015/16:534 av Erik Andersson och Maria Malmer Stenergard (båda M) föreslås ett tillkännagivande om att ändra PBL så att privat verksamhet som är offentligt finansierad inom utbildning och sjukvård ges rätt att erhålla bygglov samt bedriva verksamhet på mark med benämningen kvartersmark för allmänt ändamål. I samband med detta måste PBL även förändras på så sätt att kommunens nuvarande skyldighet att lösa in marken ska upphöra när lov ges för en fristående aktör.

Gällande rätt

I en detaljplan ska kommunen alltid ange användningen av kvartersmark (4 kap. 5 § PBL). Med kvartersmark i en detaljplan menas mark som enligt en detaljplan inte ska vara allmän plats eller vattenområde (1 kap. 4 § PBL).

Den eller de användningar som anges avgränsar vad kommunen anser är lämpliga verksamheter på platsen. Kvartersmark kan som utgångspunkt enbart tas i anspråk för den användning som bestämmelserna anger.

För en åtgärd på mark som enligt detaljplanen utgör kvartersmark för allmänt ändamål får bygglov ges endast om ändamålet är närmare angivet i planen (9 kap. 32 § PBL).

Den 1 januari 2015 infördes nya bestämmelser i PBL som syftar till att ge möjlighet att ge bygglov även till privata aktörer på kvartersmark för allmänt ändamål (se prop. 2013/14:126 En enklare planprocess avsnitt 8.4 och utskottets bet. 2013/14:CU31).

Av den nya bestämmelsen 9 kap. 32 a § PBL följer att bygglov för en åtgärd på mark som enligt detaljplanen utgör kvartersmark för allmänt ändamål får ges även om sökanden inte är ett offentligt organ. Om det allmänna ändamålet inte är närmare angivet i en plan, får dock ett sådant bygglov ges endast om åtgärden innebär att fastigheten och det byggnadsverk som åtgärden avser används för det allmänna ändamål som fastigheten och byggnadsverket senast har använts för eller enligt senast beviljade bygglov har anpassats till utan att den avsedda användningen kommit till stånd. Vidare får bygglov ges för en åtgärd som innebär en liten avvikelse från den senaste eller avsedda användningen om inte åtgärden kan antas medföra betydande miljöpåverkan eller begränsning av rättighet eller pågående verksamhet i omgivningen.

När det gäller kommuners skyldighet att lösa in mark gäller enligt 14 kap. 14 § första stycket PBL att kommunen är skyldig att på fastighetsägarens begäran lösa in mark som enligt detaljplanen ska användas för en allmän plats som kommunen ska vara huvudman för. Denna skyldighet gäller dock enligt bestämmelsens nya andra stycke inte om ett icke offentligt organ har fått bygglov för en åtgärd på kvartersmark för allmänt ändamål enligt 9 kap. 32 a § första stycket PBL.

Tidigare behandling

Våren 2015 behandlade och avstyrkte utskottet ett likadant motionsförslag (bet. 2014/15:CU10). Utskottet konstaterade att kommunerna genom de ovan nämnda lagändringarna i PBL fått möjlighet att ge bygglov på kvartersmark för allmänt ändamål även till icke offentliga organ och att skyldigheten att lösa in viss kvartersmark för allmänt ändamål upphör att gälla om ett icke offentligt organ har fått bygglov för en åtgärd på sådan mark. Förslaget ansågs därmed ha blivit tillgodosett.

Utskottets ställningstagande

Eftersom motionsförslaget får anses ha blivit tillgodosett genom de ovan nämnda lagändringarna, saknas anledning för riksdagen att ta initiativ till någon åtgärd. Motionen avstyrks därför.

Radonmätning

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsförslag om att införa krav på att säljaren ska genomföra och redovisa resultatet från en radonmätning inför försäljning av ett småhus. Utskottet hänvisar till dagens ordning som innebär att en uppgift om radonmätning är genomförd eller inte ska redovisas i energideklarationen.

Motionerna

I motion 2016/17:3073 av Ola Johansson och Helena Lindahl (båda C) yrkande 3 begärs ett tillkännagivande om att ge lämplig myndighet i uppdrag att inkomma med förslag på genomförande av ett regelverk med krav på radonmätning vid hustransaktioner eller fastighetsöverlåtelser. I motion 2015/16:1315 av Jimmy Ståhl (SD) begärs ett tillkännagivande om att införa radonmätning i energideklarationen.

Gällande rätt

Enligt lagen (2006:985) om energideklaration för byggnader föreligger under vissa förutsättningar skyldighet att energideklarera byggnader. När en byggnad eller en andel i en byggnad säljs ska den som äger byggnaden se till att det finns en energideklaration för byggnaden. En energideklaration ska även upprättas för nya byggnader, byggnader med viss minsta golvyta som ofta besöks av allmänheten och byggnader som upplåts med nyttjanderätt. I energideklarationen ska det anges *om* en radonmätning har utförts i byggnaden.

En mätning av radonhalten genomförs vanligen genom utplacering av mätdosor som får sitta uppe i två till tre månader vintertid från oktober t.o.m. april, dvs. under eldningsperioden. Det finns även metoder för korttidsmätningar men dessa är dock behäftade med större osäkerhet.

Tidigare behandling

Våren 2012 (bet. 2011/12:CU14) behandlade och avstyrkte utskottet ett yrkande om att införa ett krav på att säljaren ska genomföra och redovisa resultatet från en radonmätning i energideklarationen inför försäljning av ett småhus. Utskottet anförde bl.a. att det ligger i både köparens och säljarens

intresse att en radonmätning genomförs men att ett krav på att mätning alltid ska vara genomförd före en försäljning skulle kunna medföra problem i vissa fall, exempelvis när försäljningen inte varit planerad under en längre tid.

Utskottets ställningstagande

Det i dag gällande kravet innebär att det ska anges om en radonmätning är genomförd när en energideklaration upprättas. Krav på upprättad deklaration gäller bl.a. vid försäljning av småhus. Det innebär att en köpare uppmärksammas på frågan om radonmätning, oavsett om en sådan är genomförd eller inte. Utskottet anser alltså att det ligger i både säljarens och köparens intresse att en mätning genomförs innan en försäljning men att ett krav på att mätning alltid ska vara genomförd kan medföra problem i vissa situationer.

Utskottet avstyrker således motionsförslagen.

Studentbostäder

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen ställer sig bakom det som utskottet anför om tillgänglighetskrav för studentbostäder och tillkännager detta för regeringen. Utskottet tillstyrker motioner som framhåller att det finns behov av ytterligare anpassningar av tillgänglighetskraven och andra lättnader i de krav som gäller för studentbostäder.

Jämför reservation 20 (S, MP, V).

Motionerna

I partimotion 2016/17:3378 av Anna Kinberg Batra m.fl. (M) begärs tillkännagivanden om en förenkling av reglerna för tekniska egenskapskrav och utformningsreglerna för studentbostäder (yrkande 16) samt ett särskilt förkortat förfarande för plan- och bygglovsprocesserna för studentbostäder, med en tidsgräns på nio månader kopplat till ekonomiska sanktioner (yrkande 17). Jan Björklund m.fl. (L) framställer ett liknande yrkande om ett snabbspår för plan- och bygglovsärenden gällande bl.a. studentbostäder i partimotion 2015/16:2790 yrkande 7.

Roger Hedlund och Mikael Eskilander (båda SD) begär i kommittémotion 2016/17:3351 yrkande 17 ett tillkännagivande om enklare krav för studentbostäder. Liknande yrkanden om enklare krav finns i kommittémotion 2015/16:2039 av Roger Hedlund och Mikael Eskilander (båda SD) yrkande 8 samt motionerna 2015/16:2019 av Markus Wiechel (SD) yrkande 31, 2016/17:326 av Robert Stenkvist och Stefan Jakobsson (båda SD) yrkande 2 och 2016/17:2411 av Markus Wiechel (SD) yrkande 2.

I kommittémotion 2015/16:1986 av Caroline Szyber m.fl. (KD, M, C, L) yrkande 9 begärs ett tillkännagivande om behovet av att utreda ytterligare

anpassningar av tillgänglighetskrav och pröva andra lättnader i byggregler för studentbostäder. Liknande yrkanden finns i kommittémotionerna 2015/16:1938 av Caroline Szyber m.fl. (KD) yrkande 14, 2015/16:2702 av Ewa Thalén Finné m.fl. (M) yrkande 22 och 27 samt 2016/17:3347 av Caroline Szyber m.fl. (KD) yrkande 27 och i motionerna 2015/16:438 av Edward Riedl (M) samt 2015/16:737 av Staffan Danielsson (C).

Bakgrund

I PBL anges att en byggnad ska vara tillgänglig och användbar för personer med nedsatt rörelse- och orienteringsförmåga (8 kap. 1 §). Vidare anges att ett byggnadsverk ska ha de tekniska egenskaper som är väsentliga i fråga om bl.a. tillgänglighet och användbarhet för personer med nedsatt rörelse- och orienteringsförmåga (8 kap. 4 §). Den 1 juli 2014 trädde en lagändring i kraft som innebär att avsteg från dessa krav alltid får göras om det är fråga om ändring av en byggnad som innebär att bostäder på högst 35 kvadratmeter inreds på en vind (8 kap. 7 §).

I PBF preciseras att en byggnad ska vara försedd med en eller flera hissar om det behövs för att uppfylla lagkravet på tillgänglighet och användbarhet. (3 kap. 4, 18 och 19 §§ PBF). Ett undantag finns emellertid om byggnaden har färre än tre våningar. På föreskriftsnivå preciseras tillgänglighetskraven i Boverkets byggregler (avsnitt 3:14). Där anges inte några undantag eller särskilda bestämmelser för tillgängligheten och användbarheten i studentbostäder.

Under 2014 genomfördes flera ändringar i Boverkets föreskrifter och allmänna råd om bl.a. studentbostäder. I avsnittet om bostadsutformning infördes lättnader för alla bostäder med en boarea om högst 35 kvadratmeter. För studentbostäder om högst 35 kvadratmeter genomfördes vissa ytterligare ändringar vad gäller regler om bostadsutformningen. Vidare finns särskilda undantag för studentbostäder från kraven på vädrings- och ljusförhållanden. Det har också införts en definition av begreppet studentbostad i Boverkets byggregler med innebörden att det gäller bostäder avsedda för studerande vid universitet eller högskolor. De genomförda ändringarna i byggreglerna anses innebära att bostäder nu kan byggas med en boyta från ca 21 kvadratmeter och studentbostäder med en boyta från ca 16 kvadratmeter.

Boverket fick i augusti 2014 i uppdrag av den tidigare regeringen att utreda behovet av författningsändringar för ett generellt undantag från de tekniska egenskapskraven på tillgänglighet och användbarhet i PBL vid uppförandet av studentbostäder med tidsbegränsat bygglov. Som skäl för uppdraget angav regeringen den akuta bostadsbristen på vissa studieorter. I slutet av november 2014 redovisade Boverket uppdraget till regeringen i rapporten Tekniska egenskapskrav på tillgänglighet för studentbostäder med tidsbegränsat bygglov (rapport 2014:30). I rapporten föreslår Boverket att PBL inte ändras i det aktuella avseendet. Boverket framhåller bl.a. att påverkan på byggkostnaden av att ta bort de tekniska egenskapskraven är relativt liten i förhållande till

byggkostnaden som helhet och att det är osäkert om borttagandet av kraven skulle leda till ett ökat utbud av studentbostäder.

Riksdagens tillkännagivande

Våren 2015 tillstyrkte utskottet en motion med ett motsvarande yrkande om behovet av att utreda ytterligare anpassningar av tillgänglighetskraven och pröva andra lättnader i byggreglerna för studentbostäder (bet. 2014/15:CU10). Utskottet anförde bl.a. följande:

Civilutskottet delar motionärernas uppfattning att det finns skäl att utreda möjligheten till ytterligare anpassningar av tillgänglighetskraven och andra lättnader i de krav som gäller för studentbostäder. Utskottet tar inte nu ställning till vilka förändringar som bör övervägas närmare. Det bör emellertid vara möjligt att ta större hänsyn till det förhållandet att var och en av de boende endast använder bostaden under en begränsad tid som studerande vid en högskola eller ett universitet. Det finns också skäl att fästa stor vikt vid de synpunkter som förs fram av bl.a. studentbostadsföretagen och studentorganisationerna. Studentbostadsföretagen har framhållit att tillgänglighetskraven bidrar till högre byggkostnader för studentbostäder och försvårar nya lösningar vad gäller bostädernas utformning. De har även fört fram tankar på att det kan vara lämpligt att utforma mer flexibla regler om tillgänglighet, exempelvis genom att även definiera någon form av besökstillgänglighet. Med en sådan lösning skulle alla nya studentbostäder kunna göras tillgängliga för personer med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga, men inte alla vara helt anpassade för att fungera som en egen bostad för studenter med olika former av funktionsnedsättning.

Riksdagen följde utskottet.

Pågående arbete

Den 23 februari 2017 gav regeringen en kommitté i uppdrag att genomföra en systematisk och grundlig översyn av 8 och 10 kap. PBL, 3–5 och 7 kap. PBF, Boverkets byggregler, Boverkets föreskrifter om tillämpning av europeiska konstruktionsstandarder och de standarder dessa hänvisar till i syfte att modernisera regelverket och därmed gynna ökad konkurrens och ökat byggande (dir. 2017:22). Kommittén ska även utreda regelverkets ändamålsenlighet, effektivitet och omfattning. Det står kommittén fritt att vid behov föreslå ändringar i detta och andra närliggande regelverk som ställer krav på utformning och konstruktion av byggnader och anläggningar.

Kommittén ska även analysera behovet av reglering för att minska klimat- och miljöpåverkan inklusive minskad spridning av särskilt farliga ämnen under byggprocessen och vid val av byggmaterial.

Kommittén ska i den del som avser föreskrifter om byggregler fortlöpande överlämna sina förslag till Boverket. Överväganden och förslag när det gäller standarder ska redovisas senast den 29 december 2017, medan överväganden

och förslag när det gäller minskad klimat- och miljöpåverkan till följd av byggprocessen och materialval ska redovisas senast den 30 november 2018. Uppdraget ska i övrigt redovisas senast den 13 december 2019.

Utskottets ställningstagande

Som framgår ovan har det under de senaste åren genomförts ett flertal förändringar i plan- och bygglagstiftningen i syfte att göra det enklare och billigare att bygga bostäder. Flera av förändringarna har varit särskilt inriktade på att underlätta byggande av mindre bostäder avsedda för bl.a. unga och studerande. Utskottet anser dock i likhet med motionärerna att det alljämt finns skäl att utreda möjligheten till ytterligare anpassningar av tillgänglighetskraven och andra lättnader i de krav som gäller för studentbostäder. Utskottet tar inte heller denna gång ställning till vilka förändringar som bör övervägas närmare utan hänvisar till sitt senaste ställningstagande i denna del.

Det som utskottet nu anfört om tillgänglighetskraven för studentbostäder bör riksdagen med bifall till aktuella motioner ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

Cykel- och gångvägar

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsförslag om ändrade regler för förfarandet vid upphävning av detaljplaner eller detaljplanebestämmelser. Utskottet hänvisar till att behovet av cykel- och gångvägar tillgodoses genom befintliga bestämmelser.

Jämför reservation 21 (L).

Motionerna

I partimotion 2016/17:3192 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 46 framhålls att tomtägarens önskemål om justering av tomtgränser i vissa fall kan hamna i konflikt med behovet av t.ex. infrastruktur. Gällande regelverk uppmärksammar denna aspekt när det gäller vägar men är mer otydligt när det gäller vikten av att beakta behovet av gång- och cykelvägar. Därför föreslås i motionen ett tillkännagivande om att den formella samrådskretsen vid ärenden som gäller ändring av tomtindelning alltid ska omfatta berörda myndigheter och kommuner om ändringen kan påverka infrastruktur, inklusive gång- och cykelvägar, samt att det förenklade förfarandet inte bör användas om en förändrad tomtindelning m.m. innebär att utrymmet för vägar, inklusive gång- och cykelvägar, påverkas negativt.

Vissa bestämmelser i PBL

I 5 kap. 38 b § PBL finns bestämmelser om ett förenklat förfarande vid upphävande av en detaljplan när planens genomförandetid har gått ut. Den 1 januari 2016 infördes en ny 38 c § efter förslag i proposition 2014/15:122 Nya steg för en effektivare plan- och bygglag och ökad rättssäkerhet för verksamhetsutövare vid omgivningsbuller. Enligt paragrafen får bestämmelserna i 38 b § tillämpas vid upphävande efter genomförandetidens utgång av vissa bestämmelser i en detaljplan. Det handlar om planbestämmelser angående hur området ska vara indelat i fastigheter, de servitut, ledningsrätter och liknande särskilda rättigheter som ska bildas, ändras eller upphävas (4 kap. 18 § andra stycket 1 och 2) samt motsvarande åtgärder enligt äldre bestämmelser. De äldre bestämmelser som åsyftas är tomtindelningar enligt byggnadslagen (1947:385) och fastighetsplaner enligt äldre plan- och bygglagen.

I fråga om sådana förslag som anges i 38 c § behöver samråd enligt 5 kap. 11 § PBL inte ske med andra kommuner eller sakägare utanför det berörda området och beslut om ändring kan tas direkt efter samråd. Kommunen ska dock alltid samråda med länsstyrelsen och lantmäterimyndigheten. Även kända sakägare inom det område som berörs av ändringen och kända bostadsrättshavare, hyresgäster och boende som berörs, kända hyresgästorganisationer samt myndigheter, sammanslutningar och enskilda i övrigt som har ett väsentligt intresse av förslaget ska inkluderas i samrådsretsen och ges tillfälle till samråd. Kommunen behöver dock inte samråda med bostadsrättshavare, hyresgäster, boende eller hyresgästorganisationer, om det är uppenbart att förslaget saknar betydelse för dem.

Det förenklade förfarandet är enbart till för att ta bort gällande bestämmelser och är inte tillämpligt vid införande av nya bestämmelser eller omformulering av befintliga bestämmelser. Ett borttagande innebär att bestämmelserna upphör att gälla och beslutet får ingen genomförandetid kopplat till sig.

Reglerna innebär en möjlighet, men ingen skyldighet, för kommunen att handlägga planen med ett förenklat förfarande när den här typen av bestämmelser ska tas bort. Det finns därmed inget som hindrar kommunen från att följa den process som normalt gäller för ändring av detaljplan.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser att det inom ramen för nu gällande system är möjligt att planera för och beakta behovet av cykel- och gångvägar. Eftersom det förenklade förfarandet endast kan tillämpas vid upphävande av detaljplaner eller detaljplanebestämmelser och kommunerna inte heller måste använda det förenklade förfarandet anser utskottet att det saknas skäl att ta initiativ i syfte att ändra de aktuella bestämmelserna. Utskottet avstyrker således motionen.

Boverkets byggregler för energihushållning

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsförslag om förändrade regler om energihushållning. Utskottet hänvisar till sina tidigare ställningstaganden till motsvarande motionsförslag och nyligen genomförda förändringar i plan- och byggförordningen.

Jämför reservation 22 (M).

Motionerna

I partimotion 2016/17:3378 av Anna Kinberg Batra m.fl. (M) yrkande 35 begärs ett tillkännagivande om ett förtydligande av kraven kring energi för komponenter och installationer. I kommittémotion 2015/16:2702 av Ewa Thalén Finné m.fl. (M) yrkande 36 begärs ett tillkännagivande om att undersöka incitamentsstrukturen för energieffektiviserande åtgärder.

Jan Lindholm (MP) begär i motion 2015/16:726 ett tillkännagivande om nya byggregler eftersom det behövs en helhetssyn på energifrågorna.

I motion 2015/16:2019 av Markus Wiechel (SD) yrkandena 17–20 begärs tillkännagivanden om ett nationellt energieffektiviseringssystem, ett nationellt energiklassningssystem, att ge berörda myndigheter i uppdrag att tydliggöra energipåverkan i byggprocessen och att zonindelningen för energihushållning i Boverkets byggregler bör avskaffas. I huvudsak motsvarande yrkanden finns i motion 2016/17:2416 av Markus Wiechel (SD) yrkandena 2–4.

Pernilla Gunther (KD) begär i motion 2016/17:3271 tillkännagivanden om att definitionen på vilka energikrav som ska gälla för nära-nollenergi-byggnader snarast ska läggas fram (yrkande 1) och att tillsynen avseende kraven på byggnaders energiprestanda bör förbättras för att säkerställa att energikraven efterlevs (yrkande 2).

Nära-nollenergibyggnader

Enligt artikel 9 i direktiv 2010/31/EU om byggnaders energiprestanda ska medlemsstaterna se till att alla nya byggnader ska vara nära-nollenergi-byggnader senast den 31 december 2020 och att nya byggnader som används och ägs av offentliga myndigheter ska vara nära-nollenergibyggnader senast den 31 december 2018. Syftet är att genom höga energikrav, ställda så att berörda företag får tid på sig att ställa om, driva på takten i utvecklingen mot ett allt mer energieffektivt byggande i Europa.

Boverket har haft i uppdrag att föreslå vad nära-noll ska innebära i Sverige i form av krav på byggnaders energiprestanda. Ett förslag har tagits fram som omfattar dels hur kraven ska ställas, dvs. vilken energimängd som ska räknas in i byggnadens energiprestanda, dels vilka nivåer på energiprestandan som ska gälla för nära-nollenergibyggnader. I rapporten Förslag till svensk

tillämpning av nära-nollenergibyggnader – Definition av energiprestanda och kvantitativ riktlinje (rapport 2015:26) redovisar Boverket sina förslag som lämnats som underlag till regeringen.

Regeringen beslutade den 8 december 2016 om en ändring i PBF. Ändringen medför att det övergripande ramverket för nära-nollenergibyggnader är definierat. Boverket har tagit fram förslag på tillämpningsföreskrifter till förordningen i form av en ändring av Boverkets byggregler (BBR), ändring av Boverkets föreskrifter och allmänna råd om fastställande av byggnadens energianvändning vid normalt brukande och ett normalår (BEN), samt ändring av Boverkets föreskrifter och allmänna råd om energideklaration för byggnader (BED).

Den ändrade förordningen trädde i kraft den 1 april 2017 och målsättningen är att de första tillämpningsföreskrifterna ska finnas framme till samma datum.

Klimatzoner

Kravnivån på byggnadens specifika energianvändning varierar i Boverkets byggregler (BBR) beroende på om det är bostad eller lokal, om elvärme används eller inte och i vilken klimatzon byggnaden är belägen. Det finns tre klimatzoner (I, II och III) som följer landskapsgränser. Indelningen i klimatzoner används för att inte skapa orimliga skillnader i kraven för byggnader belägna i norra, mellersta respektive södra delen av landet. De krav på specifik energianvändning som ställs i BBR tillåter högre energianvändning ju längre norrut i landet man kommer.

Tidigare behandling

Utskottet har vid flera tillfällen behandlat och avstyrkt motionsförslag om skärpta krav på energihushållning i nybyggda bostäder. Våren 2015 (bet. 2014/15:CU10) hänvisade utskottet till att skärpta krav på energihushållning i BBR nyligen trätt i kraft och att Boverkets då pågående arbete med att lämna ett förslag om en definition av energiprestanda som kan tillämpas för energihushållningskrav i nära-nollenergibyggnader borde avvaktas.

Utskottets ställningstagande

Som utskottet tidigare konstaterat står bostäder och lokaler för omkring en tredjedel av Sveriges totala energianvändning. En minskning av bostadssektorns energianvändning och miljöpåverkan förutsätter åtgärder såväl i bostadsbeståndet som i utformningen av nybyggda bostäder. Under de senaste åren har det skett en positiv utveckling mot alltmer energisnåla hus. Denna utveckling har drivits fram både av små innovativa pilotprojekt och genom att de stora bostadsproducenterna och fastighetsbolagen successivt har tagit till sig ny kunskap om hur energisnåla bostadshus kan utformas. Den nya kunskapen på området har också varit utgångspunkten för den pågående

översynen av de krav på energihushållning som ställs upp med stöd av plan- och bygglagstiftningen.

Som framgått ovan har Boverket redovisat sitt uppdrag och tagit fram en definition av energiprestanda som kan tillämpas för energihushållningskrav avseende nära-nollenergibyggnader, vilket föranlett förändringar i PBF. Det övergripande ramverket för nära-nollenergibyggnader är således numera definierat. Mot bakgrund av detta avstyrker utskottet motionerna.

Byggefelsförsäkring

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsförslag om avskaffad byggefelsförsäkring. Utskottet anser att förslagen är tillgodosedda genom upphävandet av lagen om byggefelsförsäkring.

Motionerna

I motion 2016/17:2413 av Markus Wiechel (SD) yrkande 8 begärs ett tillkännagivande om avskaffad byggefelsförsäkring. Samma yrkande finns i motion 2015/16:2019 av Markus Wiechel (SD) yrkande 22.

Bakgrund

Lagen (1993:320) om byggefelsförsäkring m.m. upphävdes den 1 juni 2014 genom lagen (2014:227) om färdigställandeskydd.

När en konsument anlitar en näringsidkare för att utföra vissa arbeten på en- och tvåbostadshus, s.k. småhus, ska det i vissa fall finnas ett färdigställandeskydd. Ett färdigställandeskydd är en försäkring eller en bankgaranti som är tänkt att hjälpa byggherren i egenskap av konsument om entreprenören t.ex. har gått i konkurs eller av annan anledning inte kan fullgöra sina åtaganden. För småhus ska färdigställandeskydd finnas vid nybyggnad och tillbyggnad eller åtgärd som är anmälningspliktig enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av 16 kap. 8 § PBL om det finns behov av ett sådant skydd. Ett färdigställandeskydd behövs dock inte, om åtgärden enligt 9 kap. 4–4 c §§ PBL inte kräver bygglov. Det är den eller de nämnder som fullgör kommunens uppgifter enligt PBL som prövar behovet av ett färdigställandeskydd. Det är konsumenten som ska se till att det finns ett färdigställandeskydd.

Utskottets ställningstagande

Genom de lagändringar som trädde i kraft den 1 juni 2014 har kravet på byggefelsförsäkring avskaffats. Utskottet anser inte att det finns anledning att föreslå något tillkännagivande om ändringar vad gäller kravet på att det i vissa

fall ska finnas ett färdigställandeskydd. Därmed avstyrker utskottet de nu aktuella motionsförslagen.

Serietillverkade hus

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsförslag om åtgärder för att få fram typgodkända hus. Utskottet anser att resultatet av ett pågående arbete i frågan bör avvaktas.

Jämför reservation 23 (M, L, KD).

Motionerna

I partimotion 2016/17:3378 av Anna Kinberg Batra m.fl. (M) yrkande 30 begärs ett tillkännagivande om åtgärder för att få fram fler typgodkända hus. Liknande yrkanden framställs i partimotionerna 2015/16:2790 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 4 och 2016/17:3192 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 23 samt motionerna 2015/16:2019 av Markus Wiechel (SD) yrkande 21 och 2016/17:2416 av Markus Wiechel (SD) yrkande 5.

Bakgrund

I PBL är utgångspunkten att varje byggnad ska bedömas individuellt. Kommunen prövar byggnadens överensstämmelse med kraven i 8 kap. 1 § PBL vid beslut om bygglov, medan överensstämmelsen med kraven i 8 kap. 4 § PBL bedöms i samband med startbesked, och verifieras genom de åtgärder som framgår av kontrollplanen och vid arbetsplatsbesök. Det finns därför ett utrymme för att olika kommuner, och även handläggare, på olika sätt kan tillämpa kraven på byggnaders lämplighet för sitt ändamål och deras tillgänglighet samt användbarhet för personer med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga i 8 kap. 1 § PBL och de tekniska egenskapskraven i 8 kap. 4 § PBL.

Byggkonkurrensutredningen förslög i sitt slutbetänkande Plats för fler som bygger mer (SOU 2015:105) att regeringen, för att möjliggöra en större enhetlighet mellan kommuner, bör ta initiativ till en nationell strategi i syfte att typgodkända flerbostadshus kan byggas i hela landet.

Pågående arbete

Regeringen uppdrog den 8 september 2016 åt Boverket att, efter samråd med Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) och företrädare för byggherrar och entreprenörer, lämna förslag som innebär att byggnadsverk som i allt väsentligt är likadant utformade bedöms på samma sätt vid tillämpning av vissa krav i PBL. De krav som avses är kravet på lämplighet för sitt ändamål och kravet på tillgänglighet och användbarhet för personer med nedsatt

rörelse- och orienteringsförmåga i 8 kap. 1 § PBL samt de tekniska egenskapskraven i 8 kap. 4 § PBL. Förslagen kan, utöver förslag på författningsändringar, även omfatta andra slags åtgärder som bidrar till enhetlig tillämpning av de angivna bestämmelserna i PBL. Uppdraget ska redovisas senast den 30 juni 2017.

Utskottets ställningstagande

Utskottet delar motionärernas uppfattning att det är viktigt med en enhetlig tillämpning och att det vore en klar fördel om serietillverkade hus skulle kunna ges någon form av förhandsgodkännande eftersom detta sannolikt skulle bidra till en snabbare och mer kostnadseffektiv byggprocess.

Som framgått ovan har Boverket i uppdrag att ta fram förslag för en enhetlig bedömning av byggnadsverk som i allt väsentligt är likadant utformade. Utskottet anser att resultatet av Boverkets uppdrag bör avvaktas innan det kan bli aktuellt att föreslå något tillkännagivande i frågan. Mot denna bakgrund avstyrks motionsförslagen.

Fri tillgång till bygg- och anläggningsstandarder

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsförslag om bygg- och anläggningsstandarder. Utskottet hänvisar till Boverkets pågående arbete med att göra framför allt eurokoder tillgängliga för alla.

Jämför reservation 24 (C).

Motionen

I kommittémotion 2015/16:3210 av Ola Johansson m.fl. (C) yrkande 16 begärs ett tillkännagivande om att bygg- och anläggningsstandarder (SIS eurokoder) som en myndighet hänvisar till i sina regelverk, föreskrifter och allmänna råd ska vara fritt tillgängliga för alla.

Bakgrund

SIS är en ideell förening som driver och samordnar standardiseringen i Sverige. SIS är medlem och representerar Sverige i den europeiska standardiseringsorganisationen CEN och den globala organisationen ISO. Eurokoder är samlingsnamnet på standarder för beräkningsregler för dimensionering av bärverk.

EKS är Boverkets föreskrifter och allmänna råd (BFS 2011:10 – EKS 8) om tillämpning av europeiska konstruktionsstandarder (eurokoder). De utgör tillsammans med eurokoderna ett system som är de svenska reglerna för verifiering av bärförmåga, stadga och beständighet. EKS gäller för uppförande

av nya byggnader och när byggnader ändras. EKS gäller också för vissa andra anläggningar än byggnader, t.ex. torn och master.

Boverket har på regeringens uppdrag förhandlat fram ett femårigt avtal med SIS som innebär att alla som är verksamma i Sverige får gratis tillgång till eurokoder. Frågan om förlängning av avtalet har ännu inte hanterats. För budgetåret 2017 har Boverket fått ramanslag som får användas för att i första hand göra eurokoderna, och i andra hand övriga standarder inom byggområdet, tillgängliga.

Utskottets ställningstagande

Utskottet delar motionärernas uppfattning om att SIS eurokoder bör vara fritt tillgängliga för alla. Med hänsyn till att det finns ett gällande avtal som ger alla i Sverige fri tillgång till eurokoderna och Boverket fått medel för att fortsätta arbetet med att göra olika standarder inom byggområdet tillgängliga, anser dock utskottet att det inte finns anledning att föreslå något tillkännagivande i frågan. Utskottet avstyrker således motionsförslaget.

Tidsbegränsade bygglov m.m.

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsförslag om ändrade regler för tidsbegränsade bygglov. Utskottet hänvisar till nyligen genomförda lagändringar.

Jämför reservation 25 (M, C) och 26 (SD).

Motionerna

I partimotion 2016/17:820 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 12 begärs ett tillkännagivande om förenklade regler för verksamhet som bidrar till ett mer dynamiskt gatuliv i städer.

Johanna Jönsson m.fl. (C) begär i kommittémotion 2015/16:3245 yrkande 9 ett tillkännagivande om att modulboenden och tidsbegränsade bygglov, som ett sätt att snabbt lösa den akuta bostadsbristen för nyanlända, bör utredas.

I kommittémotion 2016/17:3351 av Roger Hedlund och Mikael Eskilander (båda SD) yrkande 6 begärs ett tillkännagivande om att regeringen bör skärpa reglerna för tidsbegränsade bygglov.

Helene Petersson i Stockaryd (S) begär i motion 2016/17:1162 ett tillkännagivande om att samma regler som gällde för byggnaden vid ursprungs-uppförandet bör gälla vid flytt och nyuppställning av byggnad som haft tidsbegränsat bygglov.

Gällande rätt

I 9 kap. 33 § PBL finns bestämmelser om tidsbegränsade bygglov. För en åtgärd som uppfyller någon eller några men inte alla förutsättningar för permanent bygglov får ett tidsbegränsat bygglov ges, om sökanden begär det och åtgärden avses att pågå under en begränsad tid. Tidsbegränsat bygglov kan ges för alla slags bygglovspliktiga åtgärder. Ett sådant lov ska ges, om åtgärden har stöd i en detaljplanebestämmelse om tillfällig användning av byggnad eller mark. Ett tidsbegränsat bygglov får ges för högst tio år men tiden kan på sökandens begäran förlängas med högst fem år i taget. Den sammanlagda tiden får överstiga femton år endast om lovet ska användas för ett ändamål av säsongskaraktär i enlighet med 9 kap. 9 § PBL.

Avsikten med bestämmelsen om tidsbegränsat lov är bl.a. att mark ska kunna användas på något meningsfullt sätt i avvaktan på att den efter exempelvis detaljplanläggning tas i anspråk för ett mer långsiktigt ändamål (jfr prop. 1985/86:1 s. 163). Huvudregeln är dock att permanent bygglov ska ges och först om sådant lov inte kan ges kan tidsbegränsat bygglov bli aktuellt (jfr prop. 2006/07:122 s. 54). I praxis har krav ställts på att åtgärden verkligen är tillfällig. Det är inte tillräckligt att lov endast begärs för en begränsad period. Omständigheterna ska vara sådana att åtgärdens provisoriska karaktär med hänsyn till dess syfte och de tekniska och ekonomiska möjligheterna att återgå till ett planenligt användningsätt framstår som reell. Inte heller det förhållandet att åtgärden är lätt demonterbar medför att åtgärden ska anses vara tillfällig om det samtidigt framgår att behovet av åtgärden inte är tidsbegränsat.

Av praxis framgår även att en lämplighetsprövning ska ske som omfattar en avvägning mellan de intressen som talar för åtgärden och de motstående allmänna samt enskilda intressen som skyddas av PBL och annan lagstiftning.

Regeringen överlämnade den 2 mars 2017 propositionen Tidsbegränsade bygglov för bostäder (prop. 2016/17:137). I propositionen föreslås att det i plan- och bygglagen förs in en särskild reglering om tidsbegränsade bygglov för byggnader för bostadsändamål. Syftet med förslaget är att göra det möjligt att använda tillfälliga bostäder som ett komplement till permanent byggande där bostadsbehovet inte fullt ut kan tillgodoses genom ordinarie plan- och byggprocesser. Förslaget skapar också större möjligheter till en effektivare markanvändning, bl.a. under pågående plan- och byggprocesser.

Förslaget innebär en förenkling i förhållande till de möjligheter som redan finns att uppföra bostäder med tidsbegränsade bygglov. Enligt förslaget ska en bedömning göras av om platsen kan återställas och inte av om behovet av åtgärden är tillfälligt, som enligt befintlig reglering. Ett tidsbegränsat bygglov enligt förslaget får ges för sammanlagt högst 15 år.

Utskottet ställde sig bakom regeringens förslag (2016/17:CU21) och riksdagen följde utskottet. Lagändringarna träder i kraft den 1 maj 2017 och upphör att gälla den 1 maj 2023.

Utskottets ställningstagande

Utskottet konstaterar att riksdagen nyligen beslutat att genomföra vissa förändringar av bestämmelserna om tidsbegränsade bygglov i PBL i syfte att hantera en del av behovet av bostäder som inte inom rimlig tid kan tillgodoses genom ordinarie plan- och byggprocesser. Det saknas därför skäl för riksdagen att ta initiativ till ändrade regler. Därmed avstyrks motionerna.

Bostadsnära centrumanläggningar och etablering av externa köpcentrum

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsförslag om lagändringar och utredningsuppdrag i syfte att motverka etablering av externa köpcentrum samt säkerställa god service till medborgare i bostadsnära centrumanläggningar. Utskottet hänvisar till tidigare ställningstaganden.

Jämför reservation 27 (V).

Motionen

I partimotion 2016/17:1986 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkandena 3 och 4 begärs tillkännagivanden om att det i PBL bör införas begränsande bestämmelser om detaljhandelsanläggningar i externa lägen och att det i avvaktan på sådana lagändringar omgående bör införas ett moratorium för externa köpcentrum.

Jonas Sjöstedt m.fl. (V) begär i partimotion 2016/17:1736 yrkande 27 ett tillkännagivande om att regeringen bör tillsätta en utredning med uppdrag att se över hur kommunerna ska kunna ställa krav på privata centrumägare i syfte att säkerställa god service till medborgarna i bostadsnära centrumanläggningar.

Regeringsuppdrag till Boverket

Regeringen gav i regleringsbrevet för 2014 (S2013/8937/SAM) Boverket i uppdrag att uppdatera och vidareutveckla vägledningen *Handeln* i planeringen, som verket tog fram 1999. I november 2015 presenterade Boverket *Planera för handel* (rapport 2015:45). Denna vägledning är dels en uppföljning, dels en uppdatering av Boverkets tidigare skrifter *Handeln* i planeringen och *Dags att handla* nu från år 2004. I sammanfattningen anger Boverket bl.a. följande:

Boverkets vägledning *Handeln* i planeringen från 1999 tillkom i ett läge där externhandels utbredning betraktades som ett direkt hot mot centrumhandeln. Idag ser vi parallella trender. Såväl centrumhandeln som externhandeln fortsätter att utvecklas och söker nya former för att

samexistera, medan lanthandeln alltjämt står inför stora utmaningar och därför utvecklar och diversifierar sitt utbud av samhällstjänster. Externhandelsområdena har i många fall vuxit samman med omgivande bebyggelse och börjar också förtäta. Samtidigt söker sig handeln tillbaka till de större städernas centrum och till bostadsområden.

Tidigare behandling

Förslag med motsvarande inriktning på restriktioner för etablering av externa köpcentrum har behandlats och avstyrkts av civilutskottet vid flera tillfällen. Våren 2014 anförde utskottet bl.a. följande i frågan (betänkande 2013/14:CU10):

Civilutskottet har inte ändrat uppfattning i de frågor som tas upp i motionerna. Det bör således inte införas något förbud mot att etablera externa köpcentrum eller någon lagändring som är direkt inriktad på att motverka sådana detaljhandelsanläggningar. Plan- och bygglagen innehåller redan i dag bestämmelser om de avvägningar som måste göras i samband med en utbyggnad av exempelvis en handelsanläggning. Det är i första hand den aktuella kommunen som har ansvaret för att kraven på hänsyn till bl.a. miljö- och klimataspekter samt mellankommunala och regionala förhållanden blir tillgodosedda vid planläggningen. Som framgår ovan har regeringen nyligen gett Boverket i uppdrag att uppdatera och vidareutveckla verkets vägledning för kommunernas arbete med frågor om handelsetableringar. I uppdraget ingår även att genomföra informationsinsatser för att kommunicera innehållet i vägledningen till kommuner och andra berörda aktörer.

Utskottets ställningstagande

Utskottet vidhåller sin uppfattning att det inte finns skäl att införa ett förbud mot att etablera externa köpcentrum eller införa begränsningar för sådana detaljhandelsanläggningar i PBL. Som framgår ovan har Boverket uppdaterat tidigare vägledningar för kommunernas arbete med frågor om handelsetableringar och i samband därmed konstaterat bl.a. att såväl centrumhandeln som externhandeln fortsätter att utvecklas.

Mot bakgrund av det anförda avstyrker utskottet de aktuella motionerna.

Parkeringsfrågor

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsförslag som rör bestämmelser i PBL om parkeringsplatser. Utskottet hänvisar till ett tidigare ställningstagande.

Motionen

I motion 2016/17:1802 av Karin Svensson Smith (MP) begärs ett tillkännagivande om ändring av 8 kap. 9 § första stycket 4 PBL för att förtydliga att kommunernas planmonopol är förenat med ett ansvar att garantera tillgänglighet i vid mening till och från övrig infrastruktur vid nybyggnation i stället för enbart parkeringsplatser.

Vissa bestämmelser i PBL m.m.

Enligt PBL får kommunen i en detaljplan bestämma de krav i fråga om att ordna utrymme för parkering, lastning och lossning som behövs med hänsyn till bestämmelserna i lagen om att ”det på tomten eller i närheten av den i skälig utsträckning finns lämpligt utrymme för parkering, lastning och lossning av fordon” (4 kap. 13 § 1 och 8 kap. 9 § första stycket 4).

Vissa kommuner använder s.k. parkeringsnormer som är avsedda att ge vägledning till hur kommunerna bedömer parkeringsbehovet i olika områden eller vid olika typ av bebyggelse. Kommunernas användning av parkeringsnormer regleras inte genom PBL och har inte någon direkt rättslig verkan. Det är varje enskild kommun som får besluta om man ska använda sig av parkeringsnormer som underlag i arbetet med detaljplaner och bygglov.

Stöd till kommunernas arbete med parkeringsfrågor

Boverket har tagit upp frågor om planering av parkering i flera rapporter, även särskilda frågor om bl.a. cykelparkering och parkering vid studentbostäder. Under det senaste åren har rapporter om parkering inriktade på stöd till kommunerna getts ut av bl.a. Trafikverket (Parkering i täta attraktiva städer – dags att förändra synsätt, maj 2013) och Sveriges Kommuner och Landsting (Parkering för hållbar stadsutveckling, februari 2013). Sveriges Kommuner och Landsting och Trafikverket har i samarbete med Boverket tagit fram handboken Trafik för en attraktiv stad (TRAST). Den senaste utgåvan blev klar 2015. Syftet med TRAST är att vägleda samhällsplanerare och beslutsfattare i arbetet med stadens trafikfrågor.

Tidigare behandling

Utskottet har vid flera tillfällen behandlat och avstyrkt olika förslag om en förändrad reglering av bestämmelserna om parkering i plan- och bygglagen. Våren 2014 behandlades bl.a. ett yrkande om att kommunernas bestämmanderätt i fråga om detaljplanering för parkeringsplatser borde övervägas (betänkande 2013/14:CU10). Utskottet anförde bl.a. följande:

När det gäller kommunernas arbete med att utforma en parkeringspolicy och att beakta parkeringsfrågorna i arbetet med en hållbar stadsutveckling har, som framgår ovan, Boverket, Trafikverket och Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) gett stöd i form av metodutveckling och

vägledning. I dessa vägledningar behandlas bl.a. den typ av frågor som tas upp i motionerna, dvs. hur kraven på parkering kan anpassas i förhållande till typ av bebyggelse, möjlighet till samutnyttjande, tillgång till kollektivtrafik m.m. Enligt den ovan omnämnda skriften från SKL använder sig redan flera kommuner av flexibla bilparkeringsnormer som har utformats med sådana utgångspunkter.

Utskottet anser att kommunerna även fortsättningsvis bör ha en relativt stor frihet att hantera parkeringsfrågorna i samband med planläggning och frågor om bygglov utifrån de lokala förhållandena. De nu aktuella motionerna avstyrks av detta skäl och med hänvisning till det anförda.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser fortfarande att kommunerna bör ha en relativt stor frihet att hantera parkeringsfrågorna i samband med planläggning samt frågor om bygglov utifrån de lokala förhållandena och anser inte att det är motiverat med några ändringar i PBL. Utskottet avstyrker således motionsförslaget.

Tillgänglighetsfond

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsförslag om införande av en tillgänglighetsfond. Utskottet hänvisar till ett pågående arbete.

Jämför reservation 28 (KD).

Motionerna

I kommittémotion 2016/17:3347 av Caroline Szyber m.fl. (KD) yrkande 20 begärs ett tillkännagivande om att skapa en fond för att finansiera tillgänglighetsanpassning av boende och i samband därmed revidera nuvarande regler för bostadsutformning i syfte att reducera dem. Ett liknande yrkande om att inrätta en tillgänglighetsfond finns i motion 2016/17:1950 av Hans Rothenberg (M) yrkande 2.

Gällande rätt

Ett övergripande krav på tillgänglighet och användbarhet för personer med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga finns i 8 kap. 1, 4, 7 och 9 §§ PBL samt i 3 kap. 4, 18 och 23 §§ PBF. I Boverkets byggregler (BBR finns tillämpningsföreskrifter till lagen och förordningen. Boverkets byggregler gäller när man bygger nytt eller ändrar en byggnad, inklusive ändrad användning.

När det gäller tillgänglighet så finns det i PBL både utformningskrav och tekniska egenskapskrav. Skillnaden är att utformningskraven ska prövas i bygglov medan de tekniska egenskapskraven hanteras i startbeskedet och kontrollplanen.

Bostadsanpassningsbidrag

Bestämmelser om bostadsanpassningsbidraget finns i lagen (1992:1574) om bostadsanpassningsbidrag m.m. Lagen har till ändamål att genom bidrag till anpassning av bostäder kunna ge funktionsnedsatta personer en möjlighet till ett självständigt liv i eget boende. Bidraget gör det möjligt för den enskilde att göra de individuella anpassningar av bostaden och närmiljön som han eller hon behöver men som inte har krävts enligt bygglagstiftningen. Vanliga exempel på bostadsanpassningar är att ta bort trösklar, ställa i ordning en duschplats i stället för badkar, göra en ramp till entrén, bredda dörröppningar och installera automatiska dörröppnare och specialhissar. Något kostnadstak finns inte i lagen och det förekommer också bostadsanpassningar som innebär omfattande ombyggnationer till stora kostnader för att möjliggöra ett kvarboende.

Bidraget ska lämnas i form av pengar till den enskilde med ett belopp som motsvarar skälig kostnad för åtgärderna. Det är kommunen som är ansvarig för bidragsgivningen. Lagen om bostadsanpassningsbidrag omfattar även bestämmelser om det s.k. återställningsbidraget. Detta bidrag riktar sig till fastighetsägare för att kunna återställa tidigare utförda bostadsanpassningar.

Pågående arbete

I uppdraget att genomföra en systematisk och grundlig översyn av bl.a. vissa kapitel i PBL samt PBF och Boverkets byggregler (dir. 2017:22) ingår att se över bl.a. kraven på tillgänglighet. Kommittén ska i den del som avser föreskrifter om byggregler fortlöpande överlämna sina förslag till Boverket och uppdraget ska slutredovisas senast den 13 december 2019.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser att det är viktigt att nybyggda bostäder uppfyller de i plan- och bygglagstiftningen gällande kraven på tillgänglighet och användbarhet. Som framgår ovan pågår en utredning genom vilken bl.a. tillgänglighetskraven kommer att ses över. Utskottet anser inte att det finns skäl att föregripa detta arbete och ta initiativ till en förändring av tillgänglighetskraven i nu föreslaget avseende.

Utskottet avstyrker således de aktuella motionsförslagen.

Tillgänglighet i byggnader för äldre och personer med funktionsnedsättning

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsförslag om kraven på tillgänglighet i PBL. Utskottet hänvisar till pågående arbete i frågorna om boendesituationen för äldre och personer med funktionsnedsättning.

Motionen

I motion 2016/17:2009 av Solveig Zander (C) begärs tillkännagivanden om att utvidga kravet på enkelt avhjälpna hinder till att också omfatta i eller i anslutning till entréer och trapphus i flerbostadshus (yrkande 3), att utreda ett nationellt system för tillgänglighetsmärkning av flerbostadshus (yrkande 4) och att utreda möjligheterna att förbättra utformningen av miljörum samt sopkärl och utveckla tekniska lösningar för avfallshantering som underlättar för personer med nedsatt funktionsförmåga (yrkande 8).

Gällande rätt

Bestämmelserna i PBL om tillgänglighet i byggnader innebär i korthet bl.a. följande (8 kap. 1 och 2 §§ PBL). En byggnad ska vara tillgänglig och användbar för personer med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga. Detta krav ska uppfyllas i samband med nybyggnad, ombyggnad eller annan ändring av en byggnad. Vid nybyggnad ska kraven uppfyllas för hela byggnaden. Vid ombyggnad ska kraven uppfyllas för hela byggnaden eller, om detta inte är rimligt, den betydande och avgränsbara del av byggnaden som förnyas genom ombyggnaden. Vid annan ändring av en byggnad ska kraven uppfyllas för ändringarna. Hinder mot tillgänglighet till eller användbarhet av lokaler dit allmänheten har tillträde ska alltid avhjälpas, om hindret med hänsyn till de praktiska och ekonomiska förutsättningarna är enkelt att avhjälpas.

Ett byggnadsverk ska ha de egenskaper som är väsentliga i fråga om tillgänglighet och användbarhet för personer med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga (8 kap. 4 § första stycket 8 PBL). Vad som gäller för att detta krav ska uppfyllas framgår av föreskrifter som regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar med stöd av lagen. Om det behövs för att uppfylla kravet på tillgänglighet ska byggnaden vara försedd med en eller flera hissar eller andra lyftanordningar (3 kap. 18 § PBF). En bostad behöver emellertid inte vara tillgänglig genom en hiss om byggnaden har färre än tre våningar.

Bestämmelserna i PBL och PBF kompletteras av Boverkets föreskrifter och allmänna råd (2011:13) om avhjälpande av enkelt avhjälpna hinder till och i lokaler dit allmänheten har tillträde och på allmänna platser.

Tidigare behandling

Utskottet har vid flera tillfällen behandlat och avstyrkt motioner med liknande yrkanden angående kraven på tillgänglighet i byggnader i plan- och bygglagstiftningen. Våren 2014 (bet. 2013/14:CU10) hänvisade utskottet till sina tidigare ställningstaganden i de aktualiserade frågorna och till ett pågående arbete med att genomföra funktionshinderspolitiken.

Regeringsuppdrag m.m.

Regeringen beslutade i juni 2011 om en strategi för genomförande av funktionshinderspolitiken under perioden 2011–2016. Inom ramen för arbetet med regeringens strategi fick Boverket i uppdrag att arbeta efter följande delmål (S2011/8810/FST):

- En bättre kommunal tillsyn över hur bestämmelserna om tillgänglighet och enkelt avhjälpna hinder följs.
- En förbättrad tillämpning av bestämmelserna om enkelt avhjälpna hinder.
- Fler kommuner ska ha inventerat sitt flerbostadshusbestånd ur tillgänglighetssynpunkt.
- Funktionshindersperspektivet ska tydligt avspegla sig i den fysiska planeringen vid utgången av 2016.
- Senast 2016 ska kommunerna utöva en väl fungerande hantering av bostadsanpassningsbidraget med en hög grad av rättssäkerhet.

Arbetet med delmålen har redovisas till regeringen årligen i en särskild rapport. Boverket har i sin slutredovisning av uppdraget (rapport 2016:8) redogjort för att det bara är delmål 3, att fler kommuner ska ha tillgänglighetsinventerat flerbostadshus, som uppnåtts enligt vad som kunnat konstateras utifrån gjorda mätningar.

Boverket administrerade även ett stöd för inventering av den fysiska tillgängligheten i flerbostadshusbeståndet som kunde ges till kommuner mellan den 1 februari 2014 och den 1 augusti 2015. I sin slutrapport anger Boverket bl.a. att 48 kommuner fick stöd för tillgänglighetsinventeringar och att stödet varit mycket eftertraktat (rapport 2016:21).

Bostäder att bo kvar i – Bygg för gemenskap i tillgänglighets-smarta boendemiljöer

Regeringen beslutade den 20 mars 2014 att tillsätta en särskild utredare för att lämna förslag på åtgärder som förbättrar och underlättar äldres bostadssituation. Syftet var att, mot bakgrund av den demografiska utvecklingen, kunna tillgodose äldres bostadsbehov på den ordinarie bostadsmarknaden i alla delar av landet. I september 2015 överlämnade utredningen betänkandet Bostäder att bo kvar i. Bygg för gemenskap i tillgänglighets-smarta boendemiljöer (SOU 2015:85).

I betänkandet anförs bl.a. att åldersgruppen 65+ ökar medan antalet ungdomar minskar och att tillgänglighetsfrågorna behöver komma i fokus.

Utredningen föreslår ett paket med åtgärder inom fyra områden, i syfte att

1. förbättra tillgängligheten i det befintliga bostadsbeståndet
2. få fram fler bostäder för äldre, även på svaga marknader, med fokus på boendeformer som ger möjligheter till gemenskap
3. underlätta för seniorer att flytta till – eller bo kvar i – en bostad som det går att åldras i
4. främja forskning och annan kunskapsutveckling kring tillgänglighetsfrågor och gemenskap i boendet.

Såvitt avser området att förbättra tillgängligheten i befintliga bostäder föreslås följande åtgärder:

- Fortsatt statligt stöd till kommunala inventeringar av tillgängligheten i flerbostadshusområdena.
- Ett nytt statligt stöd för installation av hiss i befintliga flerbostadshus, med 50 procent av kostnaderna för installationen, dock högst 650 000 kronor per hiss.
- Det nuvarande kravet i PBL på att undanröja enkelt avhjälpna hinder i publika lokaler och på allmänna platser utsträcks till att gälla hinder i eller i anslutning till entréer och trapphus i flerbostadshus.
- Ett uppdrag till Boverket att ta fram ett nationellt system för tillgänglighetsmärkning av flerbostadshus – om eller när fastighetsbranschen eller bostadsmarknadens intresseorganisationer förklarar sig beredda att förvalta ett sådant system.

Betänkandet bereds inom Regeringskansliet.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser att det är viktigt att nytillkommande bebyggelse lever upp till de krav på tillgänglighet i byggnader och användbarhet som ställs med stöd av plan- och bygglagstiftningens bestämmelser. Ett flertal myndigheter har haft regeringens uppdrag att arbeta efter ett anta delmål som kan bidra till ett genomförande av funktionshinderspolitiken och i betänkandet Bostäder att bo kvar i föreslås åtgärder för att förbättra samt underlätta äldres boendesituation. Betänkandet bereds inom Regeringskansliet. Utskottet anser inte att det finns skäl att föregripa det pågående arbetet i dessa frågor.

Därmed anser utskottet att det inte finns något skäl för riksdagen att bifalla de föreslagna tillkännagivandena.

Gatukostnader

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsförslag om ändringar i den nuvarande regleringen av gatukostnader. Utskottet anser inte att det finns anledning att vidta någon åtgärd med anledning av motionsförslagen.

Jämför reservation 29 (M, KD).

Motionerna

I kommittémotion 2016/17:3142 av Ewa Thalén Finné m.fl. (M) yrkande 5 begärs ett tillkännagivande om att gatuavgifter för framtida eventuella utbyggnader bör ses över.

Caroline Szyber m.fl. (KD) begär i kommittémotion 2016/17:3347 yrkande 10 ett tillkännagivande om att betalningsskyldighet för gatukostnader inte bör infalla förrän bygglov beviljas för kommande byggrätter och om att bereda möjlighet för tioåriga betalningsplaner.

Gällande rätt

I 6 kap. PBL finns bestämmelser om genomförande av detaljplaner. Frågan om fastighetsägars skyldighet att betala för gatukostnader m.m. regleras i 24–38 §§.

En kommun kan besluta att ägarna av fastigheter inom ett område med detaljplan ska betala kostnaderna för åtgärder som kommunen i egenskap av huvudman för allmänna platser har skyldighet att vidta inom området, t.ex. anlägga eller förbättra en gata eller annan allmän plats eller vidta en annan åtgärd som är avsedd att tillgodose områdets behov av allmänna platser. Kommunen ska besluta om avgränsningen av det område som ska omfattas av fördelningen, vilka kostnader som ska fördelas och grunderna för fördelningen.

En fastighetsägare blir skyldig att betala gatukostnadsersättning när den anläggning som ersättningen avser kan börja användas för avsett ändamål för ägarens fastighet och kommunen begär betalning. Betalningen kan under vissa förutsättningar ske genom avbetalning med minst en tiondel årligen. Vidare kan betalningsvillkoren jämkas om de är alltför betungande för fastighetsägaren. En ny ägare av en fastighet övertar betalningsskyldigheten, dock inte för de belopp som har förfallit till betalning före tillträdesdagen.

Regeringsuppdrag

I Plangenomförandeutredningens betänkande Ett effektivare plangenomförande (SOU 2012:91) föreslogs att det i PBL införs en ny reglering av kommunernas möjlighet att av berörda fastighetsägare ta ut kostnaderna för

att anlägga eller förbättra en gata eller annan allmän plats. Utredningen föreslog i korthet en taxebaserad avgift som ska tas ut först när motsvarande nytta uppstår för ägaren. Regeringen beslutade i november 2013 om lagrådsremissen Nya bestämmelser om gatukostnader, som till stor del utgår från Plangenomförandeutredningens överväganden och förslag. Lagrådet lämnade sitt yttrande i frågan senare i samma månad. I yttrandet anförde Lagrådet att innebörden och konsekvenserna av det remitterade förslaget är svåra att bedöma. Lagrådet ansåg sig därför inte kunna tillstyrka att förslaget läggs till grund för lagstiftning utan ytterligare beredning och komplettering, särskilt vad gäller innehåll i och utformning av de kommunala taxorna.

I februari 2015 gav regeringen Lantmäteriet i uppdrag att ta fram ett förslag till normaltaxa för kommunala gatuavgifter. I uppdraget ingick även att ta fram alternativa förslag till en sådan normaltaxa samt att redovisa konsekvenserna av förslagen. Lantmäteriet redovisade uppdraget i sin rapport Förslag till normaltaxa för kommunala gatuavgifter (dnr 403-2015/1277). Rapporten har remitterats. Förslaget kritiserades av bl.a. Villaägarnas riksförbund för att vara för långtgående och av Sveriges Kommuner och Landsting för att vara otillräckligt.

Tidigare behandling

Utskottet behandlade och avstyrkte våren 2014 i betänkande 2013/14:CU10 en motion om att avskaffa systemet för gatukostnader med hänvisning till att resultatet av det pågående beredningsarbetet inom Regeringskansliet borde avvaktas.

Utskottets ställningstagande

Utskottet konstaterar att kommunerna har en rätt men inte någon skyldighet att ta ut gatukostnadsersättning och att bl.a. kommunens beslut om att ta ut gatukostnader kan överklagas. Fastighetsägare har redan i dag viss möjlighet till avbetalning av gatukostnaderna. Mot bakgrund av detta anser utskottet att det inte finns skäl för något tillkännagivande från riksdagen.

Därmed avstyrker utskottet de aktuella motionerna.

Tillfälligt undantag från PBL

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsförslag om att utvidga möjligheterna att göra tillfälliga undantag från bestämmelser i PBL. Utskottet anser att ett pågående arbete bör avvaktas.

Jämför reservation 30 (KD).

Motionerna

I kommittémotion 2016/17:3347 av Caroline Szyber m.fl. (KD) yrkande 4 begärs ett tillkännagivande om att möjliggöra tidsbegränsade undantag eller avvikelser från regler i PBL som står i vägen för bostadsbebyggelse.

I motion 2015/16:1869 av Katarina Brännström (M) begärs ett tillkännagivande om temporärt undantag från lagar och regler för byggande av fler bostäder. För att åtgärda den akuta bostadsbristen föreslår motionären en form av snabbspår med syfte att få fram bostäder, vilket kräver undantag från nuvarande regler, exempelvis från gällande byggregler.

Gällande rätt

Om det har inträffat en naturhändelse med synnerligen omfattande negativa effekter på miljön eller egendom och om det behövs för att nödvändiga åtgärder snabbt ska kunna vidtas, får regeringen enligt 16 kap. 13 § PBL meddela föreskrifter om tidsbegränsade undantag från

1. krav på att hänsyn ska tas till allmänna intressen vid lokalisering av bebyggelse enligt 2 kap.
2. krav på byggnader, andra anläggningar, tomter, allmänna platser och områden för andra anläggningar än byggnader enligt 8 kap.
3. krav på att en åtgärd ska vara förenlig med en detaljplan eller områdesbestämmelser
4. krav på bygglov, rivningslov och marklov enligt 9 kap.
5. bestämmelserna i 10 kap. om förfarandet efter bygg- och rivningslov m.m.

Föreskrifter av det i paragrafen åsyftade slaget kan komma i fråga om det har inträffat en naturhändelse med synnerligen omfattande negativa effekter på miljön eller egendom. Enligt motiven (prop. 2004/05:106 s. 9) kan det röra sig om stormar, översvämningar, jordskred eller liknande.

Brådskande åtgärder som kan föranleda behov av undantag från bestämmelser i PBL kan, enligt vad som nämns som exempel i propositionen, gälla uppförande av evakueringsbyggnader eller andra tillfälliga byggnader (t.ex. byggnader för elförsörjning), upplag, skyddsmurar eller liknande. Även nödvändiga rivningsarbeten, markberedningsarbeten och liknande omfattas av bemyndigandet i bestämmelsen (prop. 2004/05:106 s. 10).

Endast åtgärder som till sin natur har tillfällig karaktär ska kunna vidtas med stöd av föreskrifter enligt paragrafen. Bemyndigandet i bestämmelsen ger endast möjlighet till föreskrifter om tidsbegränsade undantag från de ordinarie bestämmelserna i PBL. Om det finns intresse av att permanenta ifrågavarande byggnader eller upplag etc. efter att giltighetstiden har löpt ut ska en ordinär prövning ske.

Möjligheten att meddela sådana föreskrifter som avses i paragrafen har ännu inte kommit till användning.

Pågående arbete

Boverket föreslog i november 2015 (Behov av ändringar i plan- och bygglagen med anledning av flyktingkrisen, dnr 3458/2015) att undantagsbestämmelsen i 16 kap. 13 § PBL ska kompletteras med ett bemyndigande för regeringen även när det handlar om belastningar på landets krisberedskap, exempelvis i form av flyktingströmmar.

Regeringen beslutade den 16 februari 2017 om en lagrådsremiss som syftar till att stärka samhällets beredskap för att hantera extraordinära flyktingsituationer. I lagrådsremissen föreslås att regeringen ska ges möjlighet att göra undantag från bestämmelser i plan- och bygglagen för att underlätta möjligheten att ge asylsökande tak över huvudet i situationer när antalet asylsökande är särskilt omfattande. Enligt förslaget i lagrådsremissen ska regeringen ha möjlighet att meddela föreskrifter om undantag från flera olika bestämmelser i plan- och bygglagen. Det kan bl.a. avse undantag från intressen som normalt ska beaktas vid planläggning och från bestämmelserna i plan- och bygglagen gällande bl.a. bygg-, rivnings- och marklov. Förslaget avser enbart möjligheten att besluta om undantag för att anordna nya anläggningsboenden, dvs. sådana boenden där asylsökande bor under den tid som asylprocessen pågår. Bemyndigandet ska enbart gälla tillfälliga åtgärder – i förslaget anges att föreskrifter om undantag enbart ska få omfatta åtgärder som pågår under högst tre år.

Enligt uppgift från Näringsdepartementet är avsikten att överlämna en proposition under våren 2017.

Utskottets ställningstagande

Utskottet konstaterar att Regeringskansliet för närvarande bereder Boverkets förslag och att avsikten är att en proposition om undantag från vissa bestämmelser i PBL vid tillströmning av asylsökande ska överlämnas till riksdagen inom kort. Utskottet anser att förslagen i propositionen bör avvaktas. Därmed avstyrks motionerna.

Reservationer

1. Översyn av plan- och bygglagen, punkt 1 (S, MP, V)

av Hillevi Larsson (S), Lars Eriksson (S), Johanna Haraldsson (S), Shadiye Heydari (S), Lotta Johnsson Fornarve (V), Rasmus Ling (MP), Faradj Koliev (S) och Eva Lindh (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen avslår motionerna

2015/16:1328 av Sofia Arkelsten m.fl. (M) yrkande 3,

2015/16:1538 av Lars Hjalmered (M),

2015/16:1658 av Erik Bengtzboe (M),

2015/16:1986 av Caroline Szyber m.fl. (KD, M, C, FP) yrkande 6,

2015/16:2039 av Roger Hedlund och Mikael Eskilandersson (båda SD) yrkande 2,

2015/16:2099 av Erik Bengtzboe (M),

2015/16:2702 av Ewa Thalén Finné m.fl. (M) yrkandena 5, 8, 9, 13 och 33,

2015/16:3210 av Ola Johansson m.fl. (C) yrkande 9,

2015/16:3241 av Anna Kinberg Batra m.fl. (M) yrkande 27,

2016/17:712 av Lars Hjalmered (M) yrkandena 1 och 3,

2016/17:1094 av Jenny Petersson (M) yrkandena 1 och 2,

2016/17:1281 av Jesper Skalberg Karlsson (M),

2016/17:1475 av Boriana Åberg (M),

2016/17:1552 av Tina Ghasemi (M) yrkande 1,

2016/17:1950 av Hans Rothenberg (M) yrkande 1,

2016/17:1952 av Hans Rothenberg och Erik Bengtzboe (båda M),

2016/17:2063 av Edward Riedl (M),

2016/17:2968 av Olof Lavesson m.fl. (M) yrkande 2,

2016/17:3096 av Peter Helander och Helena Lindahl (båda C) yrkande 9,

2016/17:3118 av Ola Johansson m.fl. (C) yrkandena 9 och 18,

2016/17:3192 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 38,

2016/17:3351 av Roger Hedlund och Mikael Eskilandersson (båda SD) yrkande 8 och

2016/17:3378 av Anna Kinberg Batra m.fl. (M) yrkandena 4 och 6.

Ställningstagande

Vi delar motionärernas uppfattning att arbetet med att reformera plan- och bygglagstiftningen måste fortsätta. Detta gäller inte minst mot bakgrund av den akuta bostadsbrist som råder i stora delar av landet.

Vi vill peka på att regeringen förra sommaren presenterade ett program med förslag på 22 steg för fler bostäder och att regeringen bedriver ett aktivt arbete för att förverkliga programmet. Exempelvis beslutade regeringen i mars 2017 propositionen 2016/17:151 Fler steg för en effektivare plan- och bygglag, där regeringen lämnar förslag som syftar till att göra planprocessen mer effektiv och till att fler åtgärder ska undantas från kravet på bygglov. Nyligen beslutade regeringen också att ge Boverket i uppdrag att utreda om ännu fler åtgärder kan undantas från kravet på bygglov.

Mot bakgrund av det målinriktade arbete som bedrivs anser vi att ett allmänt formulerat tillkännagivande till regeringen om en fortsatt översyn av plan- och bygglagen inte är meningsfullt. Det är även regeringens uppfattning att ett sådant arbete måste prioriteras och drivas vidare. Motionsyrkandena bör därför avslås.

2. Regional fysisk planering, punkt 2 (SD)

av Roger Hedlund (SD) och Mikael Eskilander (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2016/17:3351 av Roger Hedlund och Mikael Eskilander (båda SD)
yrkande 12 och
avslår motionerna
2015/16:267 av Caroline Szyber (KD),
2015/16:373 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 6,
2015/16:1102 av Lars Tysklind (FP),
2015/16:2019 av Markus Wiechel (SD) yrkande 9,
2016/17:1736 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 5,
2016/17:2413 av Markus Wiechel (SD) yrkande 6,
2016/17:3118 av Ola Johansson m.fl. (C) yrkande 8 och
2016/17:3192 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 21.

Ställningstagande

Vi vill se en utökad regional planering för att kunna möta behovet av nya bostäder och för att kunna säkerställa att kommunerna har den kompetens som behövs vid bostadsplaneringen. Vi välkomnar därför det arbete som pågår med att förbättra den regionala planeringen. För att snabba på byggprocessen och höja kvaliteten på uppföljningen vill vi att ett regionövergripande organ ska ta över uppföljningen av kontrollplaner. Framför allt mindre kommuner kan sakna den kompetens och erfarenhet som behövs. Vårt förslag skulle innebära

att byggprocessen underlättas för både kommunerna och byggbolagen. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

3. Regional fysisk planering, punkt 2 (C, L)

av Ola Johansson (C) och Robert Hannah (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2016/17:3118 av Ola Johansson m.fl. (C) yrkande 8 och

2016/17:3192 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 21,

bifaller delvis motionerna

2015/16:267 av Caroline Szyber (KD),

2015/16:373 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 6,

2015/16:1102 av Lars Tysklind (FP),

2015/16:2019 av Markus Wiechel (SD) yrkande 9,

2016/17:1736 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 5 och

2016/17:2413 av Markus Wiechel (SD) yrkande 6 och

avslår motion

2016/17:3351 av Roger Hedlund och Mikael Eskilandersson (båda SD) yrkande 12.

Ställningstagande

Med växande regioner och krav på en hållbar utveckling krävs en ökad helhetssyn i samhällsplaneringen. Vi välkomnar det arbete som pågår med att skapa en ny regional planering för ökad samordning och bättre bostadsförsörjning. En sådan reform skulle påtagligt förenkla och förkorta kommunernas arbete med detaljplaner. Det ankommer på regeringen att ta nödvändiga initiativ för att dessa förslag, som nu bereds i Regeringskansliet, ska bli verkliga snarast möjligt. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

4. Regional fysisk planering, punkt 2 (V)

av Lotta Johnsson Fornarve (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna
 2015/16:373 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 6 och
 2016/17:1736 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 5,
 bifaller delvis motionerna
 2015/16:267 av Caroline Szyber (KD),
 2015/16:1102 av Lars Tysklind (FP),
 2015/16:2019 av Markus Wiechel (SD) yrkande 9,
 2016/17:2413 av Markus Wiechel (SD) yrkande 6 och
 2016/17:3118 av Ola Johansson m.fl. (C) yrkande 8 och
 avslår motionerna
 2016/17:3192 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 21 och
 2016/17:3351 av Roger Hedlund och Mikael Eskilander (båda SD)
 yrkande 12.

Ställningstagande

Jag anser att Bostadsplaneringskommitténs tre huvudförslag om ökad samordning mellan olika sektorer, en regional fysisk planering och en nationell strategi för fysisk planering och bostadsförsörjning är rimliga. Dessvärre är de inte tillräckliga för att få effekt på byggandet i landets storstadsregioner. Jag hade gärna sett att kommittén gått längre. Det gäller främst förslaget om regional planering. Jag föreslår att det införs en regional fysisk planeringsnivå som bör ha en mer styrande och bindande påverkan på den kommunala planläggningen. Den regionala nivån bör kunna styra hur stort antal bostäder som varje kommun ska uppföra, antingen själva eller genom annan markägare eller bostadsexploatör. Enligt min mening bör regeringen ta initiativ för att utreda hur en sådan ordning skulle kunna genomföras. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännager för regeringen.

5. Begränsning av detaljplanekravet, punkt 3 (M, C, L, KD)

av Tuve Skånberg (KD), Ewa Thalén Finné (M), Carl-Oskar Bohlin (M), Thomas Finnborg (M), Ola Johansson (C), Mats Green (M) och Robert Hannah (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna
 2015/16:2702 av Ewa Thalén Finné m.fl. (M) yrkande 14,
 2016/17:820 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 9,

2016/17:3192 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 19 och
 2016/17:3378 av Anna Kinberg Batra m.fl. (M) yrkande 1 och
 bifaller delvis motionerna
 2015/16:2019 av Markus Wiechel (SD) yrkande 4,
 2015/16:2369 av Anders W Jonsson m.fl. (C) yrkande 8,
 2015/16:2989 av Daniel Bäckström och Anders Åkesson (båda C) yrkande 2,
 2016/17:2413 av Markus Wiechel (SD) yrkande 3,
 2016/17:2602 av Anders Åkesson och Daniel Bäckström (båda C) yrkande 2,
 2016/17:3096 av Peter Helander och Helena Lindahl (båda C) yrkande 8 och
 2016/17:3118 av Ola Johansson m.fl. (C) yrkande 10.

Ställningstagande

I proposition 2013/14:126 En enklare planprocess föreslog alliansregeringen en rad åtgärder för att förenkla plan- och bygglagen. Inriktningen på förslagen var att skapa enklare och tydligare regler samt ökad förutsägbarhet och transparens. Ett av förslagen var att kravet på detaljplan i plan- och bygglagen skulle begränsas. I stället för att i princip alltid kräva en detaljplan för ny sammanhållen bebyggelse skulle kommunerna ges ett större utrymme att bedöma i vilka fall en detaljplan krävs. Detta förslag välkomnades av aktörerna på marknaden, bl.a. eftersom kommunerna är de som är bäst lämpade att avgöra i vilka fall en detaljplan behövs. Riksdagen avslög dock regeringens förslag i denna del. Vi anser att behovet av att förenkla reglerna och förkorta tiden till byggstart kvarstår och gör att förslagen bör genomföras. Det ankommer på regeringen att återkomma till riksdagen med nödvändiga lagförslag. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

6. Överklaganderegler, punkt 4 (M, C, L, KD)

av Tuve Skånberg (KD), Ewa Thalén Finné (M), Carl-Oskar Bohlin (M), Thomas Finnborg (M), Ola Johansson (C), Mats Green (M) och Robert Hannah (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2015/16:1986 av Caroline Szyber m.fl. (KD, M, C, FP) yrkande 7,
 2015/16:2702 av Ewa Thalén Finné m.fl. (M) yrkande 10,
 2015/16:3210 av Ola Johansson m.fl. (C) yrkande 12,
 2016/17:2863 av Caroline Szyber m.fl. (KD, M, C, L) yrkandena 2–4,
 2016/17:3118 av Ola Johansson m.fl. (C) yrkandena 14 och 16,
 2016/17:3192 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkandena 20, 26 och 27,

2016/17:3347 av Caroline Szyber m.fl. (KD) yrkandena 14–17 och
2016/17:3378 av Anna Kinberg Batra m.fl. (M) yrkande 3,
bifaller delvis motionerna
2015/16:494 av Olof Lavesson m.fl. (M) yrkande 1,
2015/16:1120 av Boriana Åberg (M) yrkandena 1 och 2,
2015/16:1328 av Sofia Arkelsten m.fl. (M) yrkande 2,
2015/16:1350 av Sofia Fölster (M) yrkandena 1 och 2,
2015/16:1938 av Caroline Szyber m.fl. (KD) yrkande 7,
2015/16:2019 av Markus Wiechel (SD) yrkandena 5 och 6,
2015/16:2702 av Ewa Thalén Finné m.fl. (M) yrkande 11,
2016/17:785 av Kent Ekeröth (SD),
2016/17:976 av Sara Karlsson m.fl. (S),
2016/17:1094 av Jenny Petersson (M) yrkandena 3 och 4,
2016/17:2413 av Markus Wiechel (SD) yrkandena 4 och 5,
2016/17:2968 av Olof Lavesson m.fl. (M) yrkande 1 och
2016/17:3096 av Peter Helander och Helena Lindahl (båda C) yrkande 11 och
avslår motion
2015/16:2790 av Jan Björklund m.fl. (FP) yrkande 8.

Ställningstagande

Utvecklingen under det senaste åren vad gäller efterfrågan på nya bostäder understryker behovet att underlätta och påskynda bostadsbyggnadsprocessen i alla led. Som utskottet redovisat i sitt ställningstagande gäller sedan knappt ett år nya regler som innebär att beslut att anta, ändra eller upphäva en detaljplan eller områdesbestämmelser överklagas direkt till mark- och miljöödomstolen i första instans. Vi delar utskottets bedömning att de motionsyrkanden som härigenom blivit tillgodosedda bör avslås. Vi anser dock att det finns goda skäl att helt ta bort länsstyrelsen från instanskedjan även för överklagade beslut om bygglov. Detsamma bör enligt vår mening kunna gälla för beslut om övriga lov, förhandsbesked och tillsynsärenden. En sådan ordning skulle innebära en enhetlig instanskedja för beslut om detaljplan, områdesbestämmelser, lov, förhandsbesked och tillsyn som skulle kunna ge förutsättningar för att i ett betydande antal ärenden väsentligt begränsa tiden fram till att ett beslut får laga kraft. När frågan om att helt ta bort länsstyrelsen som överklagandeinstans senast behandlades i utskottet (2015/16:CU16) konstaterades att reformen krävde ytterligare utredning, men att regeringen klaggjort att man var beredd till fortsatta överväganden i frågan. Några sådana överväganden har dock inte kommit till stånd. Det är regeringens uppgift att ta nödvändiga initiativ för att åstadkomma detta.

Vad som anförts ovan bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

7. **Privat initiativrätt till detaljplan, punkt 5 (M, C, L, KD)**

av Tuve Skånberg (KD), Ewa Thalén Finné (M), Carl-Oskar Bohlin (M), Thomas Finnborg (M), Ola Johansson (C), Mats Green (M) och Robert Hannah (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2015/16:1986 av Caroline Szyber m.fl. (KD, M, C, FP) yrkande 8,

2015/16:1992 av Caroline Szyber och Aron Modig (båda KD),

2015/16:2702 av Ewa Thalén Finné m.fl. (M) yrkande 12,

2015/16:2790 av Jan Björklund m.fl. (FP) yrkande 6,

2015/16:3210 av Ola Johansson m.fl. (C) yrkande 10,

2016/17:3118 av Ola Johansson m.fl. (C) yrkande 11,

2016/17:3192 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 22 och

2016/17:3378 av Anna Kinberg Batra m.fl. (M) yrkande 31 och

bifaller delvis motionerna

2015/16:2019 av Markus Wiechel (SD) yrkande 2 och

2016/17:2413 av Markus Wiechel (SD) yrkande 1.

Ställningstagande

Utskottet konstaterade i sitt tillkännagivande till regeringen våren 2015 att det finns skäl att överväga möjligheten att införa en rätt till privata initiativ vid detaljplaneläggning i den svenska plan- och bygglagstiftningen. Utskottet framhöll att utgångspunkten för övervägandena bör vara att utforma förslag till regler som med ett bibehållande av grunderna i det kommunala planmonopolet ger större möjlighet för en exploitör att initiera ett planeringsarbete eller att själv bidra till att en plan tas fram som sedan kan prövas och genomföras i vanlig ordning.

Under de senaste åren har problemen med att tillräckligt snabbt genomföra planläggningen av mark som ansetts vara lämplig för exploatering ofta pekats ut som en av huvudorsakerna till ett otillräckligt bostadsbyggande. Mot den bakgrunden är det ett steg i rätt riktning att regeringen har följt utskottets tillkännagivande om att låta utreda frågan om privat initiativrätt till detaljplaner. Med anledning av den akuta bostadsbrist som råder i många av landets tillväxtregioner anser vi dock att regeringen måste påskynda utredningsarbetet och snarast möjligt återkomma till riksdagen med lagstiftning i frågan. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

8. Kortare handläggningstider, punkt 6 (M, C, L, KD)

av Tuve Skånberg (KD), Ewa Thalén Finné (M), Carl-Oskar Bohlin (M), Thomas Finnborg (M), Ola Johansson (C), Mats Green (M) och Robert Hannah (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2015/16:1938 av Caroline Szyber m.fl. (KD) yrkande 10,
2015/16:1986 av Caroline Szyber m.fl. (KD, M, C, FP) yrkande 2,
2015/16:2161 av Catharina Bråkenhielm m.fl. (S),
2015/16:2702 av Ewa Thalén Finné m.fl. (M) yrkandena 6 och 7,
2016/17:2863 av Caroline Szyber m.fl. (KD, M, C, L) yrkande 5,
2016/17:3118 av Ola Johansson m.fl. (C) yrkande 15,
2016/17:3192 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 39,
2016/17:3347 av Caroline Szyber m.fl. (KD) yrkandena 13 och 18 samt
2016/17:3378 av Anna Kinberg Batra m.fl. (M) yrkande 2.

Ställningstagande

Vi kan konstatera att regeringen har gett Boverket i uppdrag att utvärdera hur byggnadsnämnderna tillämpar reglerna i PBL om att ärenden om bygglov ska handläggas inom viss tid och att uppdraget också omfattar frågan om att avgiften ska reduceras om tidsfristen inte följs. Enligt vår mening bör det kopplas en sanktion till långsam handläggning både när det gäller anmälningsärenden och ärenden om lov och förhandsbesked. Vi anser således att regeringen snarast bör ta nödvändiga initiativ för att införa en ordning där anmälnings- och bygglovsavgiften reduceras om handläggningen inte avslutas inom föreskriven tid. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

9. Planbestämmelser som upphävs efter genomförandetiden, punkt 7 (M, C, L, KD)

av Tuve Skånberg (KD), Ewa Thalén Finné (M), Carl-Oskar Bohlin (M), Thomas Finnborg (M), Ola Johansson (C), Mats Green (M) och Robert Hannah (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna
2015/16:3210 av Ola Johansson m.fl. (C) yrkande 17,
2016/17:2863 av Caroline Szyber m.fl. (KD, M, C, L) yrkande 1,
2016/17:3192 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkandena 28–30 och
2016/17:3378 av Anna Kinberg Batra m.fl. (M) yrkande 25.

Ställningstagande

I propositionen 2013/14:126 En enklare planprocess föreslog alliansregeringen att de bestämmelser i en detaljplan som avser utformning av byggnadsverk och tomter skulle upphöra att gälla när detaljplanens genomförandetid löper ut, förutsatt att bestämmelserna reglerar ett annat område än ett sådant bebyggelseområde som är särskilt värdefullt från historisk, kulturhistorisk, miljömässig eller konstnärlig synpunkt.

Planbestämmelser om utformningen av t.ex. byggnader blir snabbt inaktuella. Genom att planbestämmelserna upphör att gälla ökar flexibiliteten för såväl kommuner som aktörer i byggbranschen och man kan gå direkt på bygglov. Vi välkomnar att frågan om vad som i framtiden ska få regleras i en detaljplan nu utreds, men de förslag som utredaren kan komma att lägga fram kan inte omfatta befintliga detaljplaner. Vi anser därför att det fortfarande finns starka skäl att genomföra alliansregeringens förslag i proposition 2013/14:126. Regeringen bör ta nödvändiga initiativ till en lagändring i enlighet med det anförda. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

10. Tillsynsbestämmelser i plan- och bygglagen, punkt 8 (V)

av Lotta Johnsson Fornarve (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2016/17:1736 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 23.

Ställningstagande

Jag anser att kommunernas arbete med att motverka olovligt boende, exempelvis i källarutrymmen eller industrifastigheter, bör förbättras. Arbetet är i dag eftersatt, bl.a. på grund av att tillsynsbestämmelserna i plan- och bygglagen är snävare än liknande bestämmelser i exempelvis miljöbalken. Jag anser därför

att regeringen bör se över plan- och bygglagen i syfte att effektivisera tillsynen avseende olovliga boenden. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

11. Planering för hållbara städer, punkt 9 (SD)

av Roger Hedlund (SD) och Mikael Eskilandersson (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2015/16:2039 av Roger Hedlund och Mikael Eskilandersson (båda SD) yrkande 16 och

2016/17:3351 av Roger Hedlund och Mikael Eskilandersson (båda SD) yrkande 25 och

bifaller delvis motionerna

2015/16:538 av Lars Tysklind (FP) yrkandena 1–3,

2015/16:1440 av Börje Vestlund (S),

2015/16:3210 av Ola Johansson m.fl. (C) yrkandena 14 och 15,

2015/16:3237 av Per Lodenius och Anders Ahlgren (båda C),

2016/17:824 av Annie Löf m.fl. (C) yrkande 51,

2016/17:953 av Pyy Niemi och Agneta Gille (båda S),

2016/17:3020 av Per Lodenius och Per-Ingvar Johnsson (båda C),

2016/17:3118 av Ola Johansson m.fl. (C) yrkandena 19 och 20 samt

2016/17:3192 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 44.

Ställningstagande

Vi anser liksom utskottet att bestämmelserna i PBL utgör en bra grund när kommunerna ska ta ställning till klimatrelaterade frågor i den fysiska planeringen på olika nivåer. Vi välkomnar också att Bostadsplaneringskommittén i sitt betänkande En ny regional planering – ökad samordning och bättre bostadsförsörjning (SOU 2015:59) föreslår en ny lag om regional planering som ska bidra till att kraven på hållbar utveckling bättre tillgodoses. Vi vill framhålla vikten av att framtida bostäder bör byggas så energieffektivt som möjligt. På så sätt beaktas miljöintresset och städernas hållbarhet för framtida generationer. Dessutom minskar boendekostnaderna. Det är regeringens uppgift att ta nödvändiga initiativ för att detta ska uppnås. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

12. Planering för hållbara städer, punkt 9 (C, L)

av Ola Johansson (C) och Robert Hannah (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2015/16:538 av Lars Tysklind (FP) yrkandena 1–3,

2015/16:3210 av Ola Johansson m.fl. (C) yrkandena 14 och 15,

2015/16:3237 av Per Lodenius och Anders Ahlgren (båda C),

2016/17:824 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 51,

2016/17:3020 av Per Lodenius och Per-Ingvar Johnsson (båda C),

2016/17:3118 av Ola Johansson m.fl. (C) yrkandena 19 och 20 samt

2016/17:3192 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 44 och

bifaller delvis motionerna

2015/16:1440 av Börje Vestlund (S),

2015/16:2039 av Roger Hedlund och Mikael Eskilandersson (båda SD) yrkande 16,

2016/17:953 av Pyy Niemi och Agneta Gille (båda S) och

2016/17:3351 av Roger Hedlund och Mikael Eskilandersson (båda SD) yrkande 25.

Ställningstagande

Den stora inflyttningen till städer och tätorter i Sverige ställer krav på en god samhällsplanering i fråga om miljö och hållbar utveckling, kollektivtrafik, bostadsbyggande samt kommunal och kommersiell service. Vi anser att det är angeläget att de gröna miljöernas betydelse för miljön och folkhälsan uppmärksammas och tillvaratas i stadsplaneringen. Vi anser också att det är viktigt att bygga energisnåla hus och att göra de hus som redan finns mer energieffektiva. Varje materialslag ska nyttjas optimalt med hänsyn tagen till dess miljöpåverkan och funktion. Det leder till minskad klimatpåverkan. Det ankommer på regeringen att vidta åtgärder för att uppnå detta. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

13. Markanvisningsfrågor, punkt 12 (SD)

av Roger Hedlund (SD) och Mikael Eskilandersson (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 12 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2015/16:2019 av Markus Wiechel (SD) yrkande 3,

2016/17:2413 av Markus Wiechel (SD) yrkande 2 och

2016/17:3351 av Roger Hedlund och Mikael Eskilander (båda SD) yrkande 15 och

avslår motionerna

2015/16:373 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 4 och

2016/17:3192 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 42.

Ställningstagande

Bostadsbristen är påtaglig i hela landet och studenter som på kort tid behöver en bostad på studieorten är särskilt utsatta. Konsekvensen av att studenter tvingas avstå från den utbildning de kommit in på kan i förlängningen få allvarlig påverkan på arbetsmarknaden. Vi föreslår därför att markanvisningar ska prioritera byggande av studentbostäder. Det är en uppgift för regeringen att ta nödvändiga initiativ. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

14. Markanvisningsfrågor, punkt 12 (V)

av Lotta Johnsson Fornarve (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 12 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2015/16:373 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 4 och

bifaller delvis motionerna

2015/16:2019 av Markus Wiechel (SD) yrkande 3,

2016/17:2413 av Markus Wiechel (SD) yrkande 2,

2016/17:3192 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 42 och

2016/17:3351 av Roger Hedlund och Mikael Eskilander (båda SD) yrkande 15.

Ställningstagande

Bostadsbrist driver upp priserna på mark. Det har fått till följd att byggherrar som av kommunen har fått tillgång till planlagd mark i syfte att bygga på den, låter bli att bygga eftersom man förväntar sig fortsatt stigande markpriser och högre avkastning på sin investering längre fram. Det är orimligt att byggbar mark härigenom inte blir bebyggd, trots att det finns ett stort behov. Jag anser att kommunerna därför bör ges möjlighet att i vissa fall återta en byggherres markanvisning. Det är regeringens uppgift att ta nödvändiga initiativ. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

15. Bygglovsbefriade åtgärder, punkt 13 (M, C, L, KD)

av Tuve Skånberg (KD), Ewa Thalén Finné (M), Carl-Oskar Bohlin (M), Thomas Finnborg (M), Ola Johansson (C), Mats Green (M) och Robert Hannah (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 13 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2015/16:1938 av Caroline Szyber m.fl. (KD) yrkande 13,

2015/16:2989 av Daniel Bäckström och Anders Åkesson (båda C) yrkande 3,

2016/17:3192 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 25,

2016/17:3347 av Caroline Szyber m.fl. (KD) yrkande 3 och

2016/17:3378 av Anna Kinberg Batra m.fl. (M) yrkande 24 och

bifaller delvis motionerna

2015/16:1453 av Johan Nissinen (SD),

2016/17:85 av Johan Nissinen (SD) och

2016/17:2256 av Markus Wiechel och Johan Nissinen (båda SD) yrkandena 1, 3 och 4.

Ställningstagande

Vi välkomnar det arbete som nu pågår med att undanta fler åtgärder från kravet på bygglov och det uppdrag som Boverket nu har fått att undersöka ytterligare åtgärder som kan undantas från kravet på bygglov. Vi anser att listan över bygglovsbefriade åtgärder bör kunna utökas än mer, exempelvis genom att större komplementbyggnader tillåts. Regeringen bör således ta ytterligare initiativ på området. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

16. Bygglovsregler för näringsverksamhet på landsbygden, punkt 14 (M, C)

av Ewa Thalén Finné (M), Carl-Oskar Bohlin (M), Thomas Finnborg (M), Ola Johansson (C) och Mats Green (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 14 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2015/16:2369 av Anders W Jonsson m.fl. (C) yrkande 9,

2015/16:2989 av Daniel Bäckström och Anders Åkesson (båda C) yrkande 1,

2016/17:820 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 10,

2016/17:823 av Kristina Yngwe m.fl. (C) yrkande 5,

2016/17:2023 av Kristina Yngwe och Eskil Erlandsson (båda C) yrkandena 2 och 3,

2016/17:2602 av Anders Åkesson och Daniel Bäckström (båda C) yrkandena 1 och 3,

2016/17:3142 av Ewa Thalén Finné m.fl. (M) yrkande 4 och

2016/17:3173 av Jonas Jacobsson Gjörtlér m.fl. (M) yrkande 18 och

bifaller delvis motionerna

2016/17:2256 av Markus Wiechel och Johan Nissinen (båda SD) yrkande 2 och

2016/17:3377 av Bengt Eliasson (L) yrkande 6.

Ställningstagande

Kravet på bygglov är redan borttaget vid uppförande av byggnader kopplade till landsbygdsföretagande och lantbruksverksamhet. Många landsbygdsföretag diversifierar dock sin verksamhet och vi menar därför att undantaget bör kunna utökas till att även gälla andra näringsverksamheter knutna till landsbygden. Vi anser att reglerna för byggande inom de areella näringarna bör ses över. Konsekvenserna av att ta bort kravet på bygglov vid ny-, om- eller tillbyggnad av djurstallar och vid inredning för djur bör övervägas. Reglerna för uppförande av ridhus bör också ses över, i syfte att förenkla för hästnäringen. Vi anser också att undantag från kravet på bygglov bör utredas för vissa andra företagslokaler på landsbygden. Det kan exempelvis handla om gårdsbutiker och lokaler för bed- and breakfast. Det är en uppgift för regeringen att ta nödvändiga initiativ. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

17. Skydd för kulturhistoriskt värdefull bebyggelse och traditionellt byggande, punkt 15 (SD)

av Roger Hedlund (SD) och Mikael Eskilandersson (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 15 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2015/16:2039 av Roger Hedlund och Mikael Eskilandersson (båda SD) yrkandena 12 och 13,

2016/17:2872 av Anders Forsberg (SD) yrkandena 1 och 2 samt

2016/17:3351 av Roger Hedlund och Mikael Eskilandersson (båda SD) yrkandena 22 och 23.

Ställningstagande

Sverige har en rik byggnadstradition som förtjänar att bevaras. Historiskt förankrade byggnadsmiljöer skapar hemkänsla och trygghet för många invånare och har en positiv inverkan på turistnäringen. Vi anser därför att det är mycket angeläget att arkitektoniskt vackra och sällsynta historiska byggnader bevaras för eftervärlden. En bevarad historisk miljö bidrar både till den allmänna trivseln och till att stärka gemenskapen hos befolkningen.

En förutsättning för att vårt kulturarv i den byggda miljön ska bevaras är att skyddsaspekterna tydligt kommer till uttryck såväl i lagstiftning som i det dagliga arbetet med åtgärder i den byggda miljön. Det skydd som finns för kulturhistoriska byggnader i plan- och bygglagen i dag inte tillräckligt. Vi anser därför att det finns skäl att se över vilka förändringar som krävs för att stärka skyddet.

Ett sätt att värna det kulturella och estetiska arvet kan vara att införa en s.k. kulturell planering som ges stöd av staten. Det är i korthet en metod som i samhällsbyggnadsfrågor sätter fokus på att genom en medborgardialog lyfta fram den unika platsens förutsättningar och historia, det lokala kulturarvet och den omgivande bebyggelsestrukturen. Arbetet bör även vara inriktat på att skapa en social känsla och en samhörighet i det aktuella området.

Vid nybyggnation i miljöer med inslag av kulturhistoriska byggnader är det viktigt att bl.a. försöka återskapa folkhemmets arkitektur i fråga om t.ex. fasadernas färg och form. Miljonprogrammets alltför dominerande påverkan på bebyggelsen i många kommuner kan på så sätt begränsas. Syftet bör vara att försöka bevara den identitet som skapas genom historiskt förankrade byggnader och att genom nybyggnation lyfta fram områdets unika geografiska och historiska förutsättningar.

Det är en uppgift för regeringen att ta nödvändiga initiativ. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

18. Riktvärden för trafikbuller, punkt 16 – motiveringen (V)

av Lotta Johnsson Fornarve (V).

Ställningstagande

Boverket har i sin rapport (dnr 4873/2016) konstaterat att det inte är de befintliga bullergränserna som leder till att det inte byggs mer. Jag delar Boverkets bedömning och anser därför att det inte finns anledning att höja riktvärdena för trafikbuller. En sådan höjning skulle enligt min mening innebära ytterligare onödiga hälsorisker för enskilda utan att det medför positiva effekter på byggandet. Jag menar i stället att arbetet med att dämpa buller vid källan behöver förstärkas. Motionerna bör därför avslås.

19. Gemensamma byggregler, punkt 17 (M, L)

av Ewa Thalén Finné (M), Carl-Oskar Bohlin (M), Thomas Finnborg (M), Mats Green (M) och Robert Hannah (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 17 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna
2015/16:2790 av Jan Björklund m.fl. (FP) yrkande 5,
2016/17:3192 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 24 och
2016/17:3378 av Anna Kinberg Batra m.fl. (M) yrkande 7 och
bifaller delvis motionerna
2015/16:2019 av Markus Wiechel (SD) yrkande 10 och
2016/17:2413 av Markus Wiechel (SD) yrkande 7.

Ställningstagande

Vi ser positivt på de initiativ till en ökad harmonisering av byggreglerna i de nordiska länderna som tagits, men anser att arbetet måste ges högre prioritet och även omfatta gemensamma byggregler i hela Europa. Ett enhetligt regelverk ger förutsättningar för att fler byggföretag bygger i Sverige och främjar konkurrens samt lägre byggpriser. Det ankommer på regeringen att ta initiativ till en harmonisering av byggreglerna.

Det vi nu anfört om gemensamma byggregler bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

20. Studentbostäder, punkt 21 (S, MP, V)

av Hillevi Larsson (S), Lars Eriksson (S), Johanna Haraldsson (S), Shadiye Heydari (S), Lotta Johnsson Fornarve (V), Rasmus Ling (MP), Faradj Koliev (S) och Eva Lindh (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 21 borde ha följande lydelse:

Riksdagen avslår motionerna

2015/16:438 av Edward Riedl (M),

2015/16:737 av Staffan Danielsson (C),

2015/16:1938 av Caroline Szyber m.fl. (KD) yrkande 14,

2015/16:1986 av Caroline Szyber m.fl. (KD, M, C, FP) yrkande 9,

2015/16:2019 av Markus Wiechel (SD) yrkande 31,

2015/16:2039 av Roger Hedlund och Mikael Eskilandersson (båda SD) yrkande 8,

2015/16:2702 av Ewa Thalén Finné m.fl. (M) yrkandena 22 och 27,

2015/16:2790 av Jan Björklund m.fl. (FP) yrkande 7,

2016/17:326 av Robert Stenkvist och Stefan Jakobsson (båda SD) yrkande 2,

2016/17:2411 av Markus Wiechel (SD) yrkande 2,

2016/17:3347 av Caroline Szyber m.fl. (KD) yrkande 27,

2016/17:3351 av Roger Hedlund och Mikael Eskilandersson (båda SD) yrkande 17 och

2016/17:3378 av Anna Kinberg Batra m.fl. (M) yrkandena 16 och 17.

Ställningstagande

Vi anser att utgångspunkten bör vara att alla nya bostäder ska vara tillgängliga och användbara även för personer med funktionsnedsättning. Som Boverket framhållit i rapporten Tekniska egenskapskrav på tillgänglighet för studentbostäder med tidsbegränsat bygglov, skulle påverkan på byggkostnaden av att ta bort de tekniska egenskapskraven bli relativt liten i förhållande till byggkostnaden som helhet och det är även osäkert om ett borttagande av kraven skulle leda till ett utökat utbud av studentbostäder. Det måste även tas i beaktande att eventuella ytterligare anpassningar av tillgänglighetskraven inte medför någon garanti för att bostäderna kommer att bebos av studenter eftersom upplåtelseform inte regleras i PBL.

Eftersom regeringen tillsatt en kommitté med uppdrag att genomföra en genomgripande översyn av Boverkets byggregler m.m., vilket även omfattar tillgänglighetskraven, anser vi att det inte finns något behov av ett tillkännagivande.

De aktuella motionerna avstyrks således.

21. Cykel- och gångvägar, punkt 22 (L)

av Robert Hannah (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 22 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2016/17:3192 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 46.

Ställningstagande

Regelverket om förändring eller upphävande av tomtindelning bygger på en avvägning mellan olika intressen. Tomtägarens önskemål om justering av tomtgränser kan i vissa fall hamna i konflikt med behovet av t.ex. infrastruktur. Särskilt i de större städerna kan konkurrensen mellan olika intressen vara mycket hård när det gäller användning av markutrymmet.

Dagens lagstiftning och dess förarbeten uppmärksammar denna aspekt när det gäller vägar. Däremot är regelverket mer otydligt när det gäller vikten av att beakta behovet av gång- och cykelvägar, för vilka ansvaret kan åvila både offentliga och privata aktörer. I många fall kan reservat för framtida vägar eller gång- och cykelstråk vara lika viktiga att uppmärksamma som den redan befintliga infrastrukturen.

Jag anser att den formella samrådsprocessen vid ärenden som gäller ändring av tomtindelning alltid ska omfatta berörda myndigheter och kommuner om ändringen kan komma att påverka infrastruktur, inklusive gång- och cykelvägar. Jag anser även att det förenklade förfarandet inte bör användas om en förändrad tomtindelning m.m. innebär att utrymmet för vägar, inklusive gång- och cykelvägar, påverkas negativt. Det är viktigt att behovet av gång- och cykelvägar respektive behovet av vägar för motortrafik beaktas på ett likvärdigt sätt.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

22. Boverkets byggregler för energihushållning, punkt 23 (M)

av Ewa Thalén Finné (M), Carl-Oskar Bohlin (M), Thomas Finnborg (M) och Mats Green (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 23 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna
 2015/16:2702 av Ewa Thalén Finné m.fl. (M) yrkande 36 och
 2016/17:3378 av Anna Kinberg Batra m.fl. (M) yrkande 35 och
 avslår motionerna
 2015/16:726 av Jan Lindholm (MP),
 2015/16:2019 av Markus Wiechel (SD) yrkandena 17–20,
 2016/17:2416 av Markus Wiechel (SD) yrkandena 2–4 och
 2016/17:3271 av Penilla Gunther (KD) yrkandena 1 och 2.

Ställningstagande

Vi anser att incitamentsstrukturen för energieffektiviserande åtgärder bör undersökas. Detta mot bakgrund av att det finns många studier, både nationella och internationella, som visar att energieffektiviseringsåtgärder genomförs i lägre omfattning än vad som är privat- och företagsekonomiskt lönsamt. En utredning bör avse om och hur incitamentsstrukturen för inblandade aktörer kan förbättras, exempelvis genom att se över s.k. delade incitament. Det är regeringens uppgift att ta nödvändiga initiativ. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

23. Serietillverkade hus, punkt 25 (M, L, KD)

av Tuve Skånberg (KD), Ewa Thalén Finné (M), Carl-Oskar Bohlin (M),
 Thomas Finnborg (M), Mats Green (M) och Robert Hannah (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 25 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna
 2015/16:2790 av Jan Björklund m.fl. (FP) yrkande 4,
 2016/17:3192 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 23 och
 2016/17:3378 av Anna Kinberg Batra m.fl. (M) yrkande 30 och
 bifaller delvis motionerna
 2015/16:2019 av Markus Wiechel (SD) yrkande 21 och
 2016/17:2416 av Markus Wiechel (SD) yrkande 5.

Ställningstagande

Sverige behöver få fram fler bostäder till rimliga priser och en mer industrialiserad byggprocess än i dag. Det måste därför bli möjligt att bygga billigare. Fler hus än i dag ska kunna byggas med standardiserade komponenter och fler typgodkända hus, inte minst flerbostadshus, måste kunna byggas i hela landet. Typgodkända hustyper bör kunna medföra bl.a. att byggkostnaderna pressas effektivt och att handläggningstiden vid

bygglovsärenden förkortas eftersom varje kommunal byggnadsnämnd inte skulle behöva detaljgranska serietillverkade hus.

Utredningen om bättre konkurrens för ökat bostadsbyggande beskriver att större volymer och möjligheter att bygga bostäder för hela landet skulle kunna underlätta för utländska byggtreprenörer att etablera sig och/eller lämna anbud vid allmännyttans upphandling av bostäder.

Boverket har fått i uppdrag att ta fram förslag för en enhetlig bedömning av byggnadsverk som i allt väsentligt är likadant utformade. Boverket kommer att redovisa sitt uppdrag i juni 2017. Vi anser att det är angeläget att regeringen därefter påskyndar arbetet och omgående återkommer med lagförslag.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

24. Fri tillgång till bygg- och anläggningsstandarder, punkt 26 (C)

av Ola Johansson (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 26 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkänner detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2015/16:3210 av Ola Johansson m.fl. (C) yrkande 16.

Ställningstagande

Vid handläggning av bygglov ska kommunerna eftersträva kort, enkel och generös handläggning. I tillväxtkommuner bör det finnas en markberedskap så att fler och mindre byggföretag kan konkurrera med de stora byggföretagen. Ett sätt att minska kostnader för byggande och förbättra konkurrensen är att göra bygg- och anläggningsstandarder (SIS eurokoder), föreskrifter och allmänna råd fritt tillgängliga för alla. Det nu gällande avtalet med SIS löper endast på fem år och det är angeläget att frågan om förlängning hanteras så snart som möjligt. Det är regeringens uppgift att ta nödvändiga initiativ. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

25. Tidsbegränsade bygglov m.m., punkt 27 (M, C)

av Ewa Thalén Finné (M), Carl-Oskar Bohlin (M), Thomas Finnborg (M), Ola Johansson (C) och Mats Green (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 27 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2015/16:3245 av Johanna Jönsson m.fl. (C) yrkande 9 och

2016/17:820 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 12 och
avslår motionerna

2016/17:1162 av Helene Petersson i Stockaryd (S) och

2016/17:3351 av Roger Hedlund och Mikael Eskilandersson (båda SD)
yrkande 6.

Ställningstagande

Sverige lider av bostadsbrist, och byggandet måste komma igång i stor skala. Bristen på bostäder försvårar integrationen och innebär stora utmaningar lokalt. Dessutom bor just nu tusentals människor kvar på dyra upphandlade asylboenden utan sysselsättning, trots att de fått uppehållstillstånd och borde kunna påbörja sin etablering i Sverige.

Det krävs stora och långsiktiga reformer för ett ökat bostadsbyggande. Men för att bostäder tillräckligt snabbt ska kunna växa fram krävs också kortsiktiga satsningar på t.ex. tidsbegränsade bygglov. Riksdagen har beslutat om ändringar i PBL som under en begränsad tid utökar möjligheterna att uppföra bostäder med tidsbegränsade bygglov. Detta är ett steg i rätt riktning, men regeringen bör återkomma med lagförslag som är avsedda att göra lättnaderna i dessa krav permanenta.

Svenska städer tillhör de mest konkurrenskraftiga, innovativa och miljövänliga i världen. Det bör ske en reglerändring som gör det enklare att ordna kulturevenemang, försäljning av mat och dryck och annan verksamhet som bidrar till ett mer dynamiskt gatuliv i staden. Det är regeringens uppgift att ta nödvändiga initiativ i frågan.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

26. Tidsbegränsade bygglov m.m., punkt 27 (SD)

av Roger Hedlund (SD) och Mikael Eskilandersson (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 27 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2016/17:3351 av Roger Hedlund och Mikael Eskilandersson (båda SD)
yrkande 6 och

avslår motionerna

2015/16:3245 av Johanna Jönsson m.fl. (C) yrkande 9,

2016/17:820 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 12 och
2016/17:1162 av Helene Petersson i Stockaryd (S).

Ställningstagande

I dag missbrukas systemet med tillfälliga bygglov för att upprätta långvariga lösningar för asylboenden. Enligt rättspraxis måste åtgärden avse ett tillfälligt behov, exempelvis i samband med att en skola byggs om och eleverna tillfälligtvis måste inhysas någon annanstans. Ett annat exempel är när antalet elever utökas under en begränsad tidsperiod och kommunen behöver tillgodose detta genom tillfälliga åtgärder.

Det är också viktigt att kommunen i prövningen av tidsbegränsade lov beaktar de allmänna och/eller enskilda intressen som påverkas när lovet beviljas, särskilt eftersom tidsbegränsade lov får ges för en användning som strider mot detaljplan. Ett tillfälligt asylboende som sträcker sig flera år framöver kan inte anses rymmas inom ramen för temporärt tillstånd. Existerande regler behöver skärpas för att upprätthålla syftet med reglerna om tidsbegränsade bygglov. Vi föreslår därför att regeringen bör återkomma till riskdagen med lagförslag som skärper reglerna för tidsbegränsade bygglov.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

27. Bostadsnära centrumläggningar och etablering av externa köpcentrum, punkt 28 (V)

av Lotta Johnsson Fornarve (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 28 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkänner detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2016/17:1736 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 27 och

2016/17:1986 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkandena 3 och 4.

Ställningstagande

Etableringen av externa köpcentrum är en miljöfråga, en jämlikhetsfråga och en jämställdhetsfråga. Det är de utan bil i samhället som drabbas medan bilägarna, som till övervägande del är män, ökar sin tillgänglighet. Införande av externhandelscentrum kring våra städer bidrar till en infrastruktur som inte är jämställd.

Kommuner saknar ofta samordning och övergripande konsekvensutredningar för handelns utveckling. Ur ett miljö- och klimatperspektiv är det inte hållbart att etablera verksamheter som bygger på bilen som

transportmedel. Externa affärscentrum medför att fler stimuleras att använda bilen och att resorna blir allt längre. Det i sin tur medför ökad miljöbelastning med buller, resursförbrukning, barriäreffekter från nya vägar, ökad energiförbrukning samt utsläpp av hälso- och klimatstörande ämnen.

Det numera nedlagda Glesbygdsverket gjorde en sammanställning som visade att utbyggnad av externhandel är en viktig orsak till att allt fler affärer stänger både i städer och på landsbygden. Verket krävde därför ett tillfälligt stopp för utbyggnaden. De befintliga stadskärnorna bör utvecklas hållbart och transportsnålt. Regeringen bör återkomma med lagförslag om att i PBL införa begränsande bestämmelser rörande detaljhandelsanläggningar i externa lägen. I avvaktan på lagändringar angående detaljhandelsanläggningar i externa lägen bör ett moratorium för externa köpcentrum omgående införas.

Alla medborgare ska ha tillgång till god service i sin närhet, såväl offentlig som privat. Det är därför viktigt att bostadsnära centrum tillhandahåller god offentlig och privat service.

Under senare år har många centrumanläggningar privatiserats, i synnerhet i Stockholm. I takt med att kommunen inte längre äger och förvaltar de bostadsnära centrumen har det privata vinstintresset tagit överhanden. Hyresnivåer har generellt höjts vilket fått till följd att många mindre butiker har tvingats stänga. Samtidigt har många myndigheters lokalkontor och kommunala verksamheter flyttat. Servicenivån har i många bostadsnära centrum försämrats kraftigt. Många privatägda bostadsnära centrum kan av de boende upplevas som slitna, nedgångna och dåligt underhållna.

Trots att dessa centrumanläggningar utgör en så viktig del av stadsmiljön, en plats där många dagligen uträttar sina ärenden, är det ofta svårt för lokala politiker att åtgärda problemen. Det behöver utredas huruvida fler verktyg och sanktioner, såsom exempelvis böter riktade mot fastighetsägare som inte sköter sina centrumanläggningar, skulle vara ett effektivt sätt att få bukt med problemet. Regeringen bör därför tillsätta en utredning med uppdrag att se över hur kommunerna ska kunna ställa krav på privata centrumägare i syfte att säkerställa god service till medborgarna i bostadsnära centrumanläggningar.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

28. Tillgänglighetsfond, punkt 30 (KD)

av Tuve Skånberg (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 30 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2016/17:3347 av Caroline Szyber m.fl. (KD) yrkande 20 och

bifaller delvis motion
2016/17:1950 av Hans Rothenberg (M) yrkande 2.

Ställningstagande

Alliansregeringen genomförde flera reformer som ger större handlingsfrihet i utformandet av bostäder. Bland annat avskaffades kravet på hiss för vindslägenheter upp till 35 kvm. Syftet med dylika reformer är att uppnå en standard som bättre motsvarar vad bostadskonsumenter efterfrågar för modern boendestandard än vad som är fallet i dag. Dagens byggregler för hur invändiga mått i bostäder ska uppnås fördyrar byggprojekt och motsvarar inte vad bostadskonsumenter efterfrågar.

Krav som avser att anpassa lägenheter för funktionsnedsättningar verkar på samma sätt och leder till stora ytor med standardmått som i flera delar måste säkras för att godkännas. I stället för dyra, generella standardmått i bostadsutformningen bör lösningar som anpassas efter individen eftersträvas. Personer med funktionsnedsättningar kan ha olika behov som till och med står i konflikt med varandra. För att bättre tillmötesgå individuella behov kan en fond skapas för att finansiera tillgänglighetsanpassning av boende. Finansiering av fonden kan göras av byggföretagen utifrån de vinster som ett utökat handlingsutrymme i utformning skapar. Därmed kan ett flertal fördyrande krav som i dag dikterar bostäders utformning avskaffas. Boverket bör i samband med inrättandet av en fond för individuell anpassning av bostäder ges i uppdrag att revidera dagens regler för bostadsutformning i syfte att reducera dem. Uppdraget bör göras i samråd med företrädare från byggbranschen.

Det är ett uppdrag för regeringen att ta nödvändiga initiativ. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

29. Gatukostnader, punkt 32 (M, KD)

av Tuve Skånberg (KD), Ewa Thalén Finné (M), Carl-Oskar Bohlin (M), Thomas Finnborg (M) och Mats Green (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 32 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna
2016/17:3142 av Ewa Thalén Finné m.fl. (M) yrkande 5 och
2016/17:3347 av Caroline Szyber m.fl. (KD) yrkande 10.

Ställningstagande

I samband med att en kommun vill rusta upp eller uppgradera en gata eller allmän plats finns möjligheten att efter samråd med villaägare vars tomter

angränsar till gatan, belasta dem med kostnaderna för upprustningen. Det kan finnas situationer då det är försvarbart att fastighetsägare står för hela eller delar av gatukostnaderna, exempelvis i samband med nyexploateringar. I dessa situationer är sambandet mellan kostnaden och den nytta fastighetsägaren får av vägen tydlig. I många fall undviker kommuner att belasta enskilda eller minimerar kostnaderna genom att t.ex. inte asfaltera vägar med låg trafikbelastning. I 37 av landets 290 kommuner har man emellertid etablerat en praxis där enskilda återkommande belastas med belopp för gatukostnader som får mycket stora konsekvenser för privatekonomin.

Gatukostnader kan innebära kostnader på hundratusentals kronor för småhusägare som bor nära en väg som rustas upp eller byggs. Särskilt drabbade riskerar småhusägare med stora tomter att bli då man kan få betala både för befintlig byggnad och framtida byggrätter.

Reglerna behöver förändras, vilket var anledningen till att alliansregeringen uppdrog åt Plangenomförandeutredningen att komma med förslag på lösning i frågan. Vi anser att de lösningar som redovisas i Ett effektivare plangenomförande (SOU 2012:91) är framkomliga och har efter maktskiftet efterlyst att detta formuleras i proposition. Regeringen har dock valt att ta fasta på en annan lösning i utredningen som vi tillsammans med tunga remissinstanser inte ser som framkomlig. Förfarandet att inte använda samråd gör enskilda maktlösa och riskerar att välta tillvaron för många om det genomförs.

Vi anser mot bakgrund av vad som anförts att reglerna om gatukostnader bör ses över. Det är regeringens uppgift att ta nödvändiga initiativ. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

30. Tillfälligt undantag från PBL, punkt 33 (KD)

av Tuve Skånberg (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 33 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2016/17:3347 av Caroline Szyber m.fl. (KD) yrkande 4 och

bifaller delvis motion

2015/16:1869 av Katarina Brännström (M).

Ställningstagande

Kommunerna har stora möjligheter att ta initiativ som ger fler bostäder men detta är inte tillräckligt. Regeringen behöver också utifrån dagens behov av bostäder vidta ett antal steg för en storskalig satsning på nya bostadsområden.

Utbudet av villor ligger i dag på den lägsta nivån sedan internetsajten Hemnet inledde sina mätningar för snart tio år sedan. Marknaden har halverats sedan 2008. Bristen på villor medför att bostadskedjan stelnar. Presumptiva villaköpare bor kvar i för små lägenheter som i sin tur inte frigörs.

Den förra bostadsministern Stefan Attefall formulerar i Fastighetsägarnas rapport En ny social bostadspolitik ett antal steg för en storskalig satsning på nya bostadsområden. Det första steget är att möjliggöra tidsbegränsade undantag eller avvikelser från regler i PBL som står i vägen för bostadsbebyggelse. Förslaget gäller undantag från kraven om allmänna intressen i 2 kap., detaljplanekravet i 4 kap., kraven på byggnader, andra anläggningar, tomter, allmänna platser och områden för andra anläggningar än byggnader i 8 kap., kravet på planenlighet, reglerna om bygglov och reglerna om byggprocessen. Jag anser mot bakgrund av detta att regeringen bör återkomma med lagförslag som möjliggör tillfälliga undantag från PBL i fler situationer än den som föreslås i den beslutade lagrådsremissen. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Motioner från allmänna motionstiden 2015/16

2015/16:267 av Caroline Szyber (KD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Bostadsplaneringskommitténs förslag bör verkställas enligt tidsplan och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:373 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V):

4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att kommunerna bör ges möjlighet att återta en byggherres markanvisning och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en regional nivå för fysisk planering och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:438 av Edward Riedl (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att göra en översyn med avsikten att ytterligare förenkla byggreglerna för studentbostäder och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:494 av Olof Lavesson m.fl. (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att länsstyrelsen ska tas bort som överklagandeinstans och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:534 av Erik Andersson och Maria Malmer Stenergard (båda M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ändra plan- och bygglagen (2010:900) så att privat verksamhet som är offentligt finansierad inom utbildning och sjukvård ges rätt att erhålla bygglov samt bedriva verksamhet på mark med benämningen kvartersmark för allmänt ändamål, och riksdagen tillkännager detta för regeringen.

2015/16:538 av Lars Tysklind (FP):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att i samhällsplaneringen lägga stor vikt vid gröna lungor, som trädgårdar, parker och andra stadsnära grönområden, för ökad folkhälsa och bättre miljö och tillkännager detta för regeringen.

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om fritidsodlingens betydelse för hälsa, rekreation och stadsmiljö och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att uppmärksamma samhällskostnaderna för utebliven fysisk aktivitet som en följd av brist på lättillgängliga grönområden och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:726 av Jan Lindholm (MP):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om förslaget om nya byggregler och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:737 av Staffan Danielsson (C):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förenkla regelverken för bostadsbyggande, främst för studentbostäder, och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:943 av Erik Andersson (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att genomföra försöksprojekt med fria detaljplaner och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:1095 av Jan R Andersson och Mikael Cederbratt (båda M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en förenklad planprocess för campingplatser och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:1102 av Lars Tysklind (FP):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att cykel som transportmedel ska beaktas i framtida regional planering och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:1120 av Boriana Åberg (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa en avgift för överklagande av detaljplan eller bygglov och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att införa ett kostnadsansvar för den förlorande parten i ett överklagandemål och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:1315 av Jimmy Ståhl (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa radonmätning i energideklarationen och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:1328 av Sofia Arkelsten m.fl. (M):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda möjligheterna till ändringar i plan- och bygglagen på så vis att en administrativ avgift kan tas ut för varje enskilt överklagande och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda möjligheterna till fortsatta förenklingar i plan- och bygglagen i syfte att minska byråkratiska hinder som förlänger byggprocessen och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:1350 av Sofia Fölster (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ta bort länsstyrelserna som överklagningsinstans i plan- och byggärenden och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att avgiftsbelägga överklagan på bygglov och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:1440 av Börje Vestlund (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om stadsodling och koloniträdgårdar och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:1453 av Johan Nissinen (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa liknande regler för båtboende i Sverige som finns i Danmark och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:1538 av Lars Hjalmered (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om förenklade byggregler och kortare handläggningstider för att öka bostadsbyggandet och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:1658 av Erik Bengtzboe (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över tillämpningen av plan- och bygglagen och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:1869 av Katarina Brännström (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om temporärt undantag från lagar och regler för byggande av fler bostäder och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:1938 av Caroline Szyber m.fl. (KD):

7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att åstadkomma en effektivare prövningsordning och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skapa incitament för kommunerna att snabbare handlägga bygglovsärenden genom reduktioner av bygglovsavgiften och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att expandera listan för bygglovsbefriade åtgärder kraftigt och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att underlätta boendemöjligheterna för studenter och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:1986 av Caroline Szyber m.fl. (KD, M, C, FP):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa nya och kortade tidsgränser för kommunernas och länsstyrelsernas handläggning och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förenkla kommunernas beslutsprocess vid antagande av och förändring inom detaljplaner och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förändra möjligheter att överklaga byggbeslut och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa en privat initiativrätt till detaljplaner och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av att utreda ytterligare anpassningar av tillgänglighetskrav och pröva andra lättnader i byggregler för studentbostäder och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:1992 av Caroline Szyber och Aron Modig (båda KD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Göteborg bör vara försökskommun i utredningen om privat initiativrätt för detaljplaner och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:2019 av Markus Wiechel (SD):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillåta privat initiativrätt och tillkännager detta för regeringen.

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda möjligheten till ökade kostnader för obebyggd mark och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förkorta plan- och byggprocessen och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att mark- och miljödombstolen ska bli första överklagandeinstans och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa en avgift för överklagande av plan- och bygglovsärenden och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om bullerreglering och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en regional, snarare än kommunal, bostadsplanering och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om gemensamma byggregler och tillkännager detta för regeringen.
17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om energieffektiviseringssystem och tillkännager detta för regeringen.
18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om energiklassningssystem och tillkännager detta för regeringen.
19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett tydliggörande av energipåverkan och tillkännager detta för regeringen.
20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om zonindelning för energihushållning och tillkännager detta för regeringen.
21. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om typgodkännande för hustyper och tillkännager detta för regeringen.
22. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om avskaffad byggfelsförsäkring och tillkännager detta för regeringen.
31. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om tillfälliga bostäder och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:2039 av Roger Hedlund och Mikael Eskilandersson (båda SD):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att fortsätta att utreda möjligheterna att förenkla plan- och bygglagen och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om enklare krav för studentbostäder och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om stärkt skydd för historiska byggnader i plan- och bygglagen och tillkännager detta för regeringen.

13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa en kulturell planering och tillkännager detta för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om energieffektivt boende och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:2099 av Erik Bengtzboe (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över en lättnad av byggnormer för att möjliggöra mer byggande av små och billiga bostäder och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:2161 av Catharina Bråkenhielm m.fl. (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att göra en översyn om att korta handläggningstiderna vid överklagande av kommunala planärenden och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:2369 av Anders W Jonsson m.fl. (C):

8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa enklare regler för byggande utanför detaljplanelagt område och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utöka dagens undantag från krav på bygglov vid uppförande av byggnader kopplat till lantbruksverksamhet och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:2702 av Ewa Thalén Finné m.fl. (M):

5. Riksdagen ställer bakom det som anförs i motionen om att utreda åtgärder i syfte att korta processen till byggstart med upp till ett år och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa nya och kortade tidsgränser för kommunernas och länsstyrelsernas handläggning och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ansökningsavgiften för bygglov ska reduceras om kommunerna inte håller tidsgränsen för handläggningen och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förenkla kommunernas beslutsprocess vid antagande av och förändring inom detaljplaner, att kommunerna under givna förutsättningar ska kunna besluta om det behövs detaljplan samt att vissa planbestämmelser i detaljplan inte längre ska gälla efter genomförandetidens utgång och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att kravet på startbesked för byggstart tas bort ut plan- och bygglagen och tillkännager detta för regeringen.

10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förändra möjligheter att överklaga byggbeslut i syfte korta ned processen från idé till färdigt hus och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att instansordningen vid överklaganden måste effektiviseras och att länsstyrelserna tas bort som överklagandeinstans för bygglov, detaljplan och områdesbestämmelser.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa en privat initiativrätt till detaljplaner och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ändra tidsbegränsningarna i byggloven från nuvarande tio plus fem år till 15 år, med viss möjlighet till förlängning och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda möjligheten till juridiskt förstärkt översiktsplan och avskaffande av krav på detaljplan och tillkännager detta för regeringen.
22. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av att utreda ytterligare anpassningar av tillgänglighetskrav och pröva andra lättnader i byggregler för studentbostäder och tillkännager detta för regeringen.
27. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att de förenklade reglerna för byggnation av studentbostäder ska gälla samtliga nya bostäder under 35 kvadratmeter och tillkännager detta för regeringen.
33. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förenkla byggreglerna ytterligare och tillkännager detta för regeringen.
36. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att undersöka incitamentsstrukturen för energieffektiviserande åtgärder och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:2790 av Jan Björklund m.fl. (FP):

4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om möjligheten att få hus förhandsgodkända enligt byggnormer och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om gemensamma nordiska byggregler och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa en privat initiativrätt till detaljplaner och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om snabbspår för plan- och bygglovsärenden gällande äldreboenden och studentbostäder och tillkännager detta för regeringen.

8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om instansordningen för överklaganden och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:2989 av Daniel Bäckström och Anders Åkesson (båda C):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av att göra en översyn av plan- och bygglagen som befrämjar arbetstillfällen, entreprenörskap och näringsverksamhet på landsbygden, och riksdagen tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om regelförenklingspaketet för utomplansbestämmelser och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av att utreda fler bygglovsbefriade åtgärder inom detaljplanelagt område som möjliggör utveckling och start av näringsverksamhet, och riksdagen tillkännager detta för regeringen.

2015/16:3210 av Ola Johansson m.fl. (C):

7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att höjda riktvärden för utomhusbuller bör gälla för studentbostäder, 65 dBA ekvivalent ljudnivå vid bostadsbyggnadens fasad, och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att fortsätta med nationella regelförenklingar och genomföra en försöksverksamhet där kommuner tillåts pröva möjligheter att förkorta, förändra och förenkla plan- och bygglovsprocesserna, samt införa enklare regler för byggande utanför detaljplanelagt område, och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att med bibehållet kommunalt ansvar för översiktsplanering, planbeslut och bostadsförsörjning utreda hur regler kan utformas om privat initiativrätt när detaljplaner ska tas fram och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka den sökandes rätt genom omvänd bevisbörda så att ansvaret ligger hos myndigheten att kunna påvisa att ett ärende strider mot lagstiftningen och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att på ett kraftfullt sätt verka för fossiloberoende transporter, hälsa, social, ekonomisk och ekologisk hållbarhet i planeringen och tillkännager detta för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att prioritera energieffektivt byggande med hållbara material och med metoder som

ger minsta möjliga miljöpåverkan vid byggande och tillkännager detta för regeringen.

16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att bygg- och anläggningsstandarder (SIS eurokoder) som myndigheten hänvisar till i sina regelverk, föreskrifter och allmänna råd ska vara fritt tillgängliga för alla och tillkännager detta för regeringen.
17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att underlätta för kommuner att göra förändringar i en detaljplan sedan genomförandetiden gått ut i syfte att öka tillgänglighet till bostäder och tillkännager detta för regeringen. Motivering

2015/16:3237 av Per Lodenius och Anders Ahlgren (båda C):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge Boverket i uppdrag att i sina rekommendationer skriva fram att ytor för idrottslig aktivitet ska vara en naturlig del av kommunernas samhällsplanering och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:3241 av Anna Kinberg Batra m.fl. (M):

27. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av ändrade byggregler för att förbättra integrationen och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:3245 av Johanna Jönsson m.fl. (C):

9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda modulboenden och tillfälliga bygglov som ett sätt att snabbt lösa den akuta bostadsbristen för nyanlända och tillkännager detta för regeringen.

Motioner från allmänna motionstiden 2016/17

2016/17:85 av Johan Nissinen (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa liknande regler för båtboende i Sverige som finns i Danmark och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:326 av Robert Stenkvist och Stefan Jakobsson (båda SD):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att erforderliga lagändringar bör göras avseende byggandet av studentbostäder och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:712 av Lars Hjälmered (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en förenklad planprocess och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om förenklade byggregler och ändrade strandskyddsregler och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:785 av Kent Ekeröth (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om överklagan när det gäller asylboenden och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:820 av Annie Lööf m.fl. (C):

9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa enklare regler för byggande utanför detaljplanelagt område och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utöka dagens undantag från krav på bygglov vid uppförande av byggnader kopplade till lantbruksverksamhet och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förenkla regler för verksamhet som bidrar till ett mer dynamiskt gatuliv i städer och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:823 av Kristina Yngwe m.fl. (C):

5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över plan- och bygglagen gällande bygglov i syfte att anpassa bestämmelsen till den mängd olika näringsverksamheter som i dag förekommer på ett modernt jordbruk och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:824 av Annie Lööf m.fl. (C):

51. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att synliggöra och inkludera ekosystemtjänsters värde i samhällsplanering och näringslivsutveckling och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:953 av Pyry Niemi och Agneta Gille (båda S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att ändra i PBL och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:976 av Sara Karlsson m.fl. (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över reglerna för överklaganden enligt plan- och bygglagen och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:1094 av Jenny Petersson (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en utredning av åtgärder i syfte att markant korta processen till byggstart och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förenkla byggreglerna i syfte att mer byggs, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att kostnader för överklaganden av detaljplaner och bygglov bör ses över, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en avgift för överklaganden av detaljplaner och bygglov bör ses över och införas, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2016/17:1162 av Helene Petersson i Stockaryd (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att samma regler som gällde för byggnaden vid ursprungsuppörandet bör gälla vid flytt och nyuppställning av byggnad som haft tillfälligt bygglov och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:1262 av Jesper Skalberg Karlsson (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över hur bygglov kan göras mer ändamålsenliga för etablering av vindkraftsparker och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:1281 av Jesper Skalberg Karlsson (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över byggnormerna för byggande av bostäder och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:1475 av Boriana Åberg (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förenkla byggandet av bostäder och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:1552 av Tina Ghasemi (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att fler förenklingar behöver genomföras i plan- och bygglagen och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:1736 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V):

5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en regional nivå för fysisk planering och tillkännager detta för regeringen.

23. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör se över plan- och bygglagen i syfte att effektivisera tillsynen avseende olovliga boenden och tillkännager detta för regeringen.
27. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det bör tillsättas en utredning med uppdrag att se över hur kommunerna ska kunna ställa krav på privata centrumägare i syfte att säkerställa god service till medborgarna i bostadsnära centrumanläggningar, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2016/17:1802 av Karin Svensson Smith (MP):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska återkomma med ett förslag till ändring i PBL som ska förtydliga att kommuners planmonopol är förenat med ett ansvar att garantera tillgänglighet i vid mening till och från övrig infrastruktur vid nybyggnation i stället för enbart parkeringsplatser och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:1950 av Hans Rothenberg (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en översyn bör göras av Boverkets byggregler (BBR) i syfte att minimera skillnader i bedömning av desamma kommuner emellan samt med det övergripande målet att förenkla för de byggande och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att inrätta en modell med tillgänglighetsfond för att tillgodose tillgänglighetskraven i BBR och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:1952 av Hans Rothenberg och Erik Bengtzboe (båda M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheterna att kunna bygga flexibla lägenhetslösningar i syfte att minska bostadsbristen i storstäderna och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:1986 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det i plan- och bygglagen bör införas begränsande bestämmelser om detaljhandelsanläggningar i externa lägen och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det i avvaktan på lagändringar angående detaljhandelsanläggningar i externa lägen omgående bör införas ett moratorium för externa köpcentrum och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:2009 av Solveig Zander (C):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utvidga kravet på enkelt avhjälpna hinder till att också omfatta i eller i anslutning till entréer och trapphus i flerbostadshus och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda ett nationellt system för tillgänglighetsmärkning av flerbostadshus och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda möjligheterna att förbättra utformningen av miljörum och sopkärl och utveckla tekniska lösningar för avfallshantering som underlättar för personer med nedsatt funktionsförmåga, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2016/17:2023 av Kristina Yngwe och Eskil Erlandsson (båda C):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över reglerna som gäller vid nybyggnationer och ombyggnationer och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att bygglov för ombyggnation av byggnader på lantbruksfastigheter bör tas bort och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:2063 av Edward Riedl (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att minska regelbördan vid bostadsbyggande och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:2256 av Markus Wiechel och Johan Nissinen (båda SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ta bort bygglovshanteringen för kommuner på industrimark och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en förenklad hantering av bygglov för lantbrukare och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över de förändringar som gjorts efter att bygglovshanteringen i nämnda fall tagits bort från kommunerna och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att reformera tillståndskravet om Attefallshus och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:2411 av Markus Wiechel (SD):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om tillfälliga bostäder och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:2413 av Markus Wiechel (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillåta privat initiativrätt och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda möjligheten till ökade kostnader för obebyggd mark och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förkorta plan- och byggprocessen och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att mark- och miljödomstolen ska bli första överklagandeinstans och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa en avgift för överklagande av plan- och bygglovsärenden och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en regional snarare än kommunal bostadsplanering och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om gemensamma byggregler och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om avskaffad byggförsäkring och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:2416 av Markus Wiechel (SD):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett energiklassningssystem och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett tydliggörande av energipåverkan och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om zonindelning för energihushållning och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om typgodkännande av hustyper och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:2431 av Markus Wiechel (SD):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om bullerreglering och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:2602 av Anders Åkesson och Daniel Bäckström (båda C):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av att göra en översyn av plan- och bygglagen som befrämjar arbetstillfällen, entreprenörskap och näringsverksamhet på landsbygden och tillkännager detta för regeringen.

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om regelförenklingspaketet för utomplansbestämmelser och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av att utreda fler bygglovsbefriade åtgärder inom detaljplanelagt område som möjliggör utveckling och start av näringsverksamhet och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:2863 av Caroline Szyber m.fl. (KD, M, C, L):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att bestämmelserna i den detaljplan som avser utformning av byggnadsverk och tomter ska upphöra att gälla när detaljplanens genomförandetid löpt ut, förutsatt att bestämmelserna reglerar ett annat område än ett sådant område som är särskilt värdefullt från historisk, kulturhistorisk, miljömässig eller konstnärlig synpunkt, och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att länsstyrelserna inte längre ska vara instansnivå vid alla bygglovsansökningar och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att begränsa den sakägarkrets som har rätt att överklaga bygglovs- och detaljplanebeslut och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda effekten av införande av en avgift vid överklagande av detaljplaner och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa en tidsfrist för överklaganden och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:2872 av Anders Forsberg (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Boverket bör få i uppdrag att utreda hur direktiven vid nybyggnation bättre kan beakta värdet av s.k. traditionell arkitektur och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka skyddet av kulturhistoriska byggnader och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:2916 av Markus Wiechel (SD):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om bullerreglering och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:2968 av Olof Lavesson m.fl. (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att länsstyrelsen ska tas bort som överklagandeinstans och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regleringsbrev till länsstyrelserna ska peka ut bostadsbyggande som en prioriterad uppgift och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:3020 av Per Lodenius och Per-Ingvar Johnsson (båda C):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att snarast se över hur idrott kan ges mer utrymme i samband med nybyggnation och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:3073 av Ola Johansson och Helena Lindahl (båda C):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge lämplig myndighet i uppdrag att inkomma med förslag på genomförande av ett regelverk med krav på radonmätning vid hustransaktioner eller fastighetsöverlåtelser och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:3096 av Peter Helander och Helena Lindahl (båda C):

8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att enklare regler för byggande utanför detaljplanelagt område bör införas och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att minska kostnaderna och snabba på byggprocessen genom fortsatta nationella regelförenklingar och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för en effektivare handläggning av myndigheter vid bygglov och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:3118 av Ola Johansson m.fl. (C):

7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om höjda riktvärden för utomhusbuller och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka planeringssamverkan mellan kommuner, regioner och landsting i samhällsplaneringen och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att fortsätta med nationella regelförenklingar och genomföra kommunal försöksverksamhet för att förkorta, förändra och förenkla byggprocesser och tillkännager detta för regeringen.

10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa enklare regler för byggande utanför detaljplanlagt område och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda hur regler om privat initiativrätt kan utformas med bibehållet kommunalt ansvar för översiktsplanering, planbeslut och bostadsförsörjning och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka den sökandes rätt genom omvänd bevisbörda, så att ansvaret ligger hos myndigheten att kunna påvisa att ett ärende strider mot lagstiftningen, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa en maximal handläggningstid för överklagande och tillkännager detta för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda effekterna av att en avgift kan tas ut av den som överklagar ett beslut om bygglov och detaljplan och tillkännager detta för regeringen.
18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förenkla beslutsprocesser vad gäller förändringar och antagandet av detaljplaner och tillkännager detta för regeringen.
19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för social, ekonomisk och ekologisk hållbarhet i planeringen av bostäder och tillkännager detta för regeringen.
20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att främja energieffektivt byggande med material och metoder som ger minsta möjliga miljöpåverkan och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:3142 av Ewa Thalén Finné m.fl. (M):

4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om markfrågor kopplade till jordbruk (hästar/kor) och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om gatuavgifter och rättssäkerhet och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:3173 av Jonas Jacobsson Gjörtler m.fl. (M):

18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över reglerna för byggande inom de areella näringarna och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:3192 av Jan Björklund m.fl. (L):

19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en utveckling av den fördjupade översiktsplanen som instrument och tillkännager detta för regeringen.

20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att i vissa fall tillåta byggande trots att den antagna planen har överklagats, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
21. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att kommuner ska få tydliga planeringsbesked från länsstyrelsen inför och under detaljplaneprocessen, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
22. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om rätt för byggherrar att utarbeta detaljplaner och tillkännager detta för regeringen.
23. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om förhandsgodkännande av hustyper och tillkännager detta för regeringen.
24. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om gemensamma nordiska och europeiska byggregler och tillkännager detta för regeringen.
25. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att fler smärre åtgärder ska omfattas av enbart bygganmälan, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
26. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om avskaffande av länsstyrelsen som överprövningsinstans och tillkännager detta för regeringen.
27. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en utredning om att begränsa sakägarkretsen som har rätt att överklaga, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
28. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att de bestämmelser i detaljplanen som avser utformning av byggnadsverk och tomter ska upphöra att gälla när detaljplanens genomförandetid löpt ut, förutsatt att bestämmelserna reglerar ett annat område än ett sådant område som är särskilt värdefullt från historisk, kulturhistorisk, miljömässig eller konstnärlig synpunkt, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
29. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om småbyggnader som inte innebär ett permanent ingrepp i ett område som är särskilt värdefullt från historisk, kulturhistorisk, miljömässig eller konstnärlig synpunkt, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
30. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om förenklade regler för att ställa om en fastighets användning och tillkännager detta för regeringen.
38. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om digital handläggning av plan- och byggärenden och tillkännager detta för regeringen.

39. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utnyttja digitaliseringen till att öka allmänhetens insyn i planärenden, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
42. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om processen för markanvisningar och tillkännager detta för regeringen.
44. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om grönområden och rekreation och tillkännager detta för regeringen.
46. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om gång- och cykelvägar vid förändring av tomtindelning och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:3271 av Penilla Gunther (KD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att definitionen på vilka energikrav som ska gälla för näro-nollenergibyggnader snarast ska läggas fram, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillsynen bör förbättras avseende kraven på byggnaders energiprestanda för att säkerställa att energikraven efterlevs, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2016/17:3347 av Caroline Szyber m.fl. (KD):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att kraftigt expandera listan för bygglovsbefriade åtgärder och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utverka undantag i PBL till tidsbegränsade undantag eller avvikelser från regler på lagnivå som står i vägen för bostadsbebyggelse och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att betalningsskyldighet för gatukostnader inte bör infalla förrän bygglov beviljas för kommande byggrätter samt om att bereda möjlighet för tioåriga betalningsplaner och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skapa incitament för kommunerna att snabbare handlägga bygglovsärenden eller anmälningsärenden genom reduktioner av avgiften och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ta bort länsstyrelserna som instansnivå även när det gäller bygglov och tillkännager detta för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att begränsa den sakägarkrets som har rätt att överklaga bygglovs- och detaljplanebeslut och tillkännager detta för regeringen.

16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa en avgift vid överklagande av detaljplaner och tillkännager detta för regeringen.
17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda förutsättningarna för att begränsa överklagande av bygglov när inga nya omständigheter tillkommit sedan detaljplanen överklagades och tillkännager detta för regeringen.
18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa tidsfrist för överklaganden och tillkännager detta för regeringen.
20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att revidera dagens regler för bostadsutformning och tillkännager detta för regeringen.
27. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förbättra boendemöjligheterna för studenter och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:3351 av Roger Hedlund och Mikael Eskilandersson (båda SD):

6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör skärpa reglerna för tillfälliga bygglov och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att fortsätta att utreda möjligheterna att förenkla plan- och bygglagen och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ett regionövergripande organ bör ta över uppföljandet av kontrollplanen för lov- och anmälningspliktiga bygg- och rivningsåtgärder och tillkännager detta för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att markanvisningar ska prioritera byggande av studentbostäder och tillkännager detta för regeringen.
17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om enklare krav för studentbostäder och tillkännager detta för regeringen.
22. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om stärkt skydd för historiska byggnader i plan- och bygglagen och tillkännager detta för regeringen.
23. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa en kulturell planering och tillkännager detta för regeringen.
25. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om energieffektivt boende och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:3377 av Bengt Eliasson (L):

6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av en rätts säker och förutsägbar behandling av hästnäringen inom plan- och bygglagen och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:3378 av Anna Kinberg Batra m.fl. (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om förstärkt översiktsplanering och borttagande av detaljplanekravet och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om åtgärder för snabbare handläggning av plan- och byggärenden och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om åtgärder för att minska överklagandeproblematiken och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förenkla tekniska egenskapskrav och utformningskrav vid ny- och ombyggnation och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om bättre förutsättningar för att bygga om lokaler till bostäder och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om stärkt harmonisering av byggregler med andra nordiska och europeiska länder och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om reformer av bullerreglerna och tillkännager detta för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förenkla reglerna för tekniska egenskapskrav och utformningsregler för studentbostäder och tillkännager detta för regeringen.
17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett särskilt förkortat förfarande för plan- och bygglovsprocesserna för studentbostäder med tidsgränsen nio månader kopplat till ekonomiska sanktioner och tillkännager detta för regeringen.
24. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillåta större komplementbyggnader och komplementbostadshus och tillkännager detta för regeringen.
25. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att bestämmelserna i den detaljplan som avser utformning av byggnadsverk och tomter i fler fall ska upphöra att gälla när detaljplanens genomförandetid löpt ut och tillkännager detta för regeringen.
30. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om åtgärder för att få fram fler typgodkända hus och tillkännager detta för regeringen.

31. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa privat initiativrätt senast den 1 januari 2018 och tillkännager detta för regeringen.
35. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om förtydligande av krav kring energi för komponenter och installationer och tillkännager detta för regeringen.